

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

од Петтото продолжение на Осумдесет и првата седница на
Собранието на Република Македонија, одржана на 15 јануари
1998 година

Скопје, јануари 1998 година

**ОСУМДЕСТ И ПРВА (81) СЕДНИЦА – 5 ПРОДОЛЖЕНИЕ
ОДРЖАНА НА 15. I. ГОДИНА**

1. АРСОВСКИ БРАНКО 47, 53, 80
2. БИЉАЛИ МЕРСЕЛ 88, 90
3. ДОКУЗОВСКИ КИРО (мини:за земј:и шумар.) 8, 11, 19, 22
31, 33, 35, 58, 77, 78, 83, 86, 89, 92, 97, 100, 121, 123, 129
4. ЈАНКУЛОВСКИ ЖИВКО 17, 35, 79
5. КАРОВ ИЛИЈА 13, 19, 25, 27, 31, 33
70, 93, 104, 126, 139
6. КОТЕВСКИ СЛАВЧО 17
7. КАРОВ ЗВОНКО 50, 52, 56
8. МИНОВ ПАНЧО 21, 23, 26, 30, 34
9. МИЛОШЕВСКИ ДАНЕ 133
10. НАЈДОВСКИ СЛОБОДАН 133
11. НАУМОВСКИ ВАНЕ 156, 159
12. ПЕТКОВСКИ ТИТО (ја води седн.) 1
13. ПЕЦОВ МИРКО 36
14. РАМАДАНИ ХИСЕН 64
15. СТОЈКОВСКИ БЛАГОЈА 65, 67
16. СТОЈАНОВСКИ ТОМИСЛАВ 114
17. СТОЈАНОВА СЛАВЈАНКА (зам.миН.за финансии) 145
18. ТАНТАРОВ ВЕЉО 3, 6, 10, 38, 41, 43, 44, 71, 111, 113, 132
19. ТАЛИМИЦИОСКИ ПЕТАР 119
20. ТРАЈАНОВА НИКОЛИНА 147, 150
21. ТРШЕНОВСКИ ДИМИТАР 160
22. ЏАМБАЗОВСКИ САНДЕ 15, 68
23. ШАКИРИ ХИСНИ 45, 57, 63, 67
- ...Т.10(предлог з.за води)стр.2
Т.11(предлог з.за пасишта)стр.92
Т.12(Агенција за земј.)стр.100
Т.13(изменување на автор.пр.)стр.141
Т.14(ратификација)стр.142
Т.15-стр.144;
Т.16(пр.за дон.з.за јавни набавки)стр.145

СЕДНИЦАТА ПРОДОЛЖУВА!

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ

**од Петтото продолжение на Осумдесет и првата седница на
Собранието на Република Македонија, одржана на 15 јануари 1998
година**

Седницата се одржа во просториите на Собранието на Република Македонија (сала број 1), со почеток во 11,45 часот.

Седницата ја отвори и со неа раководеше Тито Петковски претседател на Собранието на Република Македонија.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Продолжуваме со работа по Осумдесет и првата седница на Собранието на Република Македонија.

Здравје, среќа и успех во годината што е пред нас.

Пратеникот Илија Каров има процедурална забелешка.

ИЛИЈА КАРОВ:

Господине претседателе, пред да почнеме со седницата, предлагам со едноминутно молчење да му одадеме почит на починатиот Тодосие Паунов.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Јас тоа ќе го предложам г-дине Каров.

Продолжуваме со работа по 81-та седница.

Пратениците Владимир Станковски, Амди Бајрам, Димиите Поповски ме известил дека од оправдани причини не се во можност да присуствуваат на седницата.

Констатирам дека на седницата присуствува мнозинството пратеници на Собранието и дека Собранието може полноважно да одлучува.

Дами и господа пратеници на 6 јануари 1998 година почина пратеникот Тодосија Паунов.

I/2 јм/вц

Господинот Паунов е роден 1932 година во с. Речани - Кочанско.

Беше долгогодишен директор на транспортното претпријатие "Атом" во Кочани и претседател на Собранието на општина Кочани. Тој беше пратеник и во претходниот мандат на Собранието, а во овој еден од поредовните и поактивни пратеници во работата на македонското собрание.

Ве молам со едноминутно молчење да му оддадеме почит.

(Пратениците со едноминутно молчење му оддаваат почит)

Но, се разбира животот тече и натаму, а на овој ден е роден ден на еден наш пратеник и јас во мое и во име на господинот Славчо Чапов му посакувам добро здравје и успех во работата.

Десетта точка од дневниот ред е Предлог на законот за водите.

Продолжуваме со претрес по текстот на предлогот на законот. Во меѓувреме пратеникот Вељо Тантаров поднесе амандман на член 136 став 1 по кој Владата не се произнела.

Пратеникот Ферид Мусовски поднесе амандман на член 27 став 1 по кој Владата не се произнела. Пратеникот Мирко Пецов поднесе амандмани на член 12 став 2 и на член 132 став 1 алинеја 6 по кои Владата не се произнела.

Отворам претрес по амандманот за бришење на зборот "одводнување," во целиот текст на Предлогот на законот поднесен од пратеникот Вељо Тантаров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа бидејќи бришењето на зборот "одводнување," во целиот текст на законот значи бришеше на обврската за одржување на системите за одводнување во Македонија. Тоа и во расправата начелна кога беше по законот објаснив дека би значело

враќање на тие површини, а не се мали, тоа се 95 илјади хектари во Македонија да бидат изложени на поплави, одводнување кое што би значело во иднина поголеми трошоци и никој би немал обврска нив да ги одржува и би се нанеле големи штети на овие површини. Од тие причини сметаме дека одводнувањето и како мерка и како потреба треба да остане во текстот на законот насекаде.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Го слушнав мислењето на министерот во врска со овој амандман дека не треба да се прифати и дека одводнувањето што го измисли стариот систем треба да продолжи да се плаќа и во системот што го градиме сега,

Јас ќе се обидам со една малку подолга дискусија да ве убедам дека не е така. Најпрво како пратеник од селата, од битолскиот дел на Пелагонија кој со стариот закон за води близу три децении се товари- да плаќаат одводнувања и наводнување. Не учествував во општата расправа по новиот закон за води. Не сакав да зборувам за понудениот модел на овој закон затоа што и моите забелешки и забелешките на другите пратеници што ги дадовме во текот на двете расправи по оваа законска материја не најдоа ниедно делче, ниедно место во новиот закон за води што како Предлог го утврди Владата и денес од нашиот Парламент чека пратеничка виза. Нема корист од пратенички укажувања за тоа што е добро, или лошо по оваа законска материја. Мислам дека гласот на пратеникот што е глас на тие што го избрале да влезе во оваа куќа за носење на закони не се слуша. Тоа што ќе го напишат некои ангажирани професори од разни факултети за носење на закони, или пак некои други пишувачи на закони, нема сила господо што може да го дополни, или измени.

Господо, ние наскоро ќе носиме нов закон за пратеници. Мое мислење е дека овој закон не треба да се донесе. Зошто ни е таков закон

кога пратениците засега не се ништо во оваа куќа. Зошто наместо да бираме пратеници, да не се бираат министри и цела Влада. И на крајот зошто да поднесуваме амандмани и да ги молиме за милост претставниците на Владата за да го слушнат гласот на народот, или дали тој амандман ќе се прифати или нема да се прифати. Досегашната пракса покажува дека ниту 2% од поднесените амандмани не нашле место во овие закони.

Бидејќи моите забелешки по Законот за води што ги дадов како што реков во двете расправи досега по оваа законска материја не најдоа место во овој закон, јас решив да поднесам неколку амандмани преку кои ќе се обидам, се разбира со вашата пратеничка помош да се сместат во законот. Се разбира ако се добие вашата поддршка.

Да почнам со амандманот за кој станува збор. Во Предлог законот за води зборот "одводнување," срамежливо се споменува само неколку пати. Зошто? Затоа што и по скоро шест децении слободен живот минат во два разни системи во нашава држава не се изгради ниту еден систем за одводнување на плодните полиња, а веќе шест децении се наплатува давачката за одводнување. Во Пелагонија заради немање на систем за одводнување повеќе илјади хектари плодни површини со години со ред се жртва на високите подпочвени води. Од нив нема ниту берикет; нема ништо. Тоа што ќе се посее со есенската сеидба, напролет пропаѓа, а тоа што треба да се сее со пролетни сеидби, не може да се посее бидејќи на површините нема пристап. Во пролет ораниците ниту се ораат, ниту се сеат. Во пролет Пелагонија како што рече министерот во општиот претрес, служи само за капење на биволи, за ништо друго. Во пролет ораниците што се ослободени од есенското блато со прокопување на каналот на Црна Река не можат да се подготват за сеидба на пролетни култури. На нив нема пристап со трактори, тонат под вода

од високите подпочвени води од кои цело пелагониско поле со векови страда. За да се посеат, јас морам да кажам дека покрај сегашниве шест илјади приватни трактори што ги имаат приватните земјоделци од Битолскиот дел на Пелагонија, мора да се увезат и толку илјади севгари биволи за да можеме напролет тие површини да ги изораме и посееме. Инаку и натаму тие ќе бидат јалови површини.

На прагот од 21 век господо при постоење на толку приватни трактори мора да се купуваат и севгари ако сакаме тие плодни полиња да не бидат обраснати под трње, да не бидат полни со жаби и штркови. Незнам дали со една ваква политика ќе можеме да одиме за Европа каде што сме тргнале. Господо, со оглед на тоа што високите подпочвени води долго време го уништуваат земјоделското производство, а оние што ги берат давачките за одводнување не ги интересира таа огромна катастрофа на селско стопанското производство. Во Битола неколку години со ред здружението на приватните земјоделци заедно со службите на подрачното министерство за земјоделие, Центарот за приватно земјоделие и водостопански претпријатија Пелагонија формираат комисија за да ги утврдат вистините на овој план, се со една цел да му се докаже на судот дека нема одводнување, а тој да ја мери правдата по она што ќе го има напишано како документ. Меѓутоа, и од тие комисији и од тие записници и од тие проценки сега засега нема фајде. Тужбите и натаму фрчат. Моментално во Битола од водостопанство се поднесени еден вагон тужби за наплата на давачката за одводнување. Во состојба горе високо долу длабоко, околу плаќањето на оваа давачка селаните од Пелагонија ќе мораат ако државата со овој закон не ги заштити, ќе мораат сами да се заштитуваат. Како и на кој начин знаат тие.

Господо битолските земјоделци оваа неправда очекуваат да се исправи со новиот закон, но и тој тргна на овој план по примерот на стариот закон. Во Битола оваа давачка како што реков се наплаќа, односно е измислена пред 30 години од стариот систем, по изградбата на новото корито на Црна Река. Од тогаш до сега селаните под страв и закани со суд и полиција се должни да ја плаќаат оваа давачка. Меѓутоа колку во тоа и судот и полицијата успеваат, знаат само тие. Јас не верувам дека годишно се собираат ниту 10% од тие давачки. Но, во последниве пет години се поретко се плаќа. Старите велат: пцовисано магаре не се плаши од волк. Па и селаните не се плашат ниту од полиција ниту од судски закани. И тие не се плашат од тужби и суд како што реков и од полиција. На крајот на краиштата ниту полицијата, ниту судот не можат да им ја земат душата на тој отепан и измачен селанец. Денес само Битола господо е задолжена да го плаќа измисленото одводнување. Друг никој. Го плаќа само затоа што пред 30 години е ископано новото корито на Црна Река и одводнети некои површини. Би прашал дали скопските селани се натоварени со оваа давачка по регулацијата на реката Вардар. Сигурно не. И не треба да се товарат нашите браќа по маки селани.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Јас се извинувам што ве прекинувам. Ние општиот претрес го заклучивме. Сега расправаме по вашиот амандман за бришење на зборот "одводнување," во целиот текст на Предлогот на закон, и ништо друго. Ве молам бидете поконкретни околу содржината на вашиот амандман.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Господине претседателе јас со ова излагање сакам да ги убедам пратениците дека треба да го прифатат овој амандман, а не да се гласа како што рече министерот, не се прифаќа и завршена работа.

Новиот закон за води битолските селани нема да го почитуваат, а ако нема да го почитуваат тогаш зошто го носиме овој закон, на кого ќе му служи? Битолските селани нема и натаму да го полнат фондот за води со оваа давачка. За нив 2,3 милиони германски марки давачка за одводнување е голема пара во оваа немаштија. Ако имаше систем за одводнување овие пари не ќе беа големи, затоа од она што ќе се добиеше нешто ќе можеше да се плати. Господо јас имам посеано 20 хектари со пченица. Денес 5 хектари лежат во вода. Како на водостопанство да му платам една вреќа пченица на еден хектар, толку е давачката за одводнување, кога овие површини уште сега се пропаднати, а вакви површини се скоро во цело пелагониско подрачје и некаде во комбинатот Пелагонија. Во нашава држава надоместокот за одводнување треба да се воведе тогаш кога ќе се изградат системи за одводнување. Инаку тоа што во битолско и прилепско се ископани некакви каналчиња за заштита од поплави не можат, ниту смеат да се наречат дека се систем за одводнување. За да се изгради систем за одводнување во битолско и прилепско поле потребни се 8 милиони долари. Значи оваа давачка ќе се плаќа тогаш кога ќе се изгради системот за одводнување.

На крајот би го замолил господинот министер Докузовски да помине низ Пелагонија и да види во каква состојба се наоѓаат површините што се посеани со пченица, површините што на 15 јануари, денес заради високите подпочвени води се сеат и во комбинатот и во селата. Не се знаат господине министри, дека постојат од тие причини господо пратеници ве молам да се прифати овој амандман, да не се плаќа одводнување, одводнување да се внесе во законот за води тогаш кога во нашата држава ќе се изградат системи за одводнување. Инаку во Европа одводнување не се плаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ

Дали некој друг бара збор?

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Јас предмалку не говорев пошироко за оваа тема, бидејќи се исцрпивме во општата расправа, но да потсетам . Пратеникот Вељо Тантаров даде добро образложение, повеќе отколку јас што треба да дадам зошто треба да има одводнување. Јас вчера бев во Битола попладнето и видов што е, истото е тоа што тој го кажува дека подпочвените води се толку високо кренати заради тоа што немаме функционирање на системот кој што е изграден, а не се одржува заради тоа што имаме стално избори, што пак ќе имаме избори сега и што стално ќе потураме вакви дискусии и ветувања дека не треба да се плаќа. Сакам да укажам дека не може да плаќа Свети Николе кое што нема капка вода или по селата каде што носат вода со магариња, за оние кои што наводнуваат и одводнуваат или Велес итн. Ќе си плаќаат самите земјоделци. Пратеникот има право се да каже на говорница меѓутоа мислам дека не е коректно спрема земјоделците да кажуваме дека овој закон нема да го почитуваат. Тоа е лоша постапка. И да споменам сега, што значат бројките што многу дигаме галама за нив. Надоместокот за одводнување во Пелагонија изнесува 470 денари за хектар. Дали и таа бројка за која што треба толку да ја подгреваме масата и да ги тераме во Македонија сите оние и во сушните делови, да плаќаат за овие земјоделци кои што остваруваат и 6000 кгр. принос по хектар. Ќе плаќаат и треба да плаќаат, нивни интерес е да плаќаат и ќе ве уверам дека не зборуваат така како што овде говори Вељо Тантаров. Јас сум министер кој одам и по села и разговарам со земјоделците. Ако им објасниме на струмичани дека ако каналите не функционираат, дека утре ќе бидат мочуришта, струшко поле исто го знаат стружаните, знаат што ќе биде.

И ако им кажеме дека бришеме "одводнување," не плаќајте ниту денар за оваа работа, но ќе си ги одржувате сами. Кој ќе ги одржува? Ова е одговорно прашање. И од тие причини сметам дека не треба да се подржи амандманот и затоа што во Битола вкупната бројка за одводнувањето изнесува 16 милиони денари. Платиле сите општествени претпријатија и Пелагонија, значи имала интерес и нашла во тоа потреба да плати, бидејќи знае која е функцијата и 10% од земјоделците платиле И затоа да не ги жалиме многу и да не ги поттикнуваме на непослушност бидејќи тоа е некоректно. Скопје надоместокот за одводнување во делот каде што се одводнува, значи станува збор за услуга која се врши изнесува 451 денар најниска цена, до највисока 499 денари по хектар. Еден ден во Таор ако запрат пумпите, доаѓа делегација во Министерството Според тоа, потребата од одводнување не е спорна. Напротив премногу е потребна. Заради изборите што ги имавме и што ги имаме и што ќе ги имаме на земјоделците им ветуваме: не плаќајте. Па дојдовме до оваа ситуација во која се наоѓаат тие. Мислам дека во минатото во Македонија се изградија многу објекти: 1196 разни цевководи и канали. Кој ќе ги одржува тие објекти? 327 уредени водотоци, 20 илјади хектари површина опфатена со канали и да не зборувам сега за други објекти за кои што минатиот пат говорев. Од овие причини сметам дека одводнувањето е мерка која ќе ја плаќаат таму каде што таа ќе се извршува, а не намет на сите во државата. И од тие причини фондот неможе да алиментира, да плаќа услуга за сите, односно да ја плаќаат сите за се остварува на едно место. Каде е тогаш рамноправноста? Би сакале и свети николчани и велешани и кривопаланчани да ја имаат Пелагонија и Струмица, но земјата е таа таму каде што е распоредена, таму и ќе биде. Од тие причини кога зборуваме подоцна и за законот за земјиштето, рентата ќе си ја плаќаат таму каде што се остварува.

Има збор господин Тантаров, реплика.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Министре, селаните не се против да ја плаќаат давачката за одводнување. Тие се против затоа што од одводнувањето немаат никаква корист. Ако денес поминете низ Пелагонија, а поминавме заедно со директорот на Водостопанство, "Стрежево" и генералниот директор на Комбинатот Пелагонија пред Нова година, тоа е жалосна слика. Како да плати еден земјоделец одводнување, кога од својата површина не може да го добие ни семето што го фрлил за сеидба. И во почетокот реков, кажете во Македонија каде има изградено систем за одводнување. Пелагонија нема систем за одводнување. За да има систем за одводнување во Пелагонија, потребни се осум до десет милиони долари за да се направи тој систем. Селаните не можат да го направат тој систем.

Од тие причини, господа пратеници, ве молам да гласате за тој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?

10 пратеници гласа за.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 2, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам. претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор господинот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа, бидејќи овој термин е преземен од Уставот на Република Македонија и од таму нема причина да ставаме нов термин.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?

6 пратеници гласаа за.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 3, поднесен од Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Го молам претставникот на владата да се произнесе.

Има збор господинот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Прво ќе дадам образложение, па после ќе кажам дали се прифаќа или не се прифаќа амандманот. Ние сакаме со овој закон, кој го нарекуваме устав за водите на Република Македонија, да оставиме простор и со други закони да се регулираат некои прашања за да не бидеме монопол кога е во прашање решавање на некои специфични ситуации. Станува збор за изворишта на минерални води, кои некаде се во слободни текови, некаде се користат за намени во оранжериите, топлификација и слично, а некаде тоа се бањски

II/3.-

лекувалишта и се лоцирани објекти на самите извори, ставени во режимот од порано и сл. Бидејќи прашањето на термалните води не е регулирано со посебен закон заради концесиите и други прашања, се определивме во овој закон да ставиме определба во која стои, доколку со посебен закон не е поинаку определено, да дадеме можност со друг закон за минерални сировини или како ќе се крсти некои прашања и таму да се регулираат.

Амандманите што одат во правец тоа да не биде овде вака ставено, да се брише овој збор, значи да го исклучиме правото со други закони да ги решаваме овие прашања. Кажав, станува збор за геотермални води кои можат со друг закон да бидат регулирани поинаку по однос на нивното користење.

Од тие причини, амандманот не го прифаќаме, сметаме дека би било добро да се создаде можност и со други прописи прашањето на минералните води, топлиите води да се регулира и со посебен закон. Не значи дека исклучиво мора да биде така, но еве, мислиме дека со ова се дава простор, да повторам уште еднаш и со друг пропис да се регулира ова прашање.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?

10 пратеници гласаа за.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 3, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор господинот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа од истите причини.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Господин Илија Каров има збор.

ИЛИЈА КАРОВ:

Почитуван претседател, почитувани пратеници и претставници на Влада, очекував претседателот на Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство да даде свое образложение по претходниот амандман на член 3. Бидејќи за истиот став за истиот член 3 има веќе поднесено и од моја страна амандман, јас би сакал да го образложам, да кажам кои се причините и зошто се определив да поднесам амандман на член 3, со кој предлагам термалните води да бидат предмет на овој закон, односно Законот за води.

Во членот 2 е предвидено дека водите се добро од општ интерес за Република Македонија и тие уживаат посебна заштита утврдена со законот. Ако сега рековме дека водите ќе уживаат посебна заштита, мислам дека овој закон со апсолутно голема веродостојност без никаква грешка не би се направила, ако се прифати во овој закон да се вметнат и термалните води. Бидејќи овој закон ги обработува и ги опфаќа надземните води, проточните води, стоечките води, вештачки зафатените води, ги опфаќа и подземните води, од тие причини што веќе се определивме во општите одредби дека Законот за води ги опфаќа сите води и надземни и подземни, од тие причини мислам дека подземните води, односно термалните води како подземни води треба

II/5.-

да бидат предмет на овој закон. И од други причини, после експлоатацијата на тие термални води, тие се испуштаат од водотеците и стануваат предмет и грижа на јавното претпријатие и на Фондот за води, што значи веднаш после експлоатацијата на водите тие веќе претставуваат и грижа и проблем како да се реши нивното натамошно одржување, бидејќи тие се со одредена температура, ги загадија реките, просто го уништија целиот животински и растителен свет. Јас мислам дека е многу поисправно, не се работи за политичка одлука, туку апсолутно за едно стручно прашање, во овој закон за води да бидат опфатени и термалните води, а ова јавно претпријатие бидејќи има таква можност и Владата понатаму да го дава стопанисувањето со водите, дали се работи за надземните или подземните води, да ги дава под концесија на други правни лица во Република Македонија. Од тие причини, мислам дека е добро ако термалните води бидат свртени во овој закон. Ништо не менува Владата под концесија да ја издаде експлоатацијата и користењето на овие термални води на други претпријатија кои навистина можат да стопанисуваат. Дали тоа ќе бидат други јавни претпријатија или други производни претпријатија, сепак мислам дека Владата и државата воопшто ќе имаат многу поголема контрола. Бидејќи тоа е општо добро за државата, јас исто така ќе ве потсетам и на Законот што го донесовме за шумите. Шумите ние не ги издвоивме и не рековме овие се листопадни, овие се четинари, па сега едните ќе бидат од државен интерес во државна сопственост, другите нема да бидат. Ние сите шуми ги сврстивме во државна сопственост. Ако сега велиме дека и ова е од општ интерес и дека државата ќе стопанисува, односно ќе определи кој да стопанисува со водите, мислам дека не може три-четири субјекти да стопанисуваат различно со термалните води. Во иднина ќе биде многу попрактично, сега е оваа Влада, меѓутоа не се знае што ќе биде идната година, односно крајот на

II/6.-

оваа година, законот не се донесува сега за овој Парламент, за оваа Влада, законот се донесува за генерации. Предлагам, апелирам барам поддршка од вас дека многу поисправно е термалните води да бидат вметнати во овој закон, а понатаму со давањето под концесија Владата да се определи за оној кој е добар стопанственик, за оној кој е добар домаќин рационално да ги користи термалните води и со нив да стопанисува понатаму. Од овие причини, мислам дека ќе наидам на разбирање кај вас почитувани пратеници, и ќе дадете поддршка, бидејќи се работи за едно многу суптилно прашање, кое навистина остава и ќе остане една празнина за подолг период во овој закон.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господинот Џамбазовски.

САНДЕ ЏАМБАЗОВСКИ:

Господине претседателе, ако ми дозволите една мала реплика. Со оглед дека сум прозван, само сакав малку да реплицирам. Господинот Каров на Комисијата го предложи овој амандман, односно претходниот и не убеди, односно ние свативме на Комисијата дека треба да го поднесеме до Собранието на Република Македонија. За тој амандман гласав јас како претседател на Комисијата, бидејќи на Комисијата гласавме. Бидејќи господинот Каров ме прозва зошто јас не станав да го бранам законот, сакам да му кажам дека не станав затоа што истиот амандман го предложи тој самиот, што значи дека тој амандман што го предложи на Комисијата, Комисијата го прифати, сега истовремено го предлага од негово име и оставив простор тој да каже. Затоа не се јавив.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој Друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? 14 пратеници гласа за.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 12 став 2, поднесен од пратеникот Мирко Пецов.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе. Господин Докузовски има збор.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Благодарам.

Отворам претрес по амандманот на членовите 17, 140, 143, 144 и 145, поднесен од пратениците Славко Котевски и Живко Јанкуловски.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе. Има збор господинот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Ова е исто за одводнувањето, амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор?

Има збор господин Котевски.

СЛАВКО КОТЕВСКИ:

Господине претседателе, драги пратеници, овој амандман е на членовите 17, 140, 143, 144 и 145 за бришеше на зборот "одводнување". Секако дека немаше да го поднесеме овој амандман, ако претходните години се вршеше одводнување, а посебно во Пелагонија. Амандманот е поднесен поради тоа што одводнување немаме, а предвидено е да се плаќа одводнување. Министерот кажа дека износот по хектар не е многу голем. Тоа е вред, 470 денари, колку што рече. Дали доколку во законот во кој е предвидено одводнувањето со овие толку мали средства кои се собираат, бидејќи одводнувањето не е на ниво на Република, меѓутоа, регионално посебно во Пелагонија, Прилеп, Струга и нешто во Скопје, мислам дека никогаш со толкави средства нема да се овозможи одводнувањето како одводнување да може површините да се одводнат, а никој не е против. Меѓутоа, сметам дека и понатаму со законот е предвидено одводнување, а нема да се врши одводнување и површините и понатаму ќе бидат проблематични за земјоделска обработка. Затоа предлагам амандманот да се прифати.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господинот Јанкуловски.

ЖИВКО ЈАНКУЛОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, почитуван министре, едно треба да ни биде јасно дека никој не е против одводнувањето. Напротив секој индивидуален земјоделец, макар тоа било комбинат или некој друг производител е за тоа да постои одводнувањето. Меѓутоа, овде станува збор за нешто друго. Познато е дека одредени региони плаќаат одводнување. Можеби одредени региони

II/9.-

имаат дел од одводнување, меѓутоа, во конкретниов амандман ние предлагаме одводнувањето и натаму да се обавува на уште подобар начин отколку што беше до сега, меѓутоа, подобро би било Фондот за води да ги преземе тие ингеренции околу финансирањето на тие водостопански претпријатија, односно со посебни проекти Јавното водостопанско претпријатие да одреди каде ќе се прават тие канали за одводнување, а откако ќе се изгради овој систем, тогаш мислам дека никој нема да се спротивставува на плаќањето за одводнувањето.

Затоа, доколку министерот - нешто кажа и по претходниот амандман на господинот Тантаров, меѓутоа дотолку тоа јасно го нагласи дека онаму каде што се опфатени овие региони, во одредени делови каде што има нормално одводнување и каде ќе има одводнување после тоа, мислам дека никој нема да се спротивставува да го плаќа тоа одводнување. Сега произлегува дека и таму каде што имаме одводнување и таму каде што пливаат парцелите во вода, да плаќаат одводнување. Тука е спротивставувањето на одводнувањето. Затоа предлагам амандманот сепак да се прифати.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?

10 пратеници гласа за.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

II/10.-

Отворам претрес по амандманот на член 18 став 1 точка 3, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор господинот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа од причина што текстот одводнување-наводнување нема само формална туку и суштинска природа. Ако ги одвоиме, се знае зошто се прави тоа, бидејќи одводнувањето е една мерка, наводнувањето е друга мерка. Предлогот укажува дека не треба да се употребува зборот "одводнување и наводнување". Од тие причини не се прифаќа амандманот.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Господин Илија Каров има збор.

ИЛИЈА КАРОВ:

Очигледно, господине министри, не го разбравте амандманот. Никаде во амандманот не се зборува за одводнување - наводнување. Во членот 18 точка 3 јасно стои: "обезбедување и доведување на вода за наводнување на земјоделско земјиште", сега непотребно стои пак "наводнување и за прифаќање и одведување". Кажано два пати со зборот "наводнување", ја губат смислата на точката 3, два пати се повторува истиот збор непотребно и сосема е логично дека амандманот суштински не менува ништо, туку едноставно заради техничко дотерување на текстот. Не зборуваме воопшто за одводнување. Зборот "наводнување" два пати непотребно се повторува во истата точка 3. Од тие причини, мислам дека е доволно да си остане првото, зборовите "за наводнување" да и останат, а вториот пат што се повторува нема потреба да стои. Никаква смисла не губи самиот амандман ако отпадне тој збор. Од тие причини. Инаку, за одводнување не станува збор.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

За збор се јави г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Првиот дел на текстот гласи "Обезбедуваше и доведување на вода за наводнување на земјоделско земјиште - дефинираме дека тоа е наводнување - натаму продолжува текстот: и за прифаќање и одведување на одвишни површински подземни води- одводнување - дефинираме што е термин одводнување". Ако го бришиме терминот "Наводнување" што е, значи дефинираме само што е доводнување, а не и наводнување.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, дали уште некој бара збор? /никој/

Бидејќи друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (5 пратеници гласаа за)

Констатирам дека Собранието не го усвои Амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 23 за додавање нов став 2 поднесен од пратеникот Илија Каров.

Молам претставникот на Владата да се произнесе. г-дин Докузовски

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој амандман се прифаќа.

ТИОТ ПЕТКОВСКИ:

Благодарам.

III/2.-

Отворам претрес по амандманот на член 27, став 1 поднесен од пратеникот Ферит Мусовски.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ТИОТ ПЕТКОВСКИ:

Благодарам.

Отворам претрес по амандманот за менување на член 8 2 поднесен од пратеникот Панчо Минов.

Молам претставникот на Владата да се произнесе. г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Г-дин Панчо Минов има збор.

ПАНЧО МИНОВ:

Почитуван претседателе, дами и господа пратеници,

Сакам само да го објаснам амандманот. Амандманот има за цел да се надмине едно решение по Предлогот на законот, кој што форсира монополска положба на јавните водостопански претпријатија во однос на вршењето на водостопанската дејност, експлоатација на чакал, песок и камен. Овде во амандманот се предлага, покрај

III/3.-

монополското вршење на јавното водостопанско претпријатие на вршење на оваа водостопанска дејност за тоа можат да го вршат и сите други правни лица под услови кои што се предвидени во Законот.

Ова се предлага како можност со исклучок во ставот 2 од членот 82 мојот предлог со амандманот беше тоа што е за исклучок, заради надминување на монополската положба во вршењето на оваа стопанска дејност, експлоатација со песок, чакал и камен, фактички да биде под едни пазарни услови за секое правно лице, покрај јавното водостопанско претпријатие, бидејќи нели сите се залагаме.

Јас амандманот го повлекувам, бидејќи не сакам да ме надгласува Парламентарното мнозинство, туку сакам да изразам само едно застапување на ова Министерство и на Владата на една монополска положба во вршењето на оваа водостопанска дејност, што не е во ред.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 84 став 2 поднесен од Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Ако допуштите на овој член има уште еден амандман од Панчо Минов, па би предложил една формулација ако се согласи Парламентот. Имено, станува збор да бидат ослободени од плаќање односно од надоместок за вадење чакал и песок кога е во прашање објекти, некои амандмани беа во прилог на тоа ако се гради некоја

чешма, некој ако гради пат и слично, ние го прифаќаме амандманот на Комисијата за земјоделство, но модифициран на овој начин. Да стои "јавни објекти, чиј инвеститор е Месната заедница". Со ова покриваме, дури и малку пошироко, можноста кога се во прашање вакви објекти, да не се плаќа надоместок. Тоа е и одговор на амандманот на Каров на овој начин.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам дали претставникот на Комисијата се согласува со ваква модификација на амандманот?

г-Џамбазовски.

САНДЕ ЏАМБАЗОВСКИ:

Комисијата ја прифаќа ваквата преформулација и сметаме дека ќе биде во корист, посебно во месните заедници, кои што гравитираат на оние места од каде ќе се користи чакалот и песокот.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 84, став 2 поднесен од пратеникот Панчо Минов.

Г-дин Панчо Минов има збор.

ПАНЧО МИНОВ:

Бидејќи со објаснувањето со министерот и формулацијата која што тој ја предложи за член 84 став 2, фактички е содржан и мојот амандман, го повлекувам истиот, затоа што е задоволена работата.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 84, став 2 поднесен од пратениците: Горги Атансов и Борис Костаќев.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор? (никој)

Се повлекува амандманот, односно предлагачите го повлекуваат амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 89, став 1 за додавање нова точка 6 поднесен од пратеникот Илија Каров.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор?

Има збор Киро Докузовски

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Бидејќи на Одборот за земјоделство се прифати еден амандман околу температурата на водата, станува збор за еден степен и мислиме дека нема причина да менуваме.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дин Илија Каров.

ИЛИЈА КАРОВ:

Мислам дека навистина не се работи за два различни амандмани, се работи за еден ист амандман со иста содржина, кој јас го предложив на Комисијата. Имено, стои дека во водотеците, езерата и акумулациите да се испушта употребена вода со температура над 27 степени целзиусови. Во куцањето на друиот амандман стои дека е 28, што значи 1 степен е разлика, навистина, амандмнот е добар и добро е што е прифатен од страна на Комисијата еден стапен, така што едниот амандман го повлекувам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Значи, овој амандман го повлекувате.

ИЛИЈА КАРОВ:

Да.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот за додавање нов член 119-а поднесен од пратеникот Панчо Минов.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Не се прифаќа, бидејќи односите се склучуваат со договор, а не според овој закон.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор?

Г-дин Минов има збор.

ПАНЧО МИНОВ:

Со членовите 118 и 119 од Предлогот на законот за води се регулира така што корисниците на вода за наводнување имаат обврска спрема Јавното водостопанско претпријатие да ги пријават потребните количини на вода за наводнување на земјоделски култури и земјоделски површини. И врз база на тоа дека се донесува годишен план за наводнување. Од овие два члена, фактички се регулира само обврска на водокорисниците спрема водостопанското претпријатие. Никаде не стои обврската и уредувањето на односите на Јавното водостопанско претпријатие спрема водокорисниците, а тоа е единствено можно со склучување договор меѓу корисниците и јавното водостопанско претпријатие да се урамнотежат и да се балансираат правата и обврските као на водостопанско претпријатие, така и на водокорисниците. тоа во крајна инстанца фактички ја уредува вистинската обврска на водостопанските јавни претпријатија за испорачување на потребните количини, бидејќи ако ова го нема, во тој случај, фактички само стои обврска да водокорисниците, додека обврските Јавното водостопанско претпријатие за испорачување на вода, во случај на неможност за задоволување на потребните количини за наводнување не е со закон уредено како една обврска за водостопанските претпријатија. Бидејќи не е прифатено од министерот, јас го повлекувам амандманот сакам да кажам дека повторно се форсира решение само еднострано од страна на интересите на јавните водостопански претпријатија, а не и на земјоделците водокорисници.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 129, став 1 и 2 поднесен од пратеникот Зоран Шапуриќ.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа, бидејќи станува збор за законитоста работата да ја врши контролата фонд, Министерството, додека кај градските работи, се разбира, дека го врши Заводот за платен промет. Од тие причини не се прифаќа амандманот.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (ниту еден)

Констатирам дека Собранието не го усвои Амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 131, алинеја 1 и 2 и членовите 132 и 133 поднесен од пратеникот Илија Каров.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Не се прифаќа овој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Илија Каров има збор.

ИЛИЈА КАРОВ:

Г-дине претседателе, г-дине министри, сакам да укажам на една грешка која е направена при куцањето, амандманот би требало да гласи, во членовите 132 и 133 зборот "надоместок" се заменува со зборот "придонеси".

III/9.-

Додека во членот 131, алинеја 1 и 2 надоместок, како што стои треба да си остане, бидејќи извори на средства на фондот можат да бидат надоместок за вода, надоместок за заштита на води, надоместок за вадење на песок итн., што е сосема логично за потрошената вода, се плаќа и одреден надоместок. Меѓутоа, во членовите 132 и 133 предлагам зборот "надоместок" за водите да се брише и да се замени со зборот "придонес", бидејќи навистина нема уставна основа за зафаќање од граѓаните по една сита основа за, да кажеме, потрошена вода, да се има зафаќање двапати или трипати двојна или тројна давачка. Нема уставна основа, тоа веќе веднаш ќе падне на Уставниот суд и затоа, консултирав и други правници, мислам дека е добро да го прифатите ова укажување дека може да стои надоместок за плаќање од личен доход, на домаќинство и тн. Бидејќи домаќинствата плаќат еднаш надоместок за потрошената вода, но не може сега на истата сметка да му дојде уште еден надоместок 1% или уште еден надоместок 0,20%. Не може, може да биде надоместок за потрошена вода и плус придонес по основата која што, еве е спомната во членовите 132 и 133. Од тие причини, за да не падне сега веднаш, сега го носиме Законот, консултирав и други правници, мислам дека ова не е во ред и треба да го прифатите ова укажување, односно овој мој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Добро, во секој случај амандманот е потпишан лично од г-дин Каров и го молам претставникот на владата да се произнесе по вака модифицираниот амандман на г-дин Илија Каров.

Има збор г-дин Докузовски

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Не се прифаќа амандманот.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (никој) I

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (7)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот..

Отворам претрес по амандманот на член 132, став 1 за додавање нова алинеја по алинејата 3 поднесен од пратеникот Газменд Ајдарага.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Бидејќи станува збор за допрецизирање на текстот, амандманот се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 132'став 1 за бришење на алинеја 5, поднесен од пратениците Илија Каров и Панчо Минов.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Господин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманите не се прифаќаат.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Господин Минов се јави за збор.

ПАНЧО МИНОВ:

Значи, ако не е од формално-технички карактер, не се прифаќа, тоа е нормално. Инаку, амандманот предлага бришење на алинеја 5 на член 132, став 1 од следните причини. Бидејќи таму се уредува една нова давачка, тоа е 1% на користена чиста вода за пиење во домаќинствата по м вода. Овој член регулира не- колку сегменти од државата, кои што ете, како што се електростопанство, како што се водостопанство, делот на дејноста, експлоатација на песок и чакал, рибниците, правните лица, јавни што е за поздравување, бидејќи досега беа во Нацртот на законот сите правни лица, вработените во сите правни лица сега се предлагаат само јавните правни лица, ете од повеќе сегменти во државата да се даде придонес за подобрување на режимот на вода.

Во таа смисла во начело е и мојата согласност. Но, зафаќање како нова давачка 1% по м вода за чиста вода за пиење на единица домаќинство, мислам дека нема логика. Фактички, попросто кажано тоа би дошло од водата што е за пиење се финансира водата за наводнување, односно со режимот на вода за наводнување. Мислам дека, тргнувајќи од економско социјалниот момент на живеење, една ваква мерка е непопуларна како нова давачка. Јас овој амандман, за разлика од претходните, не го повлекувам, па барам да се произнесеме дали сме за уште еден намет, уште една давачка што нема аргументи за незино воведување.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам дали уште некој бара збор?

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Средствата за алиментирање на потребите на Фондот за води и на оваа област мора да се алиментираат од корисниците на вода вклучувајќи ја и во тие рамки и водата за пиење. Секако дека не ја плаќаат тие што произведуваат вино за фондот на водите. Бидејќи со Законот за води не ги решаваме само проблемите за наводнувањето не е закон за наводнувањето, туку е закон за водите во кој се вградени и обврските на државата и на Фондот да ги решава и проблемите на водата за пиење од аспект на регулирање на режимот на водите итн. Да не објаснувам, од тие причини мора да се алиментира и од овој извор на приходи за Фондот и за потребите на државата.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам дали има некој збор.

Г-дин Илија Каров има збор.

ИЛИЈА КАРОВ:

Почитувани пратеници, што се претера, навистина многу се претера. Јас верувам нешто да не се прифати и ако е од суштинско значење за Законот. Меѓутоа, сега кога се работи во ова тешко време и сега наеднаш дали има изградено водовод во некое населено место или нема, ние со овој закон и со членот 132 веќе вршиме директно зафаќање од граѓаните и во оние семејства и во оние населени места каде што нема изградено водовод и канализација, тие ќе мора да плаќаат по 0,20% од личниот доход, 1% од домаќинствата итн., мислам дека не е во

III/13.-

ред. Замислете сега едно домаќинство, ако еден од тие работи во некое јавно претпријатие, ќе мора и за таа вода што не ја троши, што ја нема како водовод во своето домаќинство, мора да плаќа од својот личен доход. Тоа е едната сметка што ќе ја плати, дали е лекар или има некое друго слободно занимање, или е вработен во некое јавно претпријатие или во некое државно претпријатие.

Понатаму истото тоа домаќинство ќе мора да плаќа сега и за потрошената вода, што е нормално на една сметка да ја плати, ако веќе ја има, меѓутоа, треба дополнително да плати и одреден, што јас сакам да биде тоа придонес, а не надоместок. Сега, мислам со овие дополнителни зафаќања од грганите што се прелага од членот 132 директно ќе се влијае врз зголемувањето на трошоците ена грганите во РМ. Апсолутно е неприфатливо и мислам дека се носат непромислени одлуки, гласаме така, еве, да помине времето или го предлага некој од опозицијата, не е во ред. Ова се навистина значајни прашања, граѓаните ја следат оваа седница и навистина не е време да ги повторуваме граѓаните со дополнителни зафаќања, односно придонеси, надоместоци за ова по однос на потрошената вода.

ИЛИЈА КАРОВ:(Продолжение)

Од тие причини Владата ќе има разбирање и ќе го прифати овој амандман со што ќе се создадат услови за порелаксирани односи барем кај оние селски домаќинства каде немаат изградено водовод и канализација.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Бидејќи знаете кога се предлага закон за земјоделството селаните се тие за кои најмногу се грижиме. Селаните не плаќаат каде нема вода. Ќе плаќаат тие што имаат водоводи и вкупниот ефект од оваа мерка еден процент претставува 6,2 милиони денари, а 1997 година штотуку замина, од нашата Програма на Министерството за водоснабдување се потрошија 15 милиони во над 36 села во Македонија. Не зборувам за другите програми кои ја поттикнуваат оваа работа. Според тоа, се зафаќаат многу малку пари и треба да се зафаќаат од градовите за да им даваме на селаните вода за пиеше барем да им обезбедиме услови за живеење. Ова не е против селаните., туку напротив мерка која значи зафаќање за што побрзо ги решаваме проблемите на селата кои сеуште немаат вода или кои пијат лоша вода, хигиенски неисправна или биолошки и бактериолошки неисправна.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Минов.

ПАНЧО МИНОВ:

Аргументи за воведување на било која мерка па и оваа како ново зафаќање министерот може да даде, туку јас уште еднаш потенцирам дека ова не е ништо друго туку само форма за собирање на пари од граѓаните по единица домаќинство за централизирање на тие пари за јавното стопанско претпријатие за благосостојба на тие вработени што се во тоа јавно претпријатие. Нема логика во овие услови на социјален момент на живеење никој не е против да се зафаќаат пари за регулирање на прашањето за вода за пиење, таму каде што тоа прашање не е регулирано. Но, проблем е г-дине министри од каде изворишно тоа се зафаќа? Таму каде се зафаќа од Електростопанство, од термоцентрали-те, од јавни правни лица, од оние што вршат експлоатација на песок и чакал, од рибниците воопшто не е проблем..Проблем е што се зафаќа по овој социјален момент во делот на граѓанството преку единица домаќинство и тоа по МЗ користена чиста вода за пиење. Нема логика. Сега, ако не се сака тоа да се разбере, тоа е друго. Нема простор за една нова давачка во овие услови, посебно што не дружи аргументацијата.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој повеќе не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (7)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 132 став 1 алинеја 6 поднесен од пратеникот Живко Јанкуловски.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа, има уште еден амандман со слични проценти, причините се затоа што во законот основницата за плаќаше на надоместокот кај рибите по рибниците е цената на рибите, а бидејќи знаеме од праксата дека цената на крапот и пастрмката се разликуваат и од тие причини сметаме дека овој износ си останува.

Второ, сметаме дека рибниците што се прават на реките особено за калифорниска пастрмка кои се градат на чисти води треба да плаќаат и можат да плаќаат бидејќи тие загадуваат на одреден начин и нормално се заработува на таа дејност и од тие причини мора да се плаќа. Сметаме дека 3% од вредноста на рибата на еден рибник не претставува давачка која би значела многу, бидејќи ако тие не плаќаат кој друг ќе плаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Јанкуловски.

ЖИВКО ЈАНКУЛОВСКИ:

Образложението што го даде министерот го имам во предвид меѓутоа кај мене преовладаа два аспекти за што го напишав овој амандман, а тоа се следните:

Познато ни е, а сигурно министерот тоа го знае дека крапот за разлика од другите риби како што е на пример пастрмката користи многу помалку вода, користи друга вода. Исто така водата што ја користи крапот е онаа стоечка вода, нечиста вода и мора да се има во предвид. Тоа е едниот аспект.

IV/4.-

Другиот аспект е што крапот во нашата држава е во голем недостаток и како би ги стимулирале производителите посебно на крап ако им одредуваме толку висок процент. Мислам висок од аспект односно во споредба со другите риби. Од тие причини предлагам сепак процентот на крапот биде на мален.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (14)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 132 став 1 алинеја 6 поднесен од пратеникот Мирко Пецов.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Од исти причини не се прифаќа и овој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Пецов.

МИРКО ПЕЦОВ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, на полно го разбираам министерот и образложението на министерот, меѓутоа, како

IV/5.-

и претходниот пратеник сакам да дадам некои аргументи зошто 3%, а во мојот амандман е 2%. Мислам дека рибно производство имаме многу малку во републиката, поентата ми е да создадеме максимални услови за развој на рибарството. Бидејќи е мало производството, потрошувачката во земјата е многу мала, имаме потрошувачка на риби по некои статистички показатели 3-4 килограми по жител, додека во светот се троши 30 до 40 кгр. по жител значи, имаме многу мала потрошувачка, рибата е доста скапа, а сепак во производните организации знаеме дека на трошок 1% не е мал, а дали ќе биде 2 или 3% како трошок не е за потценуваше и затоа сакам да кажам дека трошокот на ова производство треба да го намалиме и да се обидеме да стимулираме поголемо производство во оваа област.

Понатаму, што државата губи сигурно рибите го користат само кислородот, ако за една минута се надокнадува. Водата не ја трошат така што државата и заедницата не губи ништо од тоа, меѓутоа, понатаму со производство, со даноци, со други давачки околу тоа, со вработување мислам дека заедницата има поголеми можности да ја одигра државната улога. Затоа мислам дека треба да го стимулираме производството на риба, бидејќи е многу скапа, таа е поскапа од месото затоа државата ќе сноси вина зошто малку трошиме риба и зошто ни е скапа. Со овие аргументи сакам да Ве убедам дека трошокот треба да биде 2%, а не како што е предвидено 3%.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

IV/6.-

Кој е за , молам да крене рака? (18)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 132 за додавање нова алинеја 7, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ.

Благодарам.

Отворам претрес по амандманот на член 136 став 1 поднесен од пратеникот Вељо Тантаров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа бидејќи со закон не можеме да кажеме дека ќе биде во Битола или во Скопје. Тоа е принципиелно прашање остануваме на нашиот текст.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Тантаров.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Почитувани пратеници, по донесувањето на овој закон сите работи во областа на македонското водостопанство ќе се креираат

IV/7.-

а од едно место , од кабинетите на Јавното претпријатие за водостопанство што ќе биде формирано врз основа на член 136 од Законот што се нуди. Со оглед на тоа што предлагачот не предлага ништо за тоа каде да биде седиштето на ова претпријатие јас поднесов амандман со кој барам седиштето на Јавното претпријатие за водостопанство да биде во Битола, но со молчење изгледа се сака и ова седиште да остане тука во Скопје така како што останаа седиштата на јавните претпријатија за шуми, а Скопје нема врска со шуми, а понатаму Електростопанството и кое не јавно претпријатие.

Господа пратеници моето барање седиштето на Јавното претпријатие за водостопанство да биде во Битола ќе го поткрепам со неколку аргументи што ќе бидат доволни да гласате за овој мој амандман.

Прво, времето во кое живееме и .системот што го градиме не дозволуваат старата пракса се што бара администрација и наука да се трупат во Скопје. Тоа мора да се менува. А кој треба да ја менува ако не ја менуваме ние како пратеници со носење на вакви закони. Праксата покажа до каде стигна Скопје. Нешто, господа пратеници, треба да остане од овие претпријатија и во внатрешноста. Тоа треба да се цени и развива, а не и понатаму се што ќе види Скопје убаво се сака да биде негово. Битола ја дава целата струја, јавното претпријатие за електростопанство е донесено во Скопје. Битола има две најбогати планини со шуми и дрвја Баба и Нице, а Јавното претпријатие за шумарство е донесено во Скопје. Битола има најразвиено водостопанство во Македонија, а Јавното претпријатие за водостопанство сигурно сум убеден прекутно ќе биде во Скопје затоа што тука треба да му биде блиску до министерот за земјоделство, до директорот на Управата за водостопанство и кои не други.

IV/8.-

Господа, што е многу е многу, Битола има две уставни згради што се градени за потребите на водостопанството. Зградата на "Стрежево" ја нема никаде на Балканот за функција за водостопанство. Ни по градба, како што реков, ни по функционалност за потребите на водостопанството. По ништо не заостанува ни зградата на водостопанското претпријатие "Пелагонија" со кое подолго време се караме.

Понатаму, во двете претпријатија меѓу 700-те вработени ги има сите водостопански кадри се што треба од оваа област. Кога е така зошто Јавното претпријатие за водостопанство да оди во Скопје ако не во Битола нека оди во Охрид, Струга, Прилеп, ресен, Штип, Кочани таму каде што има вода. Скопје нема вода, а бара да биде тука во Скопје. Зошто да не биде во "Тиквеш"-Кавадарци.

Понатаму, Битола, Прилеп, Крушево и Демир Хисар со децении го сонуваат системот "Бучим" целата документација е сместена во "Стрежево". Зборот ми беше седиштето на ова Јавно претпријатие за водостопанство треба да биде таму каде е суровината и никаде на друго место. Ни Скопје ни ништо друго. Наскоро ќе стартува и "Чебрени" пак Битола е поблиску од Скопје отколку друг град. Се надевам дека пратениците од цела Пелагонија ќе го поддржат овој амандман седиштето на Јавното претпријатие за водостопанство да биде во Битола.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (9)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

IV/9.-

Отворам претрес по амандманот на член 136 за додавање нов став 2 по ставот 1 поднесен од пратеникот Вељо Тантаров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа бидејќи сите води, сите претпријатија стануваат јавно претпријатие единствено во Републиката, па од тие причини нема потреба ниту има смисла да се издвојува Битола од овој закон, како посебно претпријатие.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-динот Тантаров.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Почитувани пратеници ние како Битолски пратеници што доаѓа- ме од еден развиен систем за водостопанство никако не можеме да го убедиме министерот за земјоделство да прифати барем еден наш амандман со кој бараат нашите селани да работат подобро.

Јас ќе се обидам со моето излагање по овој амандман да Ве убедам дека тоа што го барам сум во право и ќе гласам за тој амандман.

Имено, предлагачот на законот за води сигурно врз основа на член 2 со кој водите и водотоците, езерата се прогласени за добра од општ интерес на државата и стануваат државна сопственост предлагаат сите водостопански претпријатија да бидат интегрирани во единствено јавно претпријатие за водостопанство на Македонија. Со оваа област од нашето стопанство како што реков пред малку да се командува само од

IV/10.-

големото Скопје, од столицата на нашата држава, а не како што реков ни од Битола ни од Штип ни од Кавадарци. Скопје не го интересираат тие гратчиња дека постојат. Овој предлог за некои претпријатија е добар за некои не чини. За Битола и новите општини селата Новаци, Бистрица, Бач, Старавина, Добрушево, Цапари и Могила каде делуваат овие водостопански претпријатија, не се прифаќа. Формирањето на единствено претпријатие за водостопанство не е прифатливо. Посебно кога во ова претпријатие треба да се вклучи и системот "Стрежево". Господа, системот "Стрежево" го градеја Битола и нејзините села како знаат само тие, го градеа подолго време.

ВЕЉО ТАНТАРОВ: (Продолжение)

Овој објект е граден со нивни пари, како и со средства од разни банкарски куќи што во тоа време работеа во државата и од Меѓународна банка. Во Стрежево се вложени тешки милиони долари. Тоа се пари од селаните, граѓаните и битолските мали и големи претпријатија. Прашајте го комбинатот Пелагонија или Југотутун Битола колку пари имаат инвестирано во изградбата на овој објект. Во Стрежево од залакот на селанчињата седум години се издвојуваше 25% од катастарскиот приход за да стигнат водите од овој објект до плодните полиња.

Господо, Битола и селата сами го изградија овој објект и со него треба да управуваат и стопанисуваат само битолчани, а никој друг не. Стрежево е единствен хидросистем во нашава држава што е граден со средства, со здружени пари на селаните, граѓаните и на работните организации што делуваат во тоа време на овој регион. Јас се надевам дека овој амандман ќе биде прифатен бидејќи тврдам дека досега од постојниве два триесет системи никаде не е вложена ниту скршена пара здружени средства на граѓаните и селаните за таа намена.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Докузовски, министер за земјоделие.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Мислам дека треба да говориме пред јавноста отворено, јасно и да не кажуваме тоа што не е вистина. Памтиме и има документација. Стрежево е граден со 200 милиони долари - пари. Од нив 80 милиони долари се заем од Светската банка кој што ги враќаше државата и ги враќа. Битолчани учествуваа со еден ипол процент во еден дел за потребите и за комунални објекти и за друго.

V/2.-

Од тие причини не е коректно да кажуваме дека го граделе Стрежево битолчани бидејќи памтиме колку пати Буџетот беше и блокиран заради измирување на обврските спрема странство. Од овие причини сметаме дека, уште еднаш ќе повторам, ова не треба да се прифати, но не треба да кажуваме дека се некои објекти правени од страна на граѓаните. Се знае кој ги правеше. Од сите граѓани на оваа држава, бидејќи обврските ги враќаа сите граѓани.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Реплика за господин Тантаров.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Господо, пратениците што зборуваат на оваа говорница и одговараат за тоа што го зборуваат. Јас тврдам дека Стрежево е градено со пари на битолчани. А, министерот сигурно знае каде отидоа кредитите од Меѓународна банка, кој ги лапна, а не Битола. За кој намени се потрошени?

И на крајот, ние пред Нова година донесовме закон со кој Стрежево го задолживме да плати уште 30 милиони долари долг што остана кон Меѓународната банка што беа средства употребени за изградба на овој систем.

И, на крајот, само да завршам, ние Стрежево го изградивме и требаше да имаме шест пати поголемо производство. Меѓутоа, заради тоа што пред малку министерот не го прифати амандманот за бришење на одводнувањето тоа производство неможе да стигне ниту еднаш повеќе од она што досега имаме.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (Не)

V/3.-

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?(Ниту еден)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот за менување на член 141 поднесен од пратеникот Хисни Шаќири.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор господин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Сите амандмани што по законот беа поднесувани забележувате се однесуваат главно на неплаќање или помалку плаќање надоместоци.

Овој член има најмногу амандмани, во конкретниот предлог не го прифаќам амандманот, меѓутоа, подоцна ќе кажам зошто, заради другите амандмани што се доставени.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Шаќири.

ХИСНИ ШАЌИРИ:

Дами и господа пратеници, господине претседателе, предложениот амандман има за цел да го подобри сегашниот статус кај земјоделците бидејќи ние знаеме дека земјоделците моментално се задолжени со многу давачки. Давачките не се само од оваа свера што се однесува воден надоместок, туку и за многу други работи и затоа јас предложив овој амандман некако да се подобри нивната положба.

Со овој амандман се предлага првиот дел кој се вика стален дел да се брише бидејќи ние сметаме дека вториот дел е доволен за одржување и на системот и на сите други давачки кои се предвидени за целата година за водостопанските претпријатија.

V/4.-

Министерот треба да знае дека со овој дел некако земјоделците се оптоварени многу и нивната положба каква е денеска неможе сега да им одговори на сите овие давачки.

Јас сметам дека со укинување на првиот дел нема да се нанесе некоја голема штета кај водостопанските претпријатија со оглед на фактот дека вториот дел е со високи цени особено кај нас во Куманово ние знаеме колку се плаќа по површина или по хектар. Скоро јас реков во мојата дискусија кога беше расправата по законот дури се плаќа по култура таму по 300 ДМ повеќе. Мене ме зачуди денеска излагањето во врска со предложениот амандман од страна на господинот Тантаров кога вели дека во системот за наводнување во Битола се плаќа по хектар 470 денари. Јас можеби правам некоја техничка грешка, така барем го слушнав (реакција на некој од пратениците во салата) добро, тогаш е во ред.

Во Куманово, јас реков дека земјоделците со овој проблем со години, со децении се соочуваат и очекуваат барем со овој закон нешто да се направи во нивна полза. Меѓутоа, јас гледам дека според овој член 141 ако не се измени тогаш ние ништо не сме направиле и нивната положба и понатаму ќе биде многу лоша и сведоци сме дека во оваа положба во услови на оваа криза што ја има нашата држава каде неможат земјоделците да најдат пласман за нивните производи, исто така и цените за тутунот се многу ниски, па и градинарските култури неможат да се пласираат, пазарот не е како што беше во поранешна Југославија и ако и понатаму ние инсистираме нешто да направиме, мислам чекор напред кон подобрување на статусот на земјоделците тогаш со вакви закони неможеме ништо.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Арсовски.

БРАНКО АРСОВСКИ:

И министерот кажа дека овој член е најактуелен член, и мене така ми се чини барем колку ги познавам проблемите во оваа свера и лично сметам дека ова е една обична историја за водокорисниците, дали тоа се работи за Куманово или се работи за Битола и тн.итн. тоа не е битно. Меѓутоа, лично сметам ние како пратеници кои доаѓаме од такви подрачја односно пратеници на земјоделците имаме интерес да подискутираме по однос на овој член бидејќи тој е суштински член и многу актуелен и тука се разрешуваат сите проблеми и дилеми во однос на наводнувањето, користењето на вода, наплата на вода и тн.и тн.

Од тој аспект гледано морам да кажам искрено сега не можам да се определам до крај бидејќи и јас имам амандман, јас таму нудам 5% место 20%, Комисијата за земјоделење нуди 10%, место 20%, еве имаме амандмани кои викаме дека да првиот дел доведување на водата до водокорисниците да се брише, а да остане првиот дел што е на мојот колега Шакири, што јас потполно го прифаќам и тоа од многу аспекти.

Прво, мислам дека, еве гледано низ примерот на водостопанската организација во Куманово која многу ја ценам која е добро организирана имаме една извонредна организација која прави напори водокорисниците да добијат квалитетно наводнување на нивните производи меѓутоа, верувајте дека оваа организација повеќе од 20 години се судрува објективно заради тоа незаконско решение со водокорисниците. И, постои, да не речам, една обична таканаречена војна, еден сериозен конфликт меѓу овие граѓани и водостопански организации и често пати доаѓа до штрајкови, да не кажам бојкот до наплатата и тн.

За да го избегнеме овој проблем, за да го амортизираме проблемот во било кој од нас лично сметам дека треба да го прифатиме овој аман-

V/6.-

дман на господинот Шаќири, а тука доаѓа и амандманот на Панчо Минов, па ако не ги прифаќаме тие два амандмана, да се прифати мојот амандман кој нуди сепак едно симболично решение со 5% во рамките на она 20%.

Лично сметам дека за 50 години односно од 58 година кога е изградена браната во Куманово-Липково, до ден денеска со овој обврзен дел граѓаните пет пати го исплатиле овој објект и оние цевки што биле како довод од Липково до град Куманово, односно до водокорисниците. Мислам дека некоректно е дури и уставно грешиме, не ги ставаме сите граѓани во еднаква позиција и еднакво да бидат оптоварени со онаа вода која се доведува до одредени субјекти. Во Куманово односно Липково водата се користи од три субјекти. Од индустрија, граѓани за пиење на вода и земјоделците. Единствено земјоделците со посебен став, овде како обавезен дел издвојуваат средства за оваа намена што не е коректно во однос на другите граѓани. И, што е најбитно и во самиот закон кажавме дека ако во одреден период настане суша да немаме доволно вода за наводнување тогаш мораме да обезбедиме биолошки минимум за пиење на водата на граѓаните. Се судруваме со еден сериозен проблем и лично го молам министерот, јас го разбираам дека има проблеми, дури има заговарање дека ако се укине овој дел ќе пропаднат водостопанските системи и ќе дојдеме во ситуација да ги немаме и тие.

Јас мислам дека тоа е чиста демагогија и недоволно проучен проблем. Дајте да одиме на пазарна економија, Рековме дека сакам да наводнувам ќе потпишан договор. Со тој договор ги обврзуваме оној што дава вода и оној што ја користи водата. И тогаш мислам дека ќе се воспостават квалитетни односи меѓу двата субјекта, а тоа ќе биде во интерес и оној што ја користи водата да биде рационален, а оној што ја дава да биде рационален во управувањето. Сега сме доведени во ситуација ваква, јал не јал три ипол. Дали ќе наводнуваш или не, дали ќе носиш твои цевки, дали има вода или нема вода, дали тоа ќе го орга-

V/7 .

низираме не е битно. Зошто? Јас со законот веќе обезбедувам 2000 денари или 3000 денари од цената и на тој начин си ги обезбедив платите за моите вработени таму, обезбедувам тоа што најминимално, а дали ќе имаш ти вода, баш ми е гајле, затоа што државата, ние овде пратениците ги доведуваме во ситуација да не бидат заштитени. И, лично апелирам до пратениците дека ова е еден од најсериозните проблеми во овој закон. Ако ние овде не најдеме одредено решение за мене бадијала е овој закон бидејќи проблемите на теренот ќе останат такви какви што се и верувам дека ќе има бојкот на ненаплатување, ќе има штрајкови, а знаете дека имаме и таков синдикат кој исклучиво ги брани интересите на водокорисниците односно на земјоделците.

Да не правиме ние драми на терен, мислам дека треба да бидеме флексибилни, еластични, а во ситуација ако сметаме дека има потреба од одржување од овие објекти како што го добивме и кредитот за неколку водостопански објекти, добро е државата на некој начин преку Буџетот преку одредена стапка, па најсолидарно преку сите граѓани учествува во одржување на овие објекти. Селанецот, земјоделецот, дајте да го растовариме, меѓутоа да го доведеме во ситуација тој да потпише договор со водостопанска организација и дури тогаш односите да ги правиме со некој договор. Не вака, не е битно, дали ќе наводнуваш, важно е дали ќе платиш.

Мислам дека амандманот на господинот Шаќири треба да се поддржи и да господинот Минов, во спротивно ако не евентуално да се поддржи мојот амандман со 5% заради некоја мала одговорност на граѓаните односно на водокорисниците кои во извесна смисла ќе размислуваат дека основните средства кои се присутни тука да ги одржуваат.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Каров.

ЗВОНКО КАРОВ:

Почитуван претседателе, почитуван министре, претставник на Владата, дами и господа пратеници. Точно е тоа дека овој амандман вака нуди еден можен ризик како јавноста ќе го свати и како ќе го прифати амандманот, меѓутоа мислам дека малку при разгледувањето и гласањето за овој амандман треба да имаме во предвид некои работи кои што во општа расправа а и пошироко без исклучок и од пратениците и од пошироката јавност беа недвосмислено прифатени односно констатирани состојби дека хидросистемите воопшто, а посебно хидромелиоративните системи, системот за наводнување се во една фаза, по една дологодишна експлоатација се во тешка состојба, тоа е едно.

И второ, несомнената потреба дека се потребни средства за одржување и користење на хидромелиоративните системи. Изворите се јасни. Дел од надоместокот од Фондот за води што значи одржување и користење на основните водостопански објекти и постројки и еден од поважните извори и цената за наводнување на земјоделските површини.

И, третата претпоставка што исто така беше неспорна, мислам дека е неспорна треба да се земе во предвид финансиската можност односно неможност инсталираните водостопански објекти, некој да ги покрива.

Не е страшно ако цената за наводнување се изедначи со цената за испорачана вода. Спорно е дали во цената за испорачана вода претпоставува, го става како трошок инсталираниот водостопански објект, ако го става тоа не е спорно воопшто, тоа е веќе формален проблем, формален приод, меѓутоа суштински приод е цената за наводнување да се сведе на цена на испорачана вода во постојните рамки на цена, а

V/9.-

делот за одржување на инсталирани водостопански објекти и постројки и стален дел она што значи обезбедено доведување на вода да бараме други извори на финансирање.

Кои би биле други извори на финансирање? Вие колеги гледате кога расправаме за Фондот за води надоместокот што треба да го поднесат граѓаните веднаш имаме реакција.

л

ЗВОНКО КАРОВ: (Продолжение)

Идеално би било решението кога државата би можела комплетно да го поднесе делот што значи обезбедено доведување на вода, а цената на испорачаната вода да ја задржи на сегашното ниво. Тоа е практично неможно. Според тоа и по ова прашање, пак ќе повторам, што носи еден ризик како ќе го сфати пошироката јавност, пред се земјоделците водокорисници, мислам дека тука ставот е сосема јасен и сака м да го искажам.

Таму каде што постои систем за наводнување, каде е во функција за наводнување за земјоделскиот водокорисник, земјоделецот водокорисник ќе го плати и делот што значи доведување на вода заради покривање на трошоците за инсталираниот водостопански капацитет. Не заради тоа што тоа ќе го мислам како убедување, туку заради тоа што финансиските можности за државата се такви што тој дел сега не може да го покрие.

Колегата Бранко спомна пазарни услови на стопанисување. Не е спорно пазарни услови на стопанисување, меѓутоа, ако под претпоставка јавното водостопанско претпријатие потпише договор со земјоделецот водокорисник и во цената на наводнувањето ако ја сведе на цена на испорачана вода што ќе претпостави одржување на сталниот дел тоа е се за него исто.

Според тоа, овој амандман е неприфатлив и неможам да гласам за него. Друго е прашањето дали во амандманската расправа ќе разговараме за висината на сталниот дел како просечна цена независно од испорачаната количина на вода, расположлива и независно од обработливата површина. Билансите на водостопанството кажуваат

дека во првиот дел беше 25%, сега го намалија на 20%, а друго е ние како пратеници, со сета одговорност да видиме дали тој процент ќе биде помал.

Според тоа, не гласам за овој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Реплика за г-дин Арсовски.

БРАНКО АРСОВСКИ:

Кога реков, мислам дека мора да размислиме по сталниот дел, цената односно калкулацијата во неа треба да влезат сите трошоци во тој дел, заради рационалноста, заради одговорноста и на водостопанската организација и на субјектот што ја корист таа вода. Ако ние вака се доведуваме, јас ви тврдам дека ќе има алкавост, неангажираност и од едната и од другата страна и ќе се да не кажам, конфронтираат меѓу себе, ќе докажуваат меѓу себе кој колку чини, кој колку вреди или прави. Во тој контекст сметам дека најголемата рационалност во ова време, пазарно стопанисување е договор.

Ако јас кажам во кумановскиот дел, еве во моето село Романовце, ако кажам дека луѓето имаат по 10 ха земја, како може сега да ги наводнуваат 10 ха земја, да ве прашам? А, треба да плаќа обврска, до сега плаќаа по 3 или 4 илјади денари по хектар. Како може, воопшто не наводнувал, дали може физички 10 ха да наводнува или да му обезбеди доволно вода за тие 10 ха? Јас тврдам не.

Од практичен аспект, бидејќи тоа го правам. Нема шанси никакви да му дадеш 12 води за пипер. Нема никаква шанса. Ние не зборуваме за 1 декар. Зборуваме за 1.000 метри квадратни, туку зборуваме за 10 пати повеќе до тоа. Јас ве прашувам, еден таков земјоделец дали тоа може да го поднесе, јас тврдам не. Тврдам илјада посто од практичен аспект.

Теоретски сега можеме да зборуваме се и сешто, но, 10 хектари земја некој да наводнува, да посади, нема шанси. Ние, како држава дали обезбедуваме на тие 10 ха, еве, јас ќе насадам пипер. Некој ќе го откупи? Дали гарантира државата? Не. Можам да го фрлам било каде.

Зборувам во тој дел. Договорниот однос е многу јасен, прецизен. Јас, како Бранко, Трајко или не е битно кој, склучувам договор со водостопанска организација на 5 декари и рационално ја користам таа вода, а тој што треба да ми ја даде треба одлично да размисли како да ми ја исполни обврската кон мене, без договор. Јас ви тврдам дека ми се потребни 12 води, а тој ми дава 2 води. Нели тоа ми го намалува придонесот од приходот од пиперот? Да. Дали водостопанската организација сега тоа ќе го надомести? Не. Значи, тука се тие односи.

Јас сакам овде квалитетно, во одредбите на овој закон да се утврдат односите. Да се утврдат односите. Ние не можеме сега земјоделецот да го оставиме. Ви тврдам дека, ако го изгласаме законот како што го дава Министерството, тврдам дека нема практична вредност. А, зошто ќе донесуваме закон ако немаше практична вредност.

И, да ви кажам просечниот, се разликуваат во Битола, Куманово, Прилеп, односно Струмица и тн. Квалитетот на земјиште, бонитетот и

тн., тоа се многу јасни работи. Сигурно таму ќе има поголема просечна цена во однос на Куманово. Гледајќи ги овде цените што ми ги дадоа овде од Министерството, што е уредно, видов дека се различни. Меѓутоа, лично ќе го заштитиме и земјоделецот и водостопанската организација, нека биде калкулација наместо 6 илјади во Куманово нека биде 8 илјади. Воопшто не е битно. Земјоделецот тука воопшто не прави проблем. Но, да видиме, да се договориме во тој дел. Тука е битно. А не јал - не јал, три и пол. Јас сега сум комотен, ги собирам парите, со тие пари и тн.

Ануитетите на Липковската брана се исплатени од 1958 година. Единствено сега земјоделецот дава пари за таа брана. Тој ги отплаќа како ануитети. Никој друг не учествувал, ниту индустријата, ниту граѓаните од градот. Мораме луѓето да ги ослободиме од ова, а пак тие ќе си имаат обврска. Меѓутоа, само квалитетен однос правиме со еден договор. Тука е квалитетот, тука е Европа. Ние сакаме пак балкански. Ќе направиме една јавна институција, ќе направиме директор, директорот ќе направи служба, ќе има кола, ќе направиме се и ќе си одат, ќе видиме како се наводнува.

Дајте малку земјоделецот да го заштитиме, ако сакаме да имаме добра храна и едноставно ако сакаме да верува во нас. Почнаа да не ни веруваат. Лично сметам дека во тоа, г-дине Каров, во таа смисла дискутирав. Значи, да одиме на договорна цена, а за доведувањето на водата па зарем од 1958 година овие цевки не биле исплатени. Во доведување односно давање на вода, водата оди низ цевка. Чини ли 10 илјади денари таа вода? Преработка,

се ова, одржуваше, тука влегува во таа цена. Меѓутоа, ние го криеме другиот дел. Во овој дел велиме ајде ќе си имаме сигурни средства и тоа ќе го правиме.

Во тој контекст викам, уште еднаш, амандманот на Шакири е одличен.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Реплика за г-дин Каров.

ЗВОНКО КАРОВ:

Добро, по три работи сакам да реплицирам, бев спомнат. Прво, одговорно тврдам дека договорниот однос во моментот во РМ ќе оди на штета на земјоделецот - водокорисник. Тоа е прво.

Второ, многу лесно велиме дека ќе се пресметаат сите трошоци. Ако с пресметаат сите трошоци, цената ќе биде повисока од постојната. Ние сакаме да се пресметаат сите трошоци, а цената за наводнување на постојната рамка.

Што сака земјоделецот? Земјоделецот водокорисник не е точно дека тој, ако не му испорачаш вода ќе се задоволи со тоа што нема да плати. Тој сака, согласно расположливите водни потенцијали, ако системот е во функција, да искористи вода и тој е подготвен да плати. Не е точно дека не е подготвен да плати. Подготвен е да ја плати и испорачаната вода и совесен е дека треба да плати и делот што му обезбедува доведување вода. Со овој дел не си играме.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Г-дин Шакири бара реплика.

ХИСНИ ШАКИРИ:

Дами и господа пратеници,

Изгледа г-динот Звонко не знам колку ја познава оваа проблематика, бидејќи ние како Куманово имаме доста искуство. Кај нас системот за наводнување функционира некаде од 1958 година. Првиот дел, првата акумулација. Од втората акумулација што е многу пати поголема од 7 0-те години. Со овој проблем веќе се соочуваме скоро 30 и повеќе години. Затоа, со овој закон сега бараме да се расчистат некои дилеми.

Министерот во начелната расправа околу законот тврди дека најрентабилно водостопанско претпријатие е Куманово. Тоа го тврди и министерот. Ние до сега, не сме имале многу проблеми, но во врска со плаќањето на воден надоместок, но со првиот дел се знае дека има доста реакции. Мислам дека законот, како закон, не треба да биде само во полза на водостопанските претпријатија. Во конкретниот случај не треба да ги заштити само интересите на водостопанските претпријатија.

Со вториот дел, мислам дека ќе се покријат сите тие трошоци што треба да се предвидат за одржување на системите. Ќе се покријат.

Првиот дел предвидува 20% од просекот на цената за хектар, а тие 20% сега математички колку изнесуваат, знаеме дека ако

водостопанските претпријатија ќе зависи само од овој процент, тогаш ништо не сме направиле. Се знае дека кај нас вода се користи и за тие површини што се користи мора да се плаќа. Никој не реагира на тоа. Но, за површините за кои не се користи вода, зошто да се плаќа? Тоа прашање се поставува. А, со првиот дел се обврзуваат сите водокорисници односно земјоделците водокорисници на системот да плаќаат. Тука е проблемот. Овој проблем треба да се надмине. Сметам дека со ништо нема да се оштети водостопанското претпријатие. Но, уште повеќе ќе расне меѓусебната доверба и кај водостопанските претпријатија и кај корисниците. Инаку, вака со членот 141, со првиот дел има простор за манипулации и тн.

Толку, благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Има збор г-динто Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Прво, во врска со последната дискусија дека сме рекле Кумановската организација најдобро стои. Не. Рековме, да потсетам и преплицирам, дека Кумановското водостопанско претпријатие има додатен изворен приход од електрани и беше кажано дека таа не работи. Јас да потсетам дека Липково има 2 електрани, бидејќи сум скоро бил таму. Значи, приходот не е од наводнување, туку е од електраните што работат. Две се, а не една.

Ова прашање не е само ниту техничко, ниту финансиско, ниту кој знае какво, туку широко и крупно прашање за аграрот на

Македонија. Еве зошто: да потсетам дека земјоделското земјиште не е обичен предмет на сопственост, за да може кога сакам да обработувам, кога не, бидејќи е тоа ограничено. Значи, мора да се обработува на начин пропишан со закон, а особено под системот за наводнување. Затоа што се вложувани средства без оглед дали се битолчани или цела држава.

Системите во Македонија се стварност. За среќа на оваа нација и на оваа генерација во Македонија се изградени многу водостопански објекти и постројки. Само ќе спомна 1196 км. одводни канали за довод или цевководи. Незборувам за мрежа. Таа е околу 5 илјади километри. Оваа бројка од 1196 км. должина ја спомнувам бидејќи е обврзан некој да ја одржува без оглед дали некој наводнува или не. 18 брани големи, во кои се акумулира вода од 421 милијарда кубици. Не станува збор за овие акумулации и овие брани, некој да ги плаќа обврските кон странство или кон банките. Станува збор за обврски што треба овие брани некој да ги одржува да ги чува. Без оглед дали некој наводнува или не, мора да има чувар, мора да има набљудуваше, според прописите во државава. И да не набројувам натаму, сите објекти што значат доведување на водата. . до нивите.

Според тоа, прашањето сув надоместок е само термин што буну повеќе. Добро рече Каров овде, господинот Панче како ова ќе го објасниме и битно тоа е прашање. Ако го објасниме ако е некој данок или намет тешко е објасниво. Меѓутоа, ако објасниме дека тоа е една обврска што не е само за тие што плаќаат, туку за тие што ќе ги соберат парите, дека мора да ги насочат на одржување на овие крупни објекти, заради тоа што се најдовме во зачаран круг од 1990 година па наваму,

VI/9

кога градевме теза, не треба да се плаќа водата таа е јавно добро. Кога почнаа системите да се руинираат за да се задолжине сега со 30 милиони долари повторно да ги вратиме во положба во која биле пред неколку години.

Ако ова не го сватиме вака и речеме дека нема сув надоместок туку ќе плаќаат вода само тие што ја користат, се поставува прашањето чија ќе биде одговорноста и кој ќе ги одржува овие објекти. Не се малку, потенцирам, имаме 78 мали брани и акумулации. Само ли ќе ја направиме? Таа носи последици кон населението кое живее под тие акумулации. Тие објекти мора некој да ги одржува. Воопшто немаат функција за наводнување. Сега зборувам воопшто.

Прашањето дали да падне товарот на тие кои наводнуваат, ако го прифатите ова како амандман, јас не го прифаќам, кажав на почетокот, тогаш значи дека тие што се определени да произведуваат трудоинтезивни култури, по правило се тие земјоделски култури, значи товарот да го плаќаат тие кои прават развој на оваа држава. А, на другите кои се дојдени во град, кога ќе им текне да ја обработат нивата, заради тоа што тоа е логиката што ние треба да ја разбиеме. -

Затоа што, видете, во Македонија со факти говорам да сватите дека во Македонија постојат 38 инсталирани пумпи, фиксни, што стално треба да вртат. Дали таа вода што ќе ја испумпаат тие ќе наводнува 100 или 300 ха., не е исто. Трошокот се прави, ефектот е далеку помал.

Од тие причини тезата дека државата треба аграрот да го развива што е можно повеќе, и на него интензивно производство и наводнуvasни

култури, зашто сега ќе кажете тоа не го правиме? Тоа треба да го правиме, да го развиваме земјоделството како што беше 1989 година.

Ние, заради тоа што се растурија пазарите, заради тоа што имавме проблеми во пласманот, падна нашето производство а селаните осирوماшија навистина и овој 50% понизок надоместок лани кога немаа пласман беше доста висок.

Под таму прашањето треба да го гледаме во следново. Прво, прашањето на цената на надоместокот без оглед дали се вика сув или воден и клучно прашање треба да биде одговорноста на јавното претпријатие.

Прашаше е сега до кој степен е подносливо најниското ниво на надоместокот сув, во сета оваа калкулација што ќе ја правиме. Тоа е најжешко прашање во овој дел. Ако направиме биланси, а сме ги правеле тие, ќе сфатите прошлиот пат ви говорев, 312 милиони денари носат загуби овие претпријатија. Од нив 80% е основот собирање на надоместок. Кажете ми некоја Фимка во оваа област што живее богато, платила придонеси навреме и дели вишоци и плати. Напротив, неподелени лични доходи и плати. Каде се тогаш парите? Од таму, клучно прашање, ќе завршам со тоа до кој степен ќе бидат утврдени цените, а за Куманово, беше спомнувано како пример, да кажам дека сувиот надоместок во Куманово е прифатен, поднослив и се плаха во висина од 1770 денари сув надоместок за кумановскиот регион. Самите земјоделци прифатиле бидејќи сфатиле дека, за сега, дека треба.

Од тие причини ако развиеме теза дека ќе утврдиме правилен надоместок на водата, што ќе биде и поднослив, тоа е правиот пат да ги решаваме проблемите во аграрот, и да створиме навистина перспектива. Тутунот оваа година поднесува да се плати воден надоместок. Затоа што е остварена за 45% повисока цена и платена без разлика што беше лани. Не е тоа успех на министерот, туку е тоа успех на пазарните односи што завладееја во оваа област. Камо да тргне така со оризот, со зеленчукот, се ќе биде подносливо ако го створиме тоа.

Јас толку, да повторам зошто не го прифаќаме амандманот да нема сув надоместок, тоа е клучно прашање во целиот овој закон, а прашање е која ќе биде цената на надоместокот и прашање е која ќе биде подносливата стапка да се плаќа овој дел што е предмет и на амандманот на член 141, кој има многу амандмани.

Толку само.

ХИСНИ ШАКИРИ:

Извинете што по трет пат барам збор, меѓутоа, мене ме натера министерот повторно да излезам и да кажам некои работи, кој јас сум должен да ги објаснам пред овој аудиториум, бидејќи се манипулира или од незнаење или постои некоја друга работа која и во првото излагаше министерот кажа дека во Липково, Куманово водостопанското претпријатие е во добивка поради тоа што ја користело хидроелектраната. Господа јас уште еднаш повторувам, должен сум да ја кажам вистината.

Хидроелектраната г-дине министри, зборувам за двете за кои прво треба да се знае каква е таа хидроелектрана. Ако работи 10 дена хидроелектраната ќе ја испразни и првата брана и втората брана. Работеше пред шест години и таа година ние немавме вода. Само 10 дена работеше. Дали можеше за 10 дена да произведе толку електрична енергија и од тие пари водостопанското претпријатие во Куманово да биде во добивка или да има толку голем интерес како што вие рековте на оваа говорница. Јас неверувам и уште еднаш тврдам дека хидроелектраната моментално не е толку адаптирана за да се користи таа вода. Доколку работи само за 10 дена ќе ја испразни браната.

(Реакција на пратеник од место)

Да да г-дине пратениче од Куманово. Јас сум сведок на тоа, неznam дали беше 1993 година кога работеше само 5-6 дена и тоа користеше само дел од водата што беше како вишок па после цела година ние немавме потребно количество за вода за наводнување. Тоа е проблем што секој треба да го знае а особено министерот е должен да го знае овој проблем а не да манипулира со овој проблем. Да ја каже вистината на оваа говорница.

ХИСЕН РАМАДАНИ:

Јас сакам ова да го објасниме затоа што сме должни утре и на теренот да го објасниме овој феномен, за да биде тоа и разбирливо и прифатливо за луѓето.

Прво, јас го почитувам тоа што господинот министер Докузовски го изнесува доказ има доста тешкотии околу одржувањето на објектите изградени за оваа намена. Разбирам дека има веројатно многу притисок од постојните претпријатија за да се обезбедат средства за одржување на тие објекти. Меѓутоа, сега се поставува и принципиелно прашање. Можеме ли ние да прифатиме паралелно со принципот за пазарно стопанство и планирано стопанство во една област. Плански систем на стопанисување во една одредена област затоа што сме дојдени во ситуација објектите изградени за таа намена да ќе можеме да ги одржуваме. Потоа се поставува прашаше дали тие објекти се изградени како непродуктивни, тоа значи недоволно потребни или нешто друго е во прашање.

Јас предлагам, бидејќи чувствувам дека проблемот е поголем да се најде средна солуција.

Прво, тој што наводнува пред се да плаќа за користената вода, а за одржување на објектите да постои одредена такса која ќе биде како развојна цел. Значи одржувачки и развоен за објектите кои што се користат, затоа што предупредувам дека неможе овој принцип да се брани од критиката дека овде ние воведуваме еден систем од кој сакаме да бегаме. Знаете што би значело сега да го изведеме овој принцип на друг начин.

Бидејќи сите производни капацитети се вградени за да вработуваат луѓе, тие луѓе сега мора да ги одржуваат без оглед дали се продуктивни или непродуктивни. Затоа што тие капацитети се изградени тогаш, имаат толкав број на луѓе вработени и сите тие луѓе треба да бидат вработени. Мене ми е битен принципот. Во пазарно стопанство

VII/3.-

овој однос не може да опстои. Он може да се брани како временна мерка со оглед на состојбата во која сме се нашле, но за таа временна мерка треба да се најдат и времени механизми. Тоа треба и така да се објасни затоа што јас во Полог да им кажам на луѓето дека тој што насадил пченица, воопшто не ја наводнував, ќе плаќав за неа, јас не можам да ја бранам таа теза.

БЛАГОЈА СТОЈКОВСКИ:

Не сакав по амандманот да дискутирам, меѓутоа, од излагањето на некои мои колеги изнесени на оваа говорница, за да се знае вистината пред јавноста која ги следи овие седници морам да кажам дека има едно мало недоразбирање и од пратеникот Хисни, бидејќи да зборува за една хидроелектрана во село Липково, која некаде пред девет (9) години работеше, задниве 9 години истата не работи, оваа година се прави ревитализација. 3 наши не станува збор за хидроелектрана која ја испушта водата во река Липковка.

Она што го зборуваше министерот е точно. Станува збор за хидроелектрана Глажња која работи помеѓу езерото Липково и езерото Глажња. Произведува електрична енергија нон стоп, особено кога наводнуваме секогаш произведува електрична енергија. Сега произведува електрична енергија и таа е една може би од најдобрите хидроелектрани што ги имаме изградено во Македонија од кои сигурно водостопанското претпријатие, бидејќи тоа е сопственик на таа хидроелектрана има и свој доход.

Што се однесува по прашањето кое е сврзано со амандманот, за кое овде сигурно и во јавноста и кај земјоделците ќе предизвика доста полемика, дискусија, мораме и ние како пратеници, без разлика на тоа што сме бирани од тие граѓани сепак многу пореално да ги пос-

VII/4.-

тавиме, овде и да водиме сметка дека она што е изградено во резнесување на вода мора да се одржи за да ако некој земјоделец оваа година произведува пченица, идната година може би ќе изведува пченка и мора да наводнува. Значи, затоа мора да сфатиме дека сме должни тоа да го одржуваме, бидејќи водоводот од Липково до Куманово го одржуваат граѓаните од Куманово кои плаќаат надомест за користена вода, а тој надомест преку водоводното претпријатие се плаќа на водостопанство. Овде станува збор за една друга работа, за која мора исто така да водиме сметка. Влегуваме во пазарна економија, меѓутоа, таа пазарна економија е врзана со еден наметнат дел кој мора да се одржува и тој мора да биде влезен во пазарната економија. Начинот на кој ќе биде влезен, дали како што го предлага министерството, или некој друг начин е место за дискусија.

сите поднесени амандмани држат и јас сметам дека овде треба да стане збор, бидејќи не можеме друго да решиме треба да стане збор дали ќе биде 25%, дали ќе биде 20, дали ќе биде 15 и дали ќе биде 10%. За тоа мислам дека треба да се дискутира и да водиме сметка да не биде 5% како што е предложено, меѓутоа да не биде и 25%. Не сум правел никакви калкулации за да знам точно што еден земјоделец може да поднесе, меѓутоа, читајќи некои амандмани мислам дека има и некои други бројки, кои верувам и на пратеници и на граѓаните од село, корисници вода за наводнување на земјоделски површини ќе им бидат прифатливи.

Јас мислам дека министерот ќе се изјасни за таков амандман и ќе води сметка дека сепак еве и за земјоделците чиниме големи усилби тој процент од 25% да биде многу намален. Јас се залагам на тој процент да биде, а тоа ќе го кажат одговорните од Министерството кои имаат свои сметки до каде може тоа намалување да оди.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Реплика за г-дин Шакири.

ХИСНИ ШАКИРИ:

Ако се работи за Долната Хидроелектрана која е сместена во селото Липково јас уште еднаш тврдам не 10 години туку повеќе од 10 години не работи. Знаеме зошто не работи. Јас не сум толку стручњак, меѓутоа некои работи ги разбираам. Нејзината конструкција воопшто не одговара и јас уште еднаш тврдам ако работи 10 дена ќе ја испразни целата прва акумулација во Липково.

Што се однесува до втората хидроелектрана која е сместена измеѓу првото езеро и второто езеро јас тврдам дека може да работи само во период кога е потребно да се исполни со вода долната брана односно езерото што е направено 1958 година. Тогаш може да работи втората електрана, а второто езеро може да се исполни со вода за пет шест дена од горната брана и тогаш додека не се истроши водата од Долното Езеро не може да се пушти вода од Горната брана. Таков е системот на функционирање на овие две хидроелектрани. Исто така не може и втората хидроелектрана да работи цел период и кога е време за наводнување.

БЛАГОЈА СТАЈКОВСКИ:

Јас реков дека хидроелектраната Липково не работи последните 7-8 години. Таа не е добра и немојте од оваа говорница да викате дека јас сум рекол дека е добра. Таа не е добра затоа што водите ги испушта во река. Реков за хидроелектраната Глажња, која и денес работи. Работи со капацитет според тоа колку ќе наводнуваме во летници месеци, колку ќе потрошине вода за пиење во зимските месеци и таа хидроелектрана, бидејќи ја вклучува во системот за напојување со електрична енергија во Кумановска општина Липково работи нон стоп, кога се укажа потреба за полнење на езерото. Таа работи извонредно.

АЛЕКСАНДАР ЦАМБАЗОВСКИ:

Изгледа дека еден од најважните членови во законот е овој член бидејќи по овој член има најмногу амандмани. Јас зборував нешто на претходната седница по овој закон, но сега сакам само некои работи да повторам но и некои да додадам.

Мислам дека не смееме да одиме во крајности во однос на не-плаќање воопшто или на многу плаќање така да треба да најдеме некоја средина од следните причини. Доколку многу се плаќа односно така како што е предвидено во закон во тој член мислам дека не е добро затоа што ќе предизвикаме не интерес кај стопанските субјекти кои што стопанисуваат со оваа работа, да не се интересира да се грижат за зголемување на површините за наводнување.

Меѓутоа, доколку воопшто не се плаќа тогаш ќе доведеме во ситуација цената за наводнување на она што се наводнува да биде превисока па тогаш ќе нема интерес кај индивидуалните интереси за наводнување. Тогаш ќе дојдеме во ситуација да ни опаднат површините што се наводнуваат а со тоа ќе ни опадне и приносот по единица површина и секогаш ќе имаме скапо производство. Затоа треба да најдеме одредена солуција, одредена средина која ќе биде поднослива и за едните и за другите. -

Многу луѓе спомнаа овој закон дали се прави за земјоделците, дали се прави за организациите кои што стопанисуваат и тн. Лично сметам дека овој закон се прави за крајните корисници, а на оние што стопанисуваат со водите тие ќе можат со овој закон подобро да се организираат и да бидат далеку порационални од она што се денес. Денеска состојбата со сите системи е многу лоша. Начинот на стопанисување на одговара према приликите односно према тоа што треба да биде. И неслучајно се носи овој закон и најверојатно не случајно

VII/7.-

Министерството односно Владата предлага да се формира јавно претпријатие, затоа што она што е досега не е добро. со формирањето на јавното претпријатие најверојатно ќе се овозможи да се донесе една разумна цена за наводнувањето која ќе може реално да ја боднеш оние кои ја користат водата, бидејќи таа цена по предлог на органицијата сега ќе ја формира управниот одбор, па таа најверојатно ќе оди на Владата за информирање, итн., ќе има повеќе процедури каде што ќе може да се одреди одреден оптимум. Така да сметам дека најде решение, на Комисијата овој проблем го гледавме и предложивме да биде 10%. Сметам дека е добро тука да се ориентираме и да можеме да помогнеме и на индивидуалните земјоделци и да можеме да ги одржиме системите за наводнување, бидејќи ако и понатаму продолжиме да ги рушиме системите како што е досега тогаш земјоделците најмногу ќе изгубат. Тогаш не ќе може да наводнуваат не ќе може да добиваат приноси и ќе немаме производство. тогаш, сите ќе губиме, се разби почнувајќи од крајните корисници па понатаму. Па затоа предлагам да се ориентираме на она што го предлага Комисијата за земјоделство шумарство и водостопанство да оваа цена биде 10% од цената на наводнувањето.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

тоа е во ред, меѓутоа ние овде расправаме за ставот еден за составните делови на цената на водата.

Молам, дали уште некој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој друг не бара збор го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (11 пратеници гласаа за).

Констатирам дека...

ИЛИЈА КАРОСКИ:

Реагира од место.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Ве молам кои се за? (16 пратеника гласаа за)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.
Процедурално г-динот Каров бара збор.

ИЈТИЈА КАРОВ:

Почитуван претседателе, дами и господа пратеници, почитуван министре.

Ние денеска водиме амандманска расправа по еден многу значаен закон, закон за водите. Јас лично сум убеден дека пратениците не посветуваат доволно внимание и ние во овој момент немаме доволен број пратеници да гласаме по овие амандмани.

Јас се сомневам дека имаме 61 пратеник и предлагам да се пребројат пратениците и повторно да се гласа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, информација колку пратеници се присутни во салата.

(Стручните служби ги пребројуваат присутните пратеници во салата).

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, информација колку пратеници се присутни во салата. (55 пратеници се присутни во салата).

Се разбира гласањето не е валидно.

Амандманот повторно го ставам на гласање, бидејќи има збор.

Кој е за, молам да крене рака? (15)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот за менување на член 141 поднесен до пратеникот Вељо Танатаров.

Молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Почитувани пратеници, овој амандман се однесува на прашањето со плаќањето на надоместокот за наводнување. Предлагачот на законот за води предлага тоа да се состои како што е познато од два дела. Прво, дел за обезбедено доведување на вода. Второ, дел за испорачна вода.

Мислам дека оваа регулатива не е во духот на системот што го градиме. Таа е наследена од стариот систем кога надоместокот за наводнување се плаќаше како што рече колегата Бранко Арсовски: јал, нејал триипол, односно селанецот што имаше земја во реонот на систем за наводнување без разлика дали таа земја се обработува, или не се обработува, дали се наводнува, или не се наводнува, дали може, или не може да се наводнува, дали тој селанец има соодветна опрема за наводнување, дали таа опрема стигнува до хидрантот од кој што треба

VIII/2.-

да се земе вода за наводнување, или не, мораше да плаќа надоместок за наводнуваше. Господа, во новиот закон за води мора да има и нови решенија, нови правила за плаќање на надоместокот за наводнување и за самото наводнување. Прашањето со далечината на парцелата од хидратот за вода, необезбедената опрема од системот, потоа неизградена каналска мрежа за вишокот на води од наводнувањето и ред други прашања што се поврзани со оваа материја мора да бидат регулирани со овој за Ние градиме како што реков систем на пазарно стопанство. Може ли во таков систем и натаму да се применува плаќање на воден надоместок што е наследен како што реков од стариот систем и гласи дали ќе се наводнува или не се наводнува, мора да се плати. И како што вели народот јал не јал триипол. Господо, во ресторант ќе плати тој што ќе руча, а не и тој што ќе гледа како тој руча. Сакам да кажам дека наводнувањето во пазарното стопанство мора да се регулира со неговите прав! мора да се оди на склучување на договори за наводнување, да има меѓусебни обврски на релација хидросистем-земјоделец. Земјоделците не ќе наводнуваат и нема да плаќаат надоместок за наводнување ако гледаат интерес, односно ако не гледаат интерес од наводнувањето. Културите што се наводнуваат дали станува збор за шеќерна репа, за пченица, потоа за јачмен, за сончоглед, за ориз, за тутун ќе се наводнуваат ако селанецот има државна гаранција во областа на цените, откупот и исплата на тоа производство. Овие услови што се и основни мотиви за работа селанецот сега за сега ги нема и мора да признаеме на наводнувањето на земјата кој пак ќе треба да биде гаранција за сигурен и бериќетен род не гледа за сега велам со добри очи. Зошто му е на Егри рекордерот во производство на шеќерна репа во Македонија, село кое што произведува околу 800 вагони шеќерна репа, тоа се 50 домаќинства, зошто му е потребна вода, кога шеќерната репа на прагот на сеидбата на новото производство на оваа култура сеуште не е платена.

VIII/3.-

Или зошто му е на селанецот од Лажец вода за пченицата кога нејзината цена 5 години е замрзната и од 10 денари не отиде ниту денар нагоре, а трошоците за семе, ѓубриво, гориво, мазиво, резервни делов се пет пати поголеми откако државата ја крсти таа цена од 10 денари пред 5 години. Или за што му е на селанецот од Жабјани вода за производство на добиточна храна кога млекото долго време не чини пари. Та кон водата се гледа и во Белушина, Породин, Меџитлија. Ете затоа господо водата што носи берикет во последно време меѓу селаните не се сака. Затоа покрај 150-те илјади хектари напуштени ораници во полски и ридските реони што се надвор од овие системи за наводнување за жал се јавуваат и напуштат на површини и во системите што се покриени со какви, такви води за наводнување. Во системот Стрежево, морам да кажам една лоша вест минатата година околу 2.000 хектари ораници се напуштени, односно напуштени толку ораници колку што вреди еден друг систем. Толку хектари се под орници, не се ни ораат, ни сеат, заради тоа што се такви тоа што ќе се посее, или посади сега за сега со овие цени и со ваквата аграрна политика кон селото и земјоделството носат загуби. Затоа предлагам надоместокот за наводнување да се плаќа преку договори, кој колку ќе наводнува, толку и ќе плати. Ако градиме пазарно стопанство, тогаш и операцијата наводнување мора да се вклучи во неговите рамки. Искористувањето на водата за наводнување треба да се договара, кој селанец колку декари ќе наводни, толку и ќе плати, а не како досега се мора да се плати. Селанецот ако има интерес ќе наводнува, ако нема, нема да наводнува и нема потреба да плаќа. Се надевам дека господо пратеници овој амандман ќе го прифатите ќе биде вграден во новиот закон за води. Оваа мерка се чека меѓу селаните од Пелагонија откако се сруши стариот систем.

Инаку што се однесува до барањето да се воведе суво наводнување кое што некој предлага да изнесува до 10%. Јас предлагам тоа да се брише, бидејќи колегата Арсовски даде одлична аргументација

VIII/4.-

дали треба да постои суво наводнување, или не. Не може во еден систем што е граден пред 20,30 години и натаму да се плаќа за цевки или друга опрема.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (11)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот. Отворам претрес по амандманот за менување на член 141 поднесен од пратеникот Панчо Минов.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој бара збор?

ПАНЧО МИНОВ:

Почитуван претседателе, дами и господа пратеници, овој амандман ја има истата суштина и цел да се укине сталниот, или така-наречениот сувиот дел на воден надоместок. Бидејќи во претходната дискусија многу аргументација посебно до колегата Арсовски беше експлоатирана. Немам намера да ги повторувам аргументите за укинување на сталниот дел на воден надоместок, единствено ќе дадам неколку коментари.

Господинот министер кажа дека по овој член 141 има најмногу амандмани и дека сите тие се на линијата да не се плаќа. Јас мислам поинаку. Мое големо убедување е дека ако имаше подобро, поквалитетно решение на овој член 141 согласен на пазарните услови на стопанисување и во областа на водостопанство ако не се предложеше и понатаму опстојување на преживеаниот без никаква основа да опстојува стален дел на воден надоместок дека ниту толку амандмани ќе имаше на

VIII/5.-

овој член, ниту пак таква расправа ќе се развиваше. Лично сметам дека овој амандман сигурно во гласањето од парламентарното мнозинство на СДСМ нема да биде прифатено. Но, овде инсистирањето да се задржи било по кој основ сталниот дел на воден надоместок. Како јас го објаснувам и како јас го коментирам. Ако се потсетиме за решението што е дадено кој одлучува за одредувањето на цената на водата за наводнување. Тоа одлучува новото со овој закон предвидено јавно претпријатие за водостопанство. Управниот одбор на тоа јавно претпријатие е деветмина кои ги одредува Владата. Никаков непосреден контакт и непосреден допир на влијание на оние на кои се однесува цената за наводнување, а тоа се земјоделците водокорисници. Сигурно министерот се консултирал за оваа работа за цената само со оние што се даватели на услуги, јавните водостопански претпријатија. Нема ни во одредувањето на ова решение, а уште потрагично ниту од кога ќе се регулира како вакво решение да постои сталниот дел ни во влијанието за вистинскиот реален износ на цената за наводнување непосредна комуникација на земјоделците водокорисници. Што значи ако по било кој основ што е и вкупната заложба и борба и на министерот и на одредени пратеници од СДС да опстане овој институт стален надоместок бидејќи многу се лута во делот на основите и во делот на процентите. Немаше во Предлогот за донесување на закон одредување на проценти. Во Нацртот на закон имаше 25%. Сега се предлага 20% на стален дел. Во основот за одредување беше по хектар површина на метар кубен вода, сега е просечна цена на хидросистем, значи една несигурност во решенијата, а тоа е тоа и одговор на министерот тешко е да се брани, тешко е да се регулира и тешко е да се објасни нешто што не држи и што треба да се укине. Тоа е одговорот. Со самото опстојување на сталниот дел и понатаму што јас предлагам веќе седум години да се укине колку што сум пратеник, со самото опстојување повотрно постои простор за манипулација во делот на тоа бидејќи цената

VIII/6.-

водата за наводнување во односниот хидросистем ја одредува јавното претпријатие. И кога тој има институт стален дел, па тоа нека биде 5% како што предлага колегата Бранко, нека биде и 10% кое што ќе се усвои. Јавна тајна е дека министерот тој амандман ќе го прифати. Ние го знаеме тоа и добро е тоа што сепак некое намалување ќе настане, но сепак тоа ќе создаде простор во однос на основната цена 2 0% пак биде преголемо оптоварување за земјоделците како што е сега 7 0% во цената на водата. Министерот вели, дајте да бидеме отворени пред јавноста итн., па да бидеме отворено господине министри, отворете и кажете дека во Турција, во Израел, во други високоразвиени држави каде што е високо развиено и земјоделието нема стален дел. Кажете каде има стален дел. Дека таму се наоѓаат решенија преку државно финансираше на одржувањето на каналите. Каналите се државен интерес, не се интерес на непосредниот земјоделец. Зошто не кажете дека 30 милиони долари од светска банка се за одржуваше на тие канали. И на- место да се прифати сето ова, наместо да поддржите една иницијатива и ова намалување што и сами го признавате во самиот закон да важи и за обврската за воден надомест за земјоделците од 1997 година која што исто така не им е измирена заради високиот износ на воден надомест. Заради тие 70% на стален дел на воден надомест. Тоа мора да го знаете вие, а ако не го знаете, тогаш вашите консултации се единствени со давателите на услуги односно со самите водокорисници. Ја ги повикувам пратениците од условно кажано од земјоделските општини Струмица Куманово, Кавадарци, Гевгелија, Крива Паланка не знам во кој претежен дел спаѓа да ги надминеме партиските интереси и да гласаме во интерес на вистинско застапување на земјоделците односно да гласаме во иднина да се укине сталниот дел на воден надоместок со што фактички ќе се воведат пазарен однос во делот на користењето на вода односно колку се испорачува и колку се искористува вода толку да се плати.

VIII/7.-

Ова што е застапување од пратеникот Звонко Каров од Кавадарци, тоа е застапување на директорот на водна заедница Кавадарци, не е на граѓаните и земјоделците од Кавадарци.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој друг не бара збор го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (11)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 141 став 2 поднесен од Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Мислам дека премногу се искажа пак во интерес на земјоделците што е добро. По овој повод ќе го кажам следното. Не затоа што станува збор за комисија за земјоделеие, или партиска припадност како што се кажа овде. Некој што ветувал 7 години мене не ме обврзува тоа, Јас ви ветив; дека (ќе) го почитувам Уставот и законите и дека ќе предлагам закони во интерес на сите. Комисијата за земјоделство е најмногу во тек и по својата природа на работите затоа што и по повод овој закон оствари многу расправи на терен, влезе во суштината на проблем ги стави на кантар сите прашања кои што се и на едната страна и на другата страна и јас како министер да кажам дека не одев да разговарам со водостопанските претпријатија, туку по селата и во Кавадарци и во Кочани за викендите разговарав со земјоделците, исто така и во Струмица И никој не мисли против земјоделците.

КИРО ДОКУЗОВСКИ: (продолжение)

Ние сами создаваме клима за некакви ветувања што сме ги дале. Кога ќе ги соберете бројките што значи сето ова, не значи многу. Само повеќе да кажам, маркетинг. Дали сега повторно ќе чекаме да дојдат следните избори и тоа пак ќе има избори сега и дали повторно ќе им ветувам ена селаните во Битолско ќе биде, без оглед за која партија се работи. Од овие причини, бидејќи сите се вртеа околу овој амандман да се плака сметавме дека кога предлагав од 25 на 20 беше едно и тактичко да речам отстапување што се прави вообичаено по законите. Ајде ќе се спуштиме назад, да слеземе 20%, сметајќи дека прифативме нешто и од расправата што беше во Парламентот. Кога повторно седнавме да расправаме кое е сега тоа минимално ниво на кое што мора да се пратат стапките во оваа работ а целата дејност да не ја ставиме во ситуација, во која што сега се наоѓа, бројките не можеме да ги изведеме до крај и да кажеме дека 15% гарантира рентабилно работење претпријатијата, 50% или 10%. Сепак заради тоа што треба да се респектира расправата никој да не е навреден сега дали прифативме на една партија или на друга партија или повикување дајте селските општини итн. да ги викаме, да ги двоиме. Сметаме дека 10% да претставува и како компромис целата оваа ситуација како амандман заради едно најстручно тело во Парламентов, како што реков, и ќе повторам уште еднаш најдобро ги следи и најдобро може да ги согледа работите, бидејќи по разни основи ги гледа сите прашања. Од тие причини 10%, без оглед сега како ќе го крстиме амандманот да претставува процент кој што ќе значи основица за плаќање на тој проглед збор сув надоместок.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 141 за менување на став 2 поднесен од пратениците: Живко Јанкуловски, Митко Ристевски Илија Каров, Славчо Чапов и Петар Талинциоски.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Ве молам, г-дине министри еден од предлагачите на амандманот нека земе збор, можеби и ќе го повлече.

Г-дин Јанкуловски има збор.

ЖИВКО ЈАНКУЛОВСКИ:

Мислам што ова министерот го прифати, овој амандман на Комисијата е за пофалба и треба сите да прифатиме дека навистина Министерството во овој случај имаше разбирање и сигурно ќе биде прифатено од земјоделците. Со оглед на тоа што во нашиот амандман е исто како и во претходниот, ние го повлекуваме.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали сите предлагачи се согласуваат? (ДА)

Благодарам.

Отворам претрес по амандманот на член 141, став 2 поднесен од пратеникот Бранко Арсовски.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Јасно е дека не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дин Арсовски.

IX/3.-

Искрено да ви кажам и очекував таква реакција на министерот во позитивна смисла кога веќе ја најдовме солуцијата на тие 10% и покрај тоа што претходно кажав дека го поддржувам амандманот на Хисни итн., Меѓутоа во својата дискусија реков дека добро би било да се најде едно решение. Го прифаќам решението на Владата мојот амандман го повлекувам и мислам дека ова ќе биде историски чин дека во еден квалитетен закон еве ги зачитуваме и земјоделците во смисла на она што значи нивниот придонес во овие водостопански организации.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Благодарам.

Отворам претрес по амандманот на член 141 за додавање нов став 3 по ставот 2 поднесен од пратениците : Живко Јанкуловски Митко Ристевски, Илија Каров, Славчо Чапов и Петар Талимџиоски.

Го повлекувате и овој амандман.

Благодарам.

Отворам претрес по амандманот на член 141 за додавање нов став 3 по ставот 2 поднесен од пратениците: Горги Атанасов и Борис Костаќев.

Предлагачите го повлекуваат амандманот.

Отворам претрес по амандманот за бришење 147 поднесен од пратеникот Панчо Минов.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор г-дин Панчо Минов.

ПАНЧО МИНОВ:

Министерот не е доследен во своето објаснување.

Прво, кога беше прашањето да се регулираат односите меѓу водокорисниците и Јавното претпријатија со договори каже дека тоа е прашање од облигационен карактер што треба посебно да се регулира. Сега овде имаме една чиста облигациона материја, тоа е ако водокорисникот не плаќа, водостопанското претпријатие да има право да му ја укине водата. Сметам дека тоа е од облигационен карактер и ако е доследен министерот требаше да го прифати ова како амандман. Инаку, фактички, во ова време на регулираност на должничко-доверителните односи, тоа само во пракса ќе исполни една голема фактичка власт на водостопанските претпријатија во однос на самите водокорисници кога имаме така нестабилно и производство и посебно пласман на земјоделски производи. Тоа е само регулирано повторно во функција дека овој Закон е само за водостопанските претпријатија и ги застапува нивните интереси.

Едно од тие решенија е и овој член односно што беше интенција и неприфаќањето на амандманот, тоа да си биде облигационен однос меѓу водостопанското претпријатие и водокорисникот да си ги регулираат меѓусебните должничко-доверителни односи, а не со закон да утврдуваме дека тој може да му го укине доставувањето и испорачувањето на струја. Мислам дека има една недоследност во објаснување на министерот и тоа е неоправдано за едно министерство кога регулира вака системски закон за едни објаснувања за иста предметност да дава по свое убедување на оценување дали да се прифати, а за иста таква содржина кога сака да ги застапува водостопанските претпријатија

IX/5.-

тија , а тоа не е во интерес на земјоделските водокорисници, не го прифаќа. Не барам да се гласа, поради стравот нормално да бидам надлгасан, го повлекувам амандманот.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Можевте и пред тоа, мислам пред да кажете можевте да го повлечете амандманот.

ПАНЧО МИНОВ:

Тоа е мое право господине.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Се Согласувам

Г-динот Минов го повлече амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 163 став 3 и на член 168 став 2 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Логично се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Благодарам

Отворам претрес по амандманот на член 173, став 1 поднесен од пратеникот Живко Јанкуловски.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Прашањето на бројката дали ќе биде 6, 10 или 4 е ствар на оценка и ако би кажале дека ќе прифатиме 4, тоа значи вештачки да трчаме да го запазиме рокот, а да направиме и грешки. Од овие причини сметам дека пратеникот не би требало да инсистира да го направиме 4 месеци, бидејќи станува збор за навистина сериозна материја и добро е рокот да остане 6 месеци за донесувањето. Да не се прифати, затоа што навистина 6 месеци ќе ни треба за да ги направиме сериозно претпријатието.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Г-дин Јанкуловски го повлекува амандманот.

Благодарам.

Отворам претрес по амандманот на член 17 3 став 2 поднесен од пратеникот Зоран Шапуриќ.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе.

Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој член исто така, со тоа што тенденцијата беше на пратеникот принципиелно поставено, така што да го скратиме времето на формирање на фонд на 4 месеци, исто така не е спорно. Меѓутоа, прашање е дали ќе можеме тоа да го направиме. Од овие причини сакаме истиот да го прифатиме за да остане во двата дела Законот со 6 месеци, и на претпријатието и на Фондот. Со тоа што, се разбира обврска е на Владата што побргу да направи претпријатие бидејќи и целта ни е да ги носиме побргу.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и џамаданот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (ниту еден) Констатирам дека Собранието не го усвои џамаданот.

Отворам претрес по амандманот за менување на член 176 поднесен од пратеникот Панчо Минов.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе. Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Не се прифаќа амандманот.

ТИТО ПЕТКОВСКИ: •

Дали некој друг бара збор? (никој)

Бидејќи друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака.)ниту еден)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Во меѓувреме пратениците Абдуладин Вејсели, Газменд Ајдарага и Мерсел Биљали поднесоа амандман за додавање нов член 138 по кој Владата не се произнела.

Пратеникот Назми Маљичи поднесе амандман на член 133 за додавање нов став 5 по став 4 по кој Владата не се произнела

Отворам претрес по амандманот на член 133 за додавање нов став 5 по ставот 4 поднесен од пратеникот Назми Маљичи.

IX/8.-

Молам, претставникот на Владата да се произнесе. Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој амандман не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (никој) Г-дин Маљичи го повлекува амандманот= Благодарам.

Отворам претрес по амандманот за додавање нов член 138-а поднесен од пратениците: Абдулади Вејсели, Газменд Ајдарага и Меслел Биљали.

Молам, претставникот на Владата да се произнесе. Г-дин Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Не се прифаќа и овој амандман.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Има збор г-дин Мерсел.

МЕРСЕЛ БИЉАЛИ:

Па, добро е што министерот тука потврди дека ништо не ветил повеќе дека ќе го почитува Уставот и Законот и дека ќе понуди такви законски решенија кои ќе бидат прифатливи за сите. Меѓутоа, сметам дека проблемот тука е многу сериозен и ако внимателно се чита амандманот, навистина треба да се согласиме дека треба да се изнајде решение. Зошто? Во РМ постојат неколку, да не кажам

IX/9.-

повеќе објекти, канали и слични системи кои се изградени со делум средства на граѓаните или со целосни средства на граѓаните и тука се поставува прашањето со кое право државата може да се претвори во сопственик на овие објекти, системи, канали итн. од причина што едноставно тоа ќе беше спротивно на Уставот на РМ и ќе претставува узурпација на средствата кои ги дале граѓаните за овие објекти. Сметам дека мора да се изнајде решение од причина што во практикант тоа ќе доведе односно може да доведе до апсурд, да не кажам може дури да доведе до конфликти, бидејќи тие средства што ги дале граѓаните за такви структури, објекти, канали итн. им припаѓа на нив и нема друга алтернатива, освен ова прашање да се реши или по пат на договор помеѓу Јавното водостопанствено претпријатие и единицата на локалната самоуправа, односно општината. Или пак втората варијанта да се вратат тие средства на граѓаните. Мислам дека и министерот ќе се сложи тука тој е во прашање Уставното начело во однос на сопственоста.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

г-дин Докузовски, министер за земјоделство, водостопанств и шумарство.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Според Уставот и Законот што досега дел го поминавме, вод водостопанските објекти, постројки кажавме чии се. Според тоа , нема приватни водостопански системи и водостопански објекти.

Второ, сите објекти се градат со дозвола на државен орган Во Македонија не ни е познато дека има ваков објект кој што го граделе приватни со дозвола, ако е див објект се коси со >Законот

IX/10.-

за диви објекти и не може да подлежи во оваа работа. Тоа е едниот аргумент зошто сум против.

Вториот е локалната самоуправа не може да прави договори за користеше на јавно претпријатие за водостопанство бидејќи функциите на локалната самоуправа се јасно дефинирани со нивниот закон за локална самоуправа. Од овие причини додатно кажувам дека овој амандман не може да се прифати.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

г- дин Биљали.

МЕРСЕЛ БИЉАЛИ:

Добро, многу е лесно тука да се каже дека тие системи, канали итн. се во државна сопственост, меѓутоа, мислам дека и се во државна сопственост, но кажувам дека во практиката проблемот е многу чувствителен. Јас знам состојба каде се потрошиле околу 4 милиони ДМ за модернизирање на еден стар канал од 80 години и сега тука се поставува прашањето како ќе постапиме во тој случај Дали треба и ова прашаше да се решава со политички методи или не. Мислам сосема проблемот тука не е само правен, туку и морален. За тоа мора да се изнајде решение. Поинаку, во праксата, навистина ќе имаме многу проблеми.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали некој друг бара збор? (никој)

Бидејќи друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

IX/11.-

Кој е за, молам нека крене рака? (13 пратеници гласаа за)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, дали уште некој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Кој е за, молам, да крене рака? (61)

Дали има некој против? (2 гласаа против)

Дали има воздржани? (нема)

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за водите.

Предлагам пауза до 15,30 часот.

X/1.- СП/ОМ

(По паузата седницата продолжи со работа во 15,55 часот).

Со седницата продолжи да раководи Целадин Мурати, потпретседател на Собранието.

ЦЕЛАДИН МУРАТИ:

Ги молам, пратениците да влезат во салата. Имаме доволен број на пратеници и можеме да продолжиме со работа.

Преминуваме на Единаесеттата точка од дневниот ред - Предлог на закон за пасиштата.

Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени односно поделени.

Отворам општ претрес.

Молам, кој бара збор?

Има збор г-динот Докузовски, министер за земјоделство, шумарство и водостопанство.

КИРО ДОКУЗОВСКИ.

Во интерес на времето и со цел овој закон да се донесе, ќе бидам сосема краток.

Прво, да потсетам , овој закон беше предложен во една фаза на една од минатите седници, бидејќи имаше две три дискусии кои беа корисни и ги прифатив како сугестии предложив да оди во две фази, тие забелешки што беа упатени се вградени во членот 5 и 6 и овој текст е потполно усогласен со она што беше интерес на пратениците.

Од тие причини не би додал ништо повеќе што е суштината на овој закон.

ЦЕЛАДИН МУРАТИ:

Дали некој друг бара збор?

Има збор г-динот Илија Каров.

ИЛИЈА КАРОВ:

Почитуван потпретседателе, дами и господа пратеници, почитуван министре, во Предлогот на законот за пасишта што беше разгледува на една од поранешните седници јас доставив некаде околу 18 точки како укажувања и овој пат гледам во оваа последна верзија голем дел од тие забелешки и укажувања се вградени во предложениот текст на законот за пасишта, од тие причини овој пат ја користам приликата да искажам една посебна благодарност на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Меѓутоа, дел од три четири забелешки што сакам и овој пат да ги повторам мислам дека треба да најдат место во амандманската расправа. Имено, допрецизирани се членовите 4 и 5 особено стопанисувањето со пасиштата каде Владата прифати да носи програма за стопанисувања со пасиштата во период од 10 години, а не 20 години, како што беше предвидено во претходната фаза.

Исто така во овој Предлог на закон е вградена одредбата јавното претпријатие за пасишта да изготвува годишна програм најдоцна до 31 декември од тековната година за наредната година, а воедно да поднесува годишен извештај до Владата.

За реализација на програмата односно да поднесува извештај за извршените работи во изминатата година особено сакам да истакнам како многу значајна сугестија, што Владата ја прифати и ја стави во Законот за пасишта, а тоа е пасиштата што се наоѓаат во непосредна

X/3.-

близина на населените места така наречени утрини да не бидат давани на јавен оглас, пасиштата односно утрините ќе се користат од одгледвачите на добиток кои живеат во тие населени места. Што значи утрините ќе си останат на земјоделците сточари што гравитираат во непосредна близина на тие утрини. Се разбира, користењето на пасиштата ќе се врши според условите што ќе ги утврди Јавното претпријатие за пасишта.

Чувствувам за потреба да кажам дека Владата не прифати неколку сугестии по мое убедување се во функција на подобрување на текстот на законот, а воедно и јасно дефинирање на дејноста на Јавното претпријатие за пасишта. Тоа да биде содржано во законот за пасишта.

Останувам со убедувањето дека дејноста на Јавното претпријатие за пасишта треба да биде содржано во законот, а со тоа јасно ќе се дефинираат правата, обврските и дејноста на новото јавно претпријатие за пасишта.

Исто така Владата не прифати Јавното претпријатие за пасишта да води евиденција за површините на пасишта во државна сопственост усогласени со катастарската евиденција.

Почитувани пратеници и г-дине министри на Владата, не разбирам зошто ова ново Јавно претпријатие за пасишта да не направи регистер за површините под пасишта во Република Македонија, времето во 01 неколку години еве 7 години по промената на системот, си го направи своето, голем дел од тие пасишта кои се водеа во државна сопственост се пошумени, голем дел од тие пасишта во приватна сопственост се обработени. Јас мислам дека треба да се прифати ова укажување со кое се предлага Јавното претпријатие да води точна евиденција за пасишта-та во државна сопственост, да се знае точно колку површини има под

X/4.-

пасишта во државна и приватна сопственост. Во спротивно ако тоа не се прифати прашувам што ќе работи Јавното претпријатие за пасишта ако најпрвин не си ги утврди површините под пасишта и истите катастарски не си ги усогласи.

Владата не прифати да предвиди забрана за напасување на добитокот на пасиштата на кои се вршат некои мелиоративни мерки особено ако се врши природна или вештачка обнова на тревата .

Лично мислам дека Владата ова укажување треба да го прифати во амандманската расправа.

На крајот ако наведените три забелешки Владата не ги прифати во Предлогот на законот за пасишта сепак мислам дека законот за пасишта е солидно изготвен и ги исполнува сите предуслови за негова практична примена . Овој закон е во функција на рационално стопанисување со пасиштата во државна сопственост и од тие причини пратеничката група на Либерално демократската партија ќе го прифати и ќе гласа за овој закон.

ЦЕЛАДИН МУРАТИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам општиот претрес.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство поднесе амандмани на член 3 став 1 и на член 7 став 2 за додаваше нова алинеја 6, со кој се согласил претставникот на Владата и тие се составен дел на текстот на законот.

X/5.-

Пратеникот Илија Каров поднесе амандмани на член 4 за додавање нов став 3, за додавање нов член 4-а, за додавање нов член 5-а, за додавање нов член 8-а, член 9 за додавање нов став 2, член 14 став 1 за додавање нова точка 4 и на член 15 за додавање нова точка 4, по кои Владата не се произнела.

Отворам претрес по амандманот на член 4 за додавање нов став 3, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски, министер во Владата.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој амандман не се прифаќа од причина што дејноста ќе биде утврдена со одлуката за основање на претпријатието, а не со закон.

ЦЕЛАДИН МУРАТИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (2)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот на член 4 за додавање нов став 3, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Отворам претрес по амандманот за додавање нов член 4-а, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски, министер во Владата.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа од причина што катастарската евиденција ја води катастерот, бидејќи има посебен Закон за евиденција на катастарот и со едно објаснување дека не сме држава без евиденција. Досега со пасиштата управуваа самоуправните интересни заедници за пасишта, има и елаборати, за нив постои целокупна евиденција и оттаму во управните органи на законот стои дека ќе се изврши попис и ќе се преземе целокупната евиденција, права и обврски од досегашните претпријатија. Од тие причини мислам дека неможеме да го прифатиме овој амандман, а реков обврска е според Законот за катастар да се води ажурна евиденција и за пасиштата и сигурно во право е пратеникот што укажува дека ќе имаме и треба да имаме евиденција за пасиштата.

ЏЕЈХАДИН МУРАТИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?

(амандманот се повлекува)

Отворам претрес по амандманот за додавање нов член 5-а, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски, министер во Владата.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој амандман се прифаќа.

X/7.-

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Одиме понатаму.

Отворам претрес по амандманот за додавање нов член 8-а, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски, министер во Владата.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака?

(Амандманот се повлекува)

Отворам претрес по амандманот на член 9 за додавање нов став 2, поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски, министер во Владата.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој амандман се прифаќа.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Отворам претрес по амандманот на член 14 став 1 за додавање нова точка 4, поднесен од пратеникот Илија Каров.

X/8.-

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски, министер во Владата.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој амандман е во врска со членот 8 што не го прифативте и од тие причини и овој амандман не се прифаќа.

ЦЕЛАДИН МУРАТИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласаше.

Кој е за, молам да крене рака?

(Амандманот се повлекува)

Отворам претрес по амандманот на член 15 за додавање нова точка 4 , поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор г-динот Докузовски, министер во Владата.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој амандман не се прифаќа.

ЦЕЛАДИН МУРАТИ:

Амандманот се повлекува.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

X/9.-

Кој е за , молам да крене рака? (57)

Дали има некој против? (Нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (Никој)

Ве молам да се преброиме колку има присутни пратеници? (66)

Значи некој не гласал.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за пасишта.

Преминуваме на Дванаесеттата точка од дневниот ред - Предлог за донесување на закон за основање на Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на закон и извештаите на работните тела на Собранието Ви се доставени односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор?

Има збор г-динот Докузовски, министер за земјоделство, шумарство и водостопанство.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Дами и господа пратеници ќе се обидам сосема на кусо да обрложам во што е потребата од донесување на овој закон и зошто во една фаза.

Прво, познато е дека во Македонија од 70-тите години функционираат центри за унапредување на индивидуалното земјоделство во Македонија кои коректно е да се каже дека во минатото остварија доста значајна функција во развојот на приватното земјоделство во Републикава, тие беа носителите на сите новини во оваа област и дадоа голем

X/10 . -

придонес во развојот. Меѓутоа, како што има потреба од трансформации и промени во другите свери и овие служби на одреден начин го одживеа своето и во последните неколку години тие , можам да кажам, почнаа да ја слабејат својата функција во нивното практично делување на терен кај земјоделците. Тоа слабеење не е само нивна субјективна вина туку и затоа што слабеењето беше и во сверата на материјалното поттикнување на земјоделците преку обезбедување на средства за работата н; овие служби особено применувачките мерки кои значеа субвенции кај земјоделците.

Меѓутоа, логично е и тоа дека во пазарна економија и овие служби се пуштија во работи кои со закон беа допуштени и тие вршеа секакви работи, но се помалку беа присутни кај земјоделците, дојде до кадровско осигурување и слично.

Со овој закон се предлага службите да се трансформираат со формирање на единствена агенција која ќе биде централизирана во ова, служба, се укинуваат сите постојни центри како правни субјекти со жиро сметки не да го изгубат својот правен статус, туку со цел да ги концентрираме да се бават со стручна работа, а не да трчаат по трговија и бизнис, бидејќи тоа ги одвлекува од стручноста и да прават натамошни грешки.

Овој концепт се потпира на тоа службите да бидат, сега имаме 157 вработени, околу 97 стручњаци со високо образование, овие центри да ги оспособиме со нови луѓе, со млади кадри кои ќе знаат јазик, ќе бидат обучувани во земјата и надвор, ќе бидат опремени со компјутери, со пратечка опрема и лабораториски помагала се со цел да се доближат поблиску до земјоделците и да им даваат услуги.

X/11.-

Овој закон е поддржан со средства од Светската банка од заемот за развој на приватните фарми во кои се определени околу милион и двесте илјади долари кои можат да бидат ефективни веднаш од 1 јануари годнава и се наменети за ова што го говорев.

Дали постои друг модел за трансформација на овие служби? Можеби постои, меѓутоа, тој би бил од прилика ваков. Овие служби да не бидат врзани за Буџетот, туку да се самофинансираат од услуги што треба да ги наплатуваат од земјоделците или второ потполно да е врзат за Буџетот и да бидат буџетски институции. Последното неможе да егзистира бидејќи ниту Буџетот има пари за ваква намена за долг период, ниту пак е корисно тоа.

Второто исто така не е објективно реално да го поставиме так; службите да бидат врзани исклучиво на издршка или финансирање од земјодлеците, бидејќи ниту земјоделците се оспособени да плаќаат ниту нашите агрономи вакви какви што се во службите оспособени да имаат таква работа и дејност да дојдат до сфаќања кај земјоделците дека таа услуга треба да се плаќа.

Од овие причини овој модел се потпира на следното:

- да обезбедиме во прво време сигурност преку Буџетот за првата 1998 година со стартот на претпријатието кога ќе ја дефинираме дејноста и мрежата на службите во Републикава;

- да дефинираме во кој период и во кој подрачја службите ќе се самофинансираат и за кој период. Концепцијата, според Светска банка што го подржува овој наш концепт и проект е службите за 10 години период да бидат сведени во ситуација да бидат приватизирани односно да живеат од услови што ќе ги наплатуваат земјоделците.

X/12.-

Тоа подразбира практично од 1999 година 1 јануари Буџетот за овие да биде 10% помал отколку е сега и т.н.

Во расправата по овој закон, морам да кажам, беше целосно подржан во основа , тие забелешки што беа ставени ние ги вградивме во текстот уште од самата седница и од тие причини мислам дека нема потреба повеќе да го образложувам овој закон. Реакции на овој закон има и од самите служби и тоа од дел на луѓе кои сметаат дека не ќе бидат во можност да се вклопат во овој закон кој ќе бара од службите поголема стручност, поголемо знаење, младост и т.н. Меѓутоа, ние не правиме закон за службите, ние правиме закон за земјоделците и овој закон е исклучиво закон кој се прави само во функција и во интерес земјоделците. Службите ќе немаат право да се бават со трговија, освен директни услуги на нашите земјоделци.

Од овие причини предлагам денеска да го донесете и овој зак се разбира по амандманската расправа што ќе следи по него.

ЏЕЛАДИН МУРАТИ:

Има збор г-динот Илија Каров.

ИЛИЈА КАРОВ:

Почитуван потпретседателе, почитувани дами и господа пратеници, Предлог на законот за основање на Агенција за поттикнување на развојот на земјоделието е краток и се состои само од два листа. Јас изготвив дискусија некаде околу 7 листа, со укажувања. Претходниот закон го пофалив навистина како многу квалитетен и го поддржав Законот за пасишта, додека овој закон за основање на Агенција, за овој закон имам малку поинакво мислење.

Пред се би сакал да кажам дека не би се согласил со наведени те причини поради кои треба да се донесе Законот за основање на Агенција за поттикнување развојот на земјоделството.

Владата како предлагач на овој закон пишува "трансформацијата на општествениот капитал која ја опфати сверата на земјоделството ја наметна потребата од трансформација и на стручните служби за унапредување на индивидуалното земјоделство. Нема ништо заедничко ниту сега ниту порано меѓу трансформацијата на претпријатијата со општествен капитал или пак трансформацијата на претпријатијата и задругите со општествен капитал кои стопанисуваат со земјоделско земјиште со стручните служби, односно со станиците за унапредување на индивидуалното земјоделие. Тие се основните начела во кои се пишува дека како Влада од кои поаѓа дека треба да се донесе законот. Јас мислам дека апсолут но тоа не е така.

Во причините поради кои треба да се донесе законот се вели: "индивидуалните земјоделци треба да прераснат во фармери кои ќе произведуваат производи за пазарот. Затоа е потребно да се основа Агенција преку која ќе се овозможи зголемување на производството". Значи, Агенцијата ќе служи земјоделците да прераснат во фармери и

XI/2.-

дека тие ќе произведуваат производи за пазарот. Да, почитувани пратеници, земјоделците можат да станат фармери, но рака на срце и досега најголем дел од нашите земјоделци произведуваа земјоделски производи за пазар. Тоа го правела и сега, а за пазар ќе произведуваат и во иднина и без оваа владина агенција.

Би сакал и понатаму да ги коментирал наведените причини пора; кои треба да се донесе законот. Тие се несериозни, стручно неиздржан) ниту пак ја прикажуваат реалната состојба во центрите за унапредување на индивидуалното земјоделство. Длабоко сум убеден дека причините се сосема други, а кои не се содржани и не се наведени во Законот, за кои верувам дека и министерот за земјоделство е сосема согласен. Имено, за што станува збор.

Последните неколку години голем број од вработените стручни кадри во станиците и центрите за унапредување на индивидуалното земјоделство што беа лоцирани во речиси сите општини во Републиката се занимаваа со се и сешто. Трговија со семиња, садници и други репроматеријали наменети за земјоделските производители, потоа со судски вештачења, разни екскурзии во земјата и странство, а најмалку се бави со основната дејност за која беа и формирани. Чест на некои исклучоци меѓу нив имаше и стручни кадри кои честито си ја вршеја својата работ.

Финансирањето на споменатите стручни служби најголем дел беше од Буџетот на РМ, а организационата поставеност на директорите на центрите за унапредување на индивидуалното земјоделство како и другите вработени во нив беше на такво ниво на кое што министерот за земјоделство, водостопанство и шумарство немаше контрола во нивното работење и раководење. Тоа е точно. Значи пари може, а раководење и контрола неможе од Министерството за земјоделство. Според мене овие последните причини се основните од кои би требало да се тргне како

XI/3.-

основни причини за донесување на законот, а не она што е понудено, односно наведено досега.

Основањето на владина агенција за поттикнување на развојот на земјоделството во суштина значи промена на името од Републички центар за унапредување на индивидуалното земјоделие со стручни служби од повеќе градови во Републиката кои што имаа свои жиро сметки, сега ќе добијат модерно име Агенција за поттикнување на развојот на земјоделието со една жиро сметка.

Друга новина со донесувањето на овој закон е обезбедување услови на Владата да "лапне"уште еден милион долари од светската банка по основ обезбедување услови за работа на оваа владина агенција.

Ќе кажам и неколку зборови зошто велам владина, а не како што стои во Законот Агенција за поттикнување развојот во земјоделието.

Овие мои забелешки се во седум точки.

1. Со Агенцијата како правно лице ќе раководи директорот кој го именува и разрешува Владата на РМ.

2. Со Агенцијата ќе управува Управен одбор од девет члена, кои ги именува и разрешува Владата на РМ.

3. Со работата на Управниот одбор ќе раководи претседател кој ќе го именува Владата на РМ.

4. На Статутот на Агенцијата согласност ќе дава Владата на РМ.

5. Финансискиот план и Годишната пресметка на Агенцијата ќе ги потврдува Владата на РМ.

6. Извештајот за својата работа Агенцијата ќе го доставува до Владата на РМ.

7. Средствата за работа на Агенцијата ќе се обезбедат од Буџетот на РМ, барем засега.

XI/4.-

Од изнесените причини со право велам дека со овој закон се обезбедува централна служба односно владина агенција за поттикнуван на развојот на земјоделството со седиште во Скопје.

Понатаму не се согласувам со членот 3 став 2 и 3 од овој закон. Имено, со ставот 2 се предвидува седиштето на Агенцијата да е во Скопје.

Почитувани пратеници, јас предлагам седиштето на Агенцијата да е во Битола од следните причини: Битола е силно развиен земјоделски град и претставува позитивен пример како треба да се развива земјоделието. Таму се користат најсовремени агротехнички мерки и современа механизација во земјоделството. Во Битола и Ресен освен оризот се застапени скоро сите поледелски, градинарски и овошни култури. Постигнатите резултати и во сточарството се на европско ниво.

Сите овие предности и постигнати резултати во областа на поле делството, овоштарството, сточарството во Скопје ги нема. Ова што е досега постигнато во Битолско е за почит и со право треба да им се даде законска можност и да бидат удостоени битолчани со седиштето на оваа владина агенција.

Понатаму, не се согласувам со членот 3 став 3, каде што стои: "Агенцијата е самостојна во својата работа". Јас би рекол сосема спротивно дека Агенцијата не е самостојна во својата работа, од причини што ги набројав погоре во седумте точки. Именувањето на директорот изборот на управниот одбор, именувањето на претседателот на управниот одбор и тн.

Од сето ова искажано логичен е заклучокот дека Агенцијата не е самостојна во својата работа. Таа ќе биде строго послушна, државна установа, поточно ќе претставува владина агенција за земјоделството.

XI/5.-

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство се одлучил на ваков модел на трансформација на името и работата во стручните служби за унапредувањето на земјоделство, не да помогне на земјоделците во државата, но да стави ред и воспостави контрола врз нивната работење, се мисли на стручните служби во државата.

Уште во првиот член стои "заради зголемување на квалитетот и квантитетот на земјоделското производство и негова поголема искористеност се основа Агенција за поттикнување развојот на земјоделството".

Јас не би се согласил со содржината на членот 1. Укажувам де основната функција на Агенцијата е од советодаван карактер. Вработен!-стручни кадри ќе даваат услуга во форма на стручни совети по поедини прашања што би биле од интерес за земјоделците, а се во функција на поттикнување развојот на земјоделството. Во некои средини советите од Агенцијата би имале позитивен одраз врз развојот на земјоделството и сточарството, но во многу региони во државата земјоделците имаат сол!дно искуство и познавање во својата дејност. Кај голем број земјоделци во државата недостасуваат обртни средства, пари за набавка на квалитетни и ефтини репроматеријали, сортни семиња, ѓубрива, заштитни средства. Значи голем број од земјоделците и сточарите знаеме и искуство имаат, но земјоделците немаат пари да си ја обноват дотраената земјоделска механизација, трактори, комбајни, редусијалки и други приклучни земјоделски машини.

Јас би сакал да потсетам само дека во овој момент земјоделската механизација што сега е на располагање особено во приватниот сектор е на ниво веднаш после Втората светска војна. Тоа е катастрофа. Навистина како можеме да го развиваме приватниот аграр, приватното земјоделство ако ние не најдеме механизми на земјоделците да им помогнеме во овој момент. Прво, да им обезбедиме средства за набавка

XI/6.-

на квалитетна и современа механизација, да им обезбедиме средства за набавка на квалитетни репроматеријали, семиња и ѓубриња. Тие во овој момент навистина имаат искуство, имаат знаење, но крај со крај не можат да состават од причини што не се во можност навреме да си посејат и да фрлат основниот минимум да го употребат на вештачките ѓубрива. И, не е за пофалба ниту е добро да се каже од ова место дека и ден денес, јануари месец земјоделците сеуште ја сеат пченицата што не успеаја да ја посејат есенва. Тоа никогаш не се случило последните 30-40 години. Тоа не е од други причини, не се секогаш климатските прилики неповолни за садење. Во голема мера за неизвршување на есенската сеидба, така да биде и за пролетната сеидба, основни причини се немањето на механизација, немањето на обртни средства за репроматеријали. А, ние како прво и основно го ставаме стручниот совет односно формирањето на ова агенција која ќе биде во функција давање стручна помош и совети во функција нашите земјоделци да произведуваат многу повеќе и да станат фармери и да имаат производство за извоз.

Мислам дека тие параметри кои што се изнесени во овој закон не држат место.

На земјоделците им недостасува организиран откуп за своите земјоделски производи како и помош околу пакувањето на земјоделските производи наменети за извоз во други држави.

Потреси и незадоволство кај вработените во центрите за унапредување на индивидуалното земјоделство ќе произлезат од член 12 каде што стои: "работниците од постојните служби, центри ги презема Агенцијата". Тоа е добро, но неизвесноста на дел од вработените произлегува од текстот, "согласност актот за систематизација". Ова значи кога ќе се изготви систематизацијата на работните места односно за бројот ш вработените тогаш ќе настанат потреси и незадоволства. Уште полошо ј

XI/7.-

биде кога ќе се утврдат околу 70 до 80 работни места, а уште толку ќе останат без работа уште кон крајот на оваа 1998 година, односно една година по основањето на оваа владина агенција бидејќи во Буџетот се предвидени средства за личен доход само за 1998 година.

Систематизацијата на Агенцијата не ми е позната, но од она што можеше неофицијално да се разбере таа ќе работи на регионален принцип и на тој начин ќе се создадат услови за уште поголема оддалеченост на земјоделците на село од стручњациите вработени во оваа владина агенција.

Од изнесените забелешки предлагам овој закон да се донесе во две фази и тоа. На оваа седница да се усвои потребата од донесувањето на Законот за основање на Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството, а најдоцна за 30 дена Владата да изготви Предлог на закон при што ќе ги има предвид укажувањата на пратениците, а воедно ќе се даде предност на Комисијата за земјоделство, шумарство и водостопанство уште еднаш подетално да го разгледа Предлогот на законот.

Сакам да потсетам дека на 12.12.1997 година Комисијата за земјоделство го разгледа Предлогот за донесување на законот за основање Агенција, со Предлог на закон што беше подвоено мислењето со 5 гласа за една фаза и 4 пратеника гласаа овој закон да се донесе во две фази

Мислам, ако Законот се носи во две фази нема да се изгуби ништо, а ќе се даде можност да се донесе квалитетен закон кој навистина ќе биде во функција за поттикнување развојот на земјоделството. Бидејќи овој концепт што вака е предложен во овој закон на две страници по мое длабоко убедување има голем број недостатоци, дел од тие недостатоци ги изнесов, меѓутоа, ако се даде можност ќе се изнесат барем уште најмалку две варијанти како главни концепти, како главен концепт на кој би можел да се заснива и да работи оваа Агенција и да се донесе овој закон кои би биле во функција прифатливи за ова денешно време

XI/8.-

на развојот на земјоделието кои морам да кажам ш во приватниот ни во задружниот сектор не е на потребното ниво. Ова ќе го поткрепам и со следниот факт. Ја носиме Агенцијата и велиме дека ќе го унапреди земјоделството, му треба стручна помош. Во задругите и комбинатите има доволен број стручњаци-агрономи кои навистина се добри стручњаци. Меѓутоа, во голем број од тие земјоделски задруги и комбинати производството е на најниско ниво последните 20-30 години. Што значи не е доволно да се има само стручен кадар, тоа е основно, меѓутоа, недостасуваат многу други параметри.

Според тоа, состојбата во аграрот не е добра ни во задружниот ни во приватниот сектор. Од тие причини предлагам најдоцна за 30 дена не тоа да се развлекува и да се пролонгира и да биде на штета на донесување на законот. Предлагам да се прифати ова укажување за 30 дена да се понуди нова верзија со сите овие укажувања како што беше направено со Предлогот на законот за пасишта, се донесе еден многу квалитетен закон. Не гледам дека нешто ќе се изгуби ако овој закон се изгуби ако се донесе за 30 дена.

Од сето ова што е изнесено уште еднаш апелирам до министерот, до пратениците овие забелешки да ги имаат во предвид и да гласаат, да поддржат предлогот да се донесе, овој закон да се донесе во две фази, која не би требало да биде подолга од 30 дена.

Благодарам.

БЛАЖЕ ФИЛИПОВСКИ:

Има збор господин Тантаров.

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Почитувани пратеници, јас за Законот за води не гласав бидејќи сум убеден дека со тој закон не се решаваат проблемите што нашите селани очекуваат да се решат. Меѓутоа, денес ќе гласам за Законот што е понуден за формираше на Агенција за поттикнување на развојот на приватното земјоделство во нашава држава.

XI/9.-

Министерот, м-р Докузовски беше краток, но мошне јасен во своето излагаше кога зборуваше за се она што овие служби во изминатиот четврт век направија за преобразба на приватното земјоделство во нашава држава. Сметам дека овие служби во изминатите 25 години дадоа огромен придонес во преобразбата на народното говедарство, поледелство, на овчарството, на градинарството, лозарството, овоштарството.

ВЕЉО ТАНТАРОВ: (Продолжение)

Се што е ново денес не значи весело, е дело на овие служби. Дело на тие, така наречени селски агрономи што во изминатиот период од утро до мрак меѓу селаните и сите новитети од аграрната наука ги пренесува до нив и до нивните имоти.

Понудениот модел на Законот за формирање на оваа Агенција е добар и нема да бидам нескромен ако кажам дека тој е позајмен од ваквите модели на закони во Данска, Англија и Полска, во кои што пред 2 години престојуваше една делегација на приватни земјоделци, агрономи од овие центри и претставници од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Имаа задача токму да видат како се организирани овие центри во овие развиени земји.

Реков дека овој модел е позајмен од тие земји, земји на аграрот на Европа и мислам дека ќе биде во функција за натамошниот развој на нашето земјоделство.

Не чувствувам потреба овој закон да се гледа во повеќе фази, односно во II фази. Денеска да донесеме заклучок дека има потреба од донесување на овој закон а по 30 или 50 дена да го донесеме овој закон.

Министерот Докузовски јасно кажа дека во последно време, во време на оваа наша транзиција многу од овие служби ги забораваја своите обврски кон селото и селаните. Се оддадоја на бизниси што немаат никаква врска со развојот на тоа земјоделство.

Токму од тие причини сметам дека денеска треба да го прифатиме овој закон и ако државата обезбедила средства за работа на овие таканаречени селски центри за унапредување на приватното земјоделство, таа ќе мора да ги земе под своја капа и да врши контрола како и на кој начин ќе ги спроведуваат мерките за повеќе храна од наши ораници. Од тие причини јас се залагам законот да се донесе во една фаза.

Благодарам.

БЛАГОЈА ФИЛИПОВСКИ:

Има збор г-динот Стојановски.

ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ:

Почитуван потретседателе, почитуван министре, почитува претставници на Влада и почитувани пратеници, колеги и колешки,

И јас сум во дилема дали овој закон да го прифатиме денеска, оваа вечер или можеби еден тајм аут од 30-тина дена добро би ни дошол за да сепак направиме закон што брзо ќе биде во функција.

Вака како што е ова презентирано и без повеќе согледувања и размислувања, би рекол, ризикуваме да направиме една проста трансформација, преобразба, место центри во повеќето градови и села, се едно, да формираме еден заеднички центар и се да остане по старо.

Ако е така, тогаш, како што рече министерот решаваме само еден проблем, многу важен, или најважниот, вработување на

луѓето кои се таму сега, но ризикуваме средствата што државата ги обезбедува, значајните средства, а ќе треба да ги обезбедува да не бидат оптимално искористени и да не обезбедуваат една поинаква перспектива на оваа нова асоцијација или Агенција за унапредување на земјоделието, негово поттикнување и тн.

Јас, оваа Агенција, пред се ја подразбирам како сервис на земјоделството. Во неа мора да има и малку бизнис. Не може да нема бизнис и во оваа асоцијација ако од неа ние бараме поттикнување на развојот.

Зошто го велеам ова? Што е тоа толку трагично и штетно ако оваа Агенција се разбира, со одредена надокнада им посочува на земјоделците, сугерира одредени сорти семиња, саден материјал, сточен фонд за кој што секако имаат можности за многу повеќе информации, затоа што таа со својата опременост, ќе биде практично еден комуникатор помеѓу земјоделците и светските достигнуања. Нема потреба секој еден земјоделец да оди и да троши средства, лични средства, по светот и пошироко за да се запознае со современа механизација и современи начини на управување со своите фарми и она што значи интензивно производство.

Меѓутоа, прашање е сега дали ние на оваа Агенција ќе и овозможиме една таква флексибилност и ви рекол многу подвижна улога. Ако ние не изградиме, и сега сум во дилема дали ни требаат како што кажа колегата Каровски, 10-тина дена време, дали можеме денеска да разговараме и се договориме и потпишеме закон, ова е потпишување, верификација на законот е нашиот глас, ако претходно не обезбедиме кои ќе бидат односите на оваа Агенција со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, со другите институции. Кои ќе бидат односите, објективно, со повеќе банки, фондации и меѓународни

XII /4

програми, ФАРЕ, ИФАТ и тн. и тн. Се оставаме некако да биде концентрирано на едно место па дури не од Министерството, од други субјекти, дури да биде злоупотребувано. Ќе кажам и конкретно зошто.

Треба да изградиме, беа иницирани прашања околу пласман, сега треба да се изградат односи помеѓу оваа Агенција и Агро берзата. Кои се тука додирни точки? Значи, сакале или не оваа Агенција мора да биде вклучена и во тоа што е бизнис. Зошто да не. Со одреден процент, секој ќе се согласи да му се помогне во пласманот, отколку тоа да го бараме од министерот или Министерството. Ако е тоа сервис на земјоделците, ќе мора и да се плати.

Прашање е сега дали за 10 години, помалку или повеќе ќе може оваа Агенција толку да биде остамостоена да не биде корисник на други средства?

Вака, како што е во овој закон, мислам дека не ќе може. И од конкретни причини, ние сме, напомнав и минатиот пат кога зборувавме и за Законот за земјоделско земјиште, дека еден од моите колеги, Трипуновски, и јас, во оваа насока одржавме една значајна средба и јас еве сега да искористам прилика да го пофалам Центарот за унапредување на земјоделството во Тетово во Полог кој и во овие времиња и овие години, тешки времиња постигнува добри резултати. Да не речам извонредни. Претставува еден центар во кој доаѓаат земјоделците да се информираат, комуницираат. Значи, имаат верба

XII /5

во тоа што Центарот им го пружа како услуга, како наука, како сугестии и како насоки. Меѓутоа, од присутните, од индивидуалните земјоделци, особено сточари добивме конкретни забелешки дека јас сум согласен со тоа, дека во оваа фаза веќе однапред се сечат некои од корените на Центарот, на оваа Агенција, сега трансформирана, со тоа што се одредени 15 или 13 носители на право да бидат тие кои ќе изработуваат документација, елаборати во одредени региони. Тие се посочени како личности со име и со презиме. Значи ли тоа дека сега оваа Агенција не може да посочува, не може да изработува проекти, елаборати? А, велиме дека таа треба да биде носител на унапредување на земјоделството.

Дури имам податок, министерот знае поточно, дека во Тетово и некои други места дури, ангажирани како носители на проект, се студенти од II и III година, при дипломирани инженери од сите струки и вработени во овие организации. Мислам дека, ако сакаме ние оваа Агенција да остане трајно да функционира, и после нас како пратеници и после овој министер тука чиј закони денеска со воодушевување ги прифаќаме, тогаш мислам дека во основа треба да елиминираме предрасуди и да елиминираме еден однос што значи фаворизирање на одредени структури и индивидуи.

Ако има право некој Тантаров или Томислав Стојановски да добие право ексклузивно да биде носител на елаборати, тоа да го нема оваа Агенција со нејзините, не прочитав таму господине министри како ќе се викаат тие сега, истурени единици,

XII /6

место центри, ќе се најде некое име сигурно, мислам дека не е во ред. Однапред ќе дојдеме во една конфузија не 10 години, по година- две, овие оперативни единици самите да си стават клуч на вратите затоа што ќе нема што да работат ако она најатрактивното во овој момент, а тоа е проекти што значат одобрување на бенефицирани, поволни меѓународни кредити, ако тоа го елиминираме, практично ние овој закон го донесуваме во една положба утре да биде нефункционален и да биде применлив.

Затоа, врз база на сето изнесено и она што го слушавме и јас се приклучувам кон две важни работи што би сакал да ги апострофирам.

Ако е можно, ако нема министерот некои особени причини, а тоа значи повлекување на ефективни средства од меѓународни асоцијации за да не пропаднат тие средства, тогаш овој закон да оди во една фаза и

Второ, исто така се приклучувам од моето широко и лично искуство имам право така да речам бидејќи бев 7 години директор на земјоделското училиште во Тетово во кое што, во тој период се изгради фарма за 120 молзни крави, за 200 бикови, 200 свињи и тн. и можам компетентно да кажам дека е ред седиштето на оваа Агенција овој пат навистина да биде во Битола затоа што ние немаме поразвиен производен регион. Ова нека биде барем еден позитивен пример на тоа што велиме дисперзија и елиминирање на концентрација и на моќта и на власта само во еден град, во Скопје.

БЛАЖЕ ФИЛИПОВСКИ:

Има збор г-динот Талимџиоски.

ПЕТАР ТАЛИМЏИОСКИ:

Почитуван потпретседателе, почитуван минситре, дами и господа пратеници,

Навистина треба да се донесе законот. Јас би рекол закон за унапредување на земјоделието. Меѓутоа, кога го читам сега Предлог за донесување на закон за основање Агенција за поттикнување на земјоделството, не гледам буквално никаква разлика.

Прво, не би сакал целосно да го цитирам министерот, но во досегашната 25 годишна работа јасно се има искажано во повеќе списанија, а да »е кажам и земјоделски календари каде индивидуалното земјоделеие или поточно Центарот за индивидуално земјоделеие до сега идеално работи.

Веднаш ќе се послужам со бројки. 157 вработени од кои 50 и некои со високо образование, најверојатно агрономи, кои израснале во средините, агрономи кои навистина ги научиле земјоделците како да калемат, како да одгледуваат стока, како да се однесуваат со целокупното земјоделеие, и токму тие после 25 години, навистина ќе ги замениме со нови кадри или сега би рекол ќе ги замениме со компјутери. Веројатно дека тие ќе имаат, побрзо ќе одат во селата со тие компјутери и многу подобро ќе ги пресметуваат сите недостатоци што сега ги имаме.

Чинам дека на земјоделието односно на центрите за земјоделеие им треба нешто друго. Не отфрлање на кадарот што го имаме, или воведување сега тие нови членови што ќе влезат во центрите за унапредување на земјоделието да познаваат јазик. И до сега имавме полно министри кои воопшто не познаваа јазик, па фала богу го водеа земјоделието и тука и надвор и во светот и тн. Дури, јас реков, не зборувам за денешниот министер, кој и не се враќаше од странство бидејќи не знаеше јазик.

Според тоа, нашето е да се вратиме на тоа да ги обучиме навистина како кадар, но тие се обучени. Секоја година во нашите центри, преку саемите, преку школите за унапредување на земјоделието, преку она што значи за пестицидите, и некои други работи секако дека ги научивме. Сега велите дека тие кадри ги претворивме во трговци. Па кој, ако Министерството за земјоделеие, водостопансдтво и шумарство не ги претвори. Тогаш кога ја имавме кризата му се доверивме тие да ја извршуваат целокупната работа со поделбата на нафтата. Тогаш, кога произведувавме или Факултетот произведуваше такви градинарски, ај да не речам градинарски, па и други растенија, како што се овоштарството, кој друг можеше да помогне освен тие да ги набавуваат, да ја покажуваат сортата и да покажуваат како треба да се одгледува.

Сега, наеднаш само створивме една Агенција која треба да има помош од некаде и повторно да се вратиме на индивидуалниот земјоделец, бидејќи е малку ова што го дадовме да може уште еднаш да финансира, да дава свој придонес за поттикнување односно градење

на тие кадри. Јас верувам,ако тој земјоделец уште еднаш се оданочи, јас би рекол 9-ок, или 10-ок данок, тој секако ќе побара помош многу подалеку, тука се и факултетите и другите отколку ова што треба од индивидуалното земјоделеие. Затоа мислам дека доволно образложение и убедително од овој закон не видов.

Благодарам.

БЈ1АЖЕ ФИЛИПОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Има збор министерот, Докузовски.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Прво, јас се уплашив стално оти законите чекаат во Парламентот и ќе упадне или политичка тема или одлагаше заради форум и до тие причини јас не сакав да образлагам широко.

Овој закон во претходната постапка помина без забелешки. Освен амандманот на Каров. Не е тоа ограбување за мене, меѓутоа, сакам да кажам некои работи:

Каде прочитавте, кој кажа дека овие агрономи, стручњаци ќе ги избркаме. Зошто се жалиме за нив, никој не рече. Четворица заминуваат во Ваген Инген на усовршување од истите кои работат сега. 36 души поминаа по светот да го видат земјоделството. Ќе одат и натаму. Никој не мисли да носи нови кадри бидејќи за жал и ги немаме. Ги немаме. Никој, никој не кажа дека ќе ги отпуштиме сите. Напротив,

гледате, што е слабост, 1998 година ќе ја преседат на буџет, сите сигурни, гарантирана плата. Но, министерот нема да се сложи тие да бидат самостојни претпријатија, да одат каде сакаат а министерот да ги трпи критиките на говорниците или надвор некаде. Не јас, ниту еден министер и од вас да е.

Да поставиме тајм аут рековте. Поставувам прашање што ќе добиеме? Веќе 3 месеци овој закон седеше во тајм аут. Јас не мирував.

КИРО ДОКУЗОВСКИ: (продолжение)

Правени се уште 30 други верзии заедно со службите. Службите ако ги прашавме, а ги прашавме и пред недела дена им кажав дека може законот да се повлече, воопшто да не се носи, но кога видоа какви последици носи прифатија дека и тој може да се донесе.

Со Томе што кажа јас се согласувам со се што беше кажано. Се вклопува во концептот се тоа што имавме замислено. Ништо не се разликуваме од концептот. Од тие причини замолувам нема потреба од одлагање, затоа што и нема предлози кои значат нешто ново и посебна обработка и доработка. Еве зошто.

Повикување на трансформација на претпријатијата зошто споменуваме овде дека немало врска. Напротив има потполна врска. Ова се претпријатија кои се само субјекти регистрирани. Тие го бираат директорот, а велат патот да ми се сврти. Поместивме дваице заради неработење судот ни ги врати назад. Пак се врза таа. Тие мора да се дособираат. Тие спаѓаат во оние 360 претпријатија во аграрот кои не се приватизирани односно трансформирани. и овие се во таа бројка што не треба да бидат бидејќи имаат друг статус.

Второ, зборот фармери што го употребуваме. Јас ќе кажам најстручно и најодговорно ние во Македонија употребуваме странски термини кои што значат нешто и со тоа мислиме дека Стануваме модерни. Ние зборот фармери го употребуваме а немаме фармери. Фармер се под- разбира земјоделец кој што произведува но не парите во џеп, туку парите во ж-сметка со сметководство и со водење на бизнис книги итн. Тој така ќе користи ќе користи кредити од банката и гаранции ќе плаќа итн. Без тоа нема иднина за нашите земјоделци. А за да биде тој фармер во овој центар треба да го оспособиме со фармерот да влегува во договорни односи и да наплатува услуги а не со парите во џеп да ги расипиме и оние што ги имаме сега поштени луѓе. Од тие причини

XIII/2.-

зборуваме за трансформација комплетно на двата субјекта, не само на фармерот, на службата туку и на фармерот што треба да биде партнер кој утре ќе биде способен ако агрономот достигне со своето знаеше таква висина да биде уверен сам да рече повелете за ова јас ве плаќам. Владина Агенција точно дека е и ништо не е тајна, ниту се крие. Така пишува во законот - меѓутоа кога читаме треба да читаме до крај точно е дека Владата бира управен одбор, но требаше да кажете кого бира. Владата бира девет души земјоделци ислучиво и тројца од науката Ниеден од нас. Според тоа управувањето со Агенцијата за земјоделците ќе бидат земјоделците и никој друг. Тоа е комплетната новина што се прави во овие промени. не е ништо ново, да ве потсетам постарите. 1974 година владееше истиот принцип на управни одбори. Точно е тоа дека овој модел тогаш копиран од Холандија, сега модифициран од повеќе држави во светот. Не измислуваме ништо ново. Враќаме некои решенија кои што биле и порано присутни во праксата и ништо не е лошо ако нешто вратиме назад што постоеше.

Во концептот на законот и во членовите стои дека средствата за буџетот, меѓутоа не само тоа, треба да прочитаме дека стои и од други средства наплата, од услуги и слично.

Второ, ова е централното прашање на овој закон - да се собираат пари од земјоделците, меѓутоа треба да живееме во време во кое живееме дека нашите земјоделци сега не се во фаза да можат веднаш да го направат тоа.

Систематизацијата е работа на Владата. Мислиме дека е многу поедноставна, и многу побрза и тоа од следниве причини. Ние никогаш не можеме да го решиме прашањето ако буквално сега центрите ги оставиме исти. Никој не сака да мрдне, оној од брод во брод да остане оној од Тетово во Тетово да бидат. Концептот подразбира каде што имаме и нови општини по правило новите општини се во село,

XIII/3.-

да дисперзираме кадри што ќе работат по селата. Овој модел тоа ќе го обезбеди. Не, оптеретивме со ништо статускво, туку напротив почнуваме мрежа која што е веќе и подготвена и ја имаме бидејќи само чекаме законот да се донесе.

Многу пати викаме Светска банка не условува. Овој закон не не условува никој. Напротив ние самите понудивме модел дека службите ќе ги оспособиме да бидат во функција на земјоделците, да вршат повеќе функции и да набројам некои од нив.

Точно е тоа што Стојановски кажа дека во праксата во овој преоден период ќе немавме ваков закон во службите, имавме 10 кредитни советници кои низ Македонија правеа програми кај нас без наплата, без надоместок да плаќаат, а во тие имаше избор и на луѓе кои што немаа образование, меѓутоа го правеше изборот друг, а не ние, всушност тој што ги даваше парите. Овој концепт подразбира тие служби да се даваат и со таа дејност, ќе наплатуваат услуги, ќе почнеме да наплатуваме со 0,5% засега. Овие служби ќе ги оспособуваат земјоделците да водат и книговодство ќе ги оспособуваат да се води менаџмент на имотот и други работи. Овие служби ќе бидат и во функција на давање на совети и во насочување на набавки. Насочување, а не бавење со промет, бидејќи знаеме овие служби на некогаш пречат бидејќи се конкурентни на некои трговски фирми кои што и со право реагираат бидејќи концептот е тие служби да не се бават со промет, да не создаваат профит по тој основ, меѓутоа земјоделците да ги усмеруваат во тој правец.

Со еден збор овој концепт подразбира земјоделците да остваруваат приходи и да бидат плаќани за работа на нива а не во канцеларија. Затоа тие што ви се пожалиле веднаш ќе ви кажам дека тоа се луѓе кои не сакаат да работат на нива, има и такви, но малку се

XIII/4.-

и концепцијата е, компјутерите не за нив, компјутерите за тие што се во администрацијата бидејќи нема потреба од таа работа. Ние мора да си признаеме што е тоа реформа во една област ако нема зад себе 30 луѓе. Знаете колку вишоци во еден комбинат само испаднаа. Илјадници луѓе. Ние сега ќе расправаме на тие луѓе сега што ќе им правиме Тоа е потребата и нашиот земјоделец нема да ги плаќа тие што седат во канцеларија бидејќи е скапа услугата и затоа ќе ја избегаваат. Од тие причини овој модел поаѓа од таа концепција.

Бидејќи јас не видов и навистина предлози кои што значат крупни промени и потреби од промени молам да го прифатите концептот да биде со една фаза за донесување и заради една друга работа.

ако овој закон пак го одложиме ќе биде известена Светска банка дека моделот е прифатен, првата фаза во телата на Собранието минато е, чекаме само да биде законот донесен. Нема амандмански забелешки, освен три, ги кажавме тие кои се и сметаме дека овој модел може да почне, затоа што 1200.000 долари средства стојат на располагање и чекаат овој концепт да почне да се остварува. Одлагањето би значело само, ништо повеќе нема да добиеме службите да си работат како што работеа до денес без поголема одговорност во исчекување а да може да се извор на средства кој значи определување, а би рекол дури и од наша страна, не од странците условување за работата.

ИЛИЈА КАРОВ:

Почитуван министер само едно кратко мое видување, едно прашање и едно мое дополнително размислување во сверата на концептот

Прво би сакал да ве запрашам не ли премногу Владата забрза и во сверата на аграрот околу централизација на работите. Имено, направивме јавно претпријатие за шумите, работата ја централизиравме, дискутиравме за тоа дека е добро така од X причини.

XIII/5.-

Еве околу пасиштата и јавно претпријатие државата, односно Владата стави ингеренции и контрола врз пасиштата во Република Македонија. Сега со овој закон пак правиме Владава агенција и во оваа свера од Аграрот која навистина треба да биде посебна. Да биде во функција на приватното земјоделство. Сега пак викаме дека барем за 10 години ќе биде владина агенција. Од овие причини можеби некој друг закон ќе се појави, мислам дека премногу се централизираат работите во сферата на аграрот и од едно место. Тоа не води веќе во друга крајност. Јас разбираам за дел од работите да се централизира да се гледа поинаку околу стопанисувањето на пасиштата, шумите, водите итн, меѓутоа овде претераваме. Кое е моето видување, јас и на Комисијата за земјоделие кога расправавме прво забележлив што малку време имаше за расправа.

Второ јас и тогаш, ги изнесов моите размислувања како концепт кои се подобри за разлика од ова што се изнесени.

Ние во Република Македонија имаме многу станици,- не стручни служби, станици за унапредување на индивидуалното земјоделие, туку развојни служби, развојни станици, во Кочани, Штип, може би во Винаца некој институт, Битола во комбинатот итн. Во тие стручни служби односно станици кои не беа досега во функција за развој на приватното земјоделие во тие служби и ден денес работат перфектни кадри. Во тие служби има солидна лабораториска опрема сега ние со овој концепт ако рековте и тоа внимателно во слушав во вашето и злагање дека е трансформација на службите за унапредување на индивидуалното земјоделие. Ако е трансформација не ли беше подобро да се изврши трансформација и на тие служби сега кои со закон не им се даваше можност да се изврши трансформација, немаа никаква можност, тие се статускво, институтот за ориз и многу други станици при комбинатите, при Црвена Звезда при Пелагонија и остануваат во рамките на комбинатите зошто не се даде можност сега и тие станици за унапредување на земјоделието или за развојни служби да им се

XIII/6.-

даде можност со оваа Агенција да се трансформираат и тие. Па, таквите институти со таа опрема што ја имаат и тој стручен потенцијал, млад стручен кадар можеше да биде во функција на оваа агенција за поттикнување развојот на земјоделството.

Сега што ќе се случи со оваа работа? Овие институти или станици едноставно сега и без друго лошо стојат, не се доволно поврзани со аграрот а се во функција за развојот на земјоделството, за поедини култури (Кочани - ориз; Кавадарци - лозја; Пелагонија - житот итн). Јас мислам дека има доволно голем потенцијал, стручен кадар, до волно модерна опрема која може да се искористи во функција токму на оваа агенција. Од тие причини мислам дека паралелно на тие структури, на тие субјекти кои се правни субјекти кои висат во државата кои немаат правен статус, не е предвидена никаква промена, трансформација а на тие субјекти. а сега, паралелно на нив, државата веќе ќе инвестира во нова опрема, во нова агенција, сосема нова, во нови кадри итн. Јас мислам дека имаме доволно голем потенцијал и добро би било да се согледа тој потенцијал што го имаме, таа опрема што ја има, тие објекти што ги има изградено, да бидат во функција на Агенцијата. Зошто сега одново да почнеме да градиме нови лаборатории нови кадри и да се задолжуваме. Ако тие 1200.000 долари се даваат за развој на оваа агенција тоа е добро, меѓутоа, да не се дуплира дел од опремата што веќе ја има во овие правни субјекти.

Мислам дека ќе направиме една голема грешка во оваа насока. Паралелно на ова што го укажав сега, што го имаме во државата, што Република Македонија инвестирала последните 30 - 40 години во развој на овие служби сега наеднаш ние за нив не водиме грижа, не наоѓаме начин каде да бидат вклопени и како да се трансформираат. Ако немаа1 можности во научни институти, бидејќи во голем дел во тие институти или станици нема доволно стручни кадри да бидат

XIII/7.-

регистрирани како научни установи, па тие кои што не го исполнуваат тој услов да им ја дадеме можноста и тие да се трансформираат или да се вклопат во оваа нова владина агенција.

според тоа, со сите мои укажувања во општата расправа и ова сега јас апсолутно не се залагам да ја пренасочам дискусијата или концептот или да го оспорам донесувањето на законот, туку едноставно стручните укажувања со едно согледување на состојбите како што стојат во аграрот во приватниот сектор и во овие стручни служби мислам дека тоа треба да се стави на маса, да се изанализира па да се понуди навистина еден малку поинаков концепт. Во спротивно ние ќе имаме два система паралелно. Една агенција, и овие стручни служби, или станици или институти што макар мачат како ќе преживеат. Мислам дека ќе направиме една голема грешка.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Прво, со овој закон не можеме да ги решаваме проблемите на институтите кои во Македонија ги има 7. Некои живеат побогато, некои послабо, зависи кој како работи. Тие се предмет на друг закон, на други институции, на друг ресор. Овој закон ниту мисли, ниту може, ниту треба да ги решава проблемите за овие институти.

Второ, да ве прашам што значи овој концепт на министерот или на Владата на стварање на единствени системи во државава, (шумите водите, пасиштата, центриве). Таков е карактерот на овие дејности во Уставот и таков е предлогот. Меѓутоа, овој концепт на Владата што помина досега низ законите, уште овој останува, верувам ќе помине поаѓа до тоа дека грешките што ќе ги направиме, или ако ги направиме сите заедно денеска наесен може еден нов министер за земјоделие да ги поправи. Но, грешки направени во обратна смисла да се растури нема кој да ги поправи. Според тоа концептот на окрупнувањето не значи никакво

XIII/8.-

растурање, напротив согледување на односите во областа и можност за идни времиња пак да се прават нови закони, но никако растурање. Се што е поинаку тврдам дека ќе имаше полоши последици во аграрот, шумарството, и водостопанството. Од тие причини сметам дека грешката ако е грешка и ако се направи ќе биде помала, и е помала отколку што би била кога би бил обратен концептот.

БЛАЖЕ ФИЛИПОВСКИ:

Молам, кој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој друг не бара збор го заклучувам претресот

Молам да се утврди точниот број на пратеници во салата.

(Службите ги пребројуваат присутните пратеници)

На Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за основање на Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството.

Кој е за, молам да крене рака? (62 гласаа за)

Кој е против? (1)

Дали некој се воздржува од гласање? (Никој)

Констатирам дека е усвоен заклучокот.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и предлогот на закон.

Кој е за, молам да крене рак? (61 пратеник)

Дали има некој против? (Нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (1)

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и предлогот на закон.

Отворам општ претрес по предлогот на закон.

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам општиот претрес и отворам претрес по Текстот по предлогот на законот.

XIII/9.-

Законодавно-правната комисија поднесе амандмани на член 2 точка 4, на член 8 став 1.

Пратеникот Вељо Тантаров поднесе амандман на член 3 став по кој Владата не се произнела.

Пратеникот Илија Каров поднесе амандмани на насловот на предлогот на закон член 1 и член 3 став 2, член 4, 5, 2, 10 по кој Владата не се произнела.

Отворам претрес по амандманот на насловот на Предлогот на закон поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

БЛАЖЕ ФИЛИПОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 1 поднесен од пратеникот Илија Каров.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Се прифаќа и овој амандман.

БЛАЖЕ ФИЛИПОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 2 точка 4 поднесен Законодавно-правната комисија.

XIV/1.- JM-BB

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

БЛАГОЈА ФИЛИПОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 3 став 2 поднесен од пратеникот Вељо Тантаров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

БЛАГОЈА ФИЛИПОВСКИ:

Дали некој бара збор?

ВЕЉО ТАНТАРОВ:

Почитувани пратеници, амандманот што го поднесов на овој закон се однесува на тоа седиштето на оваа Агенција да биде во Битола. Мислам дека пратениците Томислав Стојановски и Илија Каров доволно зборуваа што ќе значи тоа ако седиштето на оваа Агенција дојде во Битола, односно во средината каде што преку битолскиот комбинат и неговите единици и преку Центарот за унапредување на приватно земјоделство во Битола кое што ужива реноме на еден од најдобрите центри во нашава држава ќе може успешно да ги извршува сите поставени задачи оваа Агенција. Јас се надевам дека овој амандман ќе биде прифатен од ваша страна за што ви благодарам. И ред е едно седиште од сите тие јавни претпријатија Агенција да се пресели во внатрешноста. Скопје како Скопје нема да изгуби ништо.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, кој друг бара збор? (Никој)

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот и амандманот го ставам на гласање.

XIV/2.-

Кој е за, молам да крене рака? (37)

Дали има некој против? (13)

Дали некој се воздржува? (4)

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот. Господинот Слободан Најдовски има процедурална забелешка.

СЛОБОДАН НАЈДОВСКИ:

Почитуван претседателе, дами и господа, го користам своето процедурално право да се сомневам во гласањето, навистина беше начинот на гласање таков. Овој амандман е поднесен и од пратеник на ЛДП и од пратеник на СДС, така што навистина сметам дека имаше поддршка при гласањето и барам поддршка од 10 пратеници за поединечно гласање. Молам, доколку ме поддржат 10 пратеници барам поединечно гласање.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, кој го поддржува предлогот на г-динот Слободан Најдовски. (има поддршка)

Го молам секретарот на помине на поединечно гласање.

Само момент, господинот Милошевски сака да каже како ќе гласа и зошто така ќе гласа.

ДАНЕ МИЛОШЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани министри, даги колеги излегов да кажам како ќе гласам и го користам своето право. Јас ќе гласам против овој амандман не од причина што го поднесува пратеник од СДС, или како што слушнав и од ЛДП, не од тоа што го поднесува Вељо Тантаров и не знам кој од другите колеги поднесува таков амандман. Јас ќе гласам против овој амандман од една проста причина. Јас немам ништо против да биде седиштето во Битола или во било кој друг град во државата. На денешната седница имаше такви два предлога од ист пратеник. Јас и во двата наврата гласав против и сега ќе гласам против од една проста причина што градот Скопје е административен

XIV/3.-

центар на нашата држава. Замислете ако од Крива Паланка граѓанинот ќе дојде да заврши една работа во Скопје, покрај тоа може да заврши и друга работа во повеќе административни институции. Сега за една работа за Агенцијата треба да оди во Битола, само за една работа. Мислам дека нема логика.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам секретарот да помине на поединечно произнесување на пратениците.

ГОРЃИ СТРЕЗОСКИ:

(Прилог)

XIV/4.-

1. ФАИК АБДИ не е тука
2. ГАЗМЕНД АЈДАРАГА не е тука
3. АБДУРАХМАН АЛИТИ не е тука
4. ЈАНЕ АНГЕЛОСКИ за
5. СТОЈАН АНДОВ не е тука
6. БРАНКО АРСОВСКИ не е тука
7. ЃОРЃИ АТАНАСОВ не е тука
8. АМДИ БАЈРАМ не е тука
9. ЉУПЧО БЕЛИЧЕВ не е тука
10. РУБИНЧО БЕЛЧЕСКИ за
11. МЕРСЕЛ БИЛАЛИ не е тука
12. ИГНАТИЕ БОГДАНОВСКИ против
13. СЛОБОДАН БОГДАНОВСКИ не е тука
14. ИВАН БОЈКОВ не е тука
15. ЈОРДАН БОЖИНОСКИ
16. АТАНАС ВАНГЕЛОВ
17. АБДУЉАДИ ВЕЈСЕЛИ
18. КИРЕ ВИДИМЧЕ
19. ДИМИТРИЈА ВРЕВЕЗОСКИ
20. АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ
21. ИЛИЈА ГОЦЕВСКИ
22. ТУШЕ ГОШЕВ
23. ВЛАДЕ ДАВИТКОВСКИ
24. САНДЕ ДАВЧЕВ
25. СЛОБОДАН ДАНЕВСКИ
26. ЛАЗАР ДИМОВ
27. ДРАГАН ГОРЃИЕВ
28. САМИ ИБРАИМИ
29. ЉУБОСАВ ИВАНОВ
30. МИРКО ИВАНОВ
31. АЛЕКСАНДАР ИВАНОВСКИ
32. АКИМ ИВАНОВСКИ
33. МИТКО ИЛИЈЕВСКИ

34. АЛЕКСАНДАР ЈАКИМОВСКИ против
35. ЖИВКО ЈАНКУЛОВСКИ за
36. ЗЕЌИР КАДРИУ не е тука
37. ЗВОНКО КАРОВ воздржан
38. ИЛИЈА КАРОВ за
39. СТОЈЧЕ КОВАЧЕСКИ за
40. БОРИС КОСТАЌЕВ не е тука
41. СЛАВКО КОТЕВСКИ за
42. МАРЈАН КОТЛАР за
43. АЦЕ КОЦЕВСКИ за
44. ЗОРАН КРСТЕВСКИ не е тука
45. РАТКА КУЉАН-ЗОГРАВСКА за
46. ЈОВАН ЛАЗАРЕВ не е тука
47. МИРКО ЛАЗАРЕВСКИ не е тука
48. ПЕРСИДА МАЛИНСКА не е тука
49. НАЗМИ МАЉИЧИ не е тука
50. РИСТО МАРКОВСКИ не е тука
51. РИСТО МАСЕВ против
52. ЉУПЧО МЕШКОВ за
53. ДАНЕ МИЛОШЕВСКИ против
54. ПАНЧО МИНОВ за
55. ДРАГАН МИТЕВСКИ против
56. ИЛИНКА МИТРЕВА за
57. БРАНИРОД МИХАИЛОВСКИ за
58. ЦЕЛАДИН МУРАТИ не е тука
59. ФЕРИТ МУСОВСКИ против
60. СЛОБОДАН НАЈДОВСКИ за
61. ПАНЧЕ НАСЕВ не е тука
62. ДИМЧЕ НАСТОСКИ не е тука
63. СЛАВЕ НАУМОВСКИ за
64. ВАНЕ НАУМОСКИ за
65. СИМОН НАУМОСКИ за

66. МАРЈАН НАЧЕВСКИ
67. ЈОВАН НИКОЛОВ
68. ДУШАН НИКОЛОВСКИ
69. РИСТО НИКОЛОСКИ
70. БОРИС ПАВЛОВ
71. ТИТО ПЕТКОВСКИ
72. МИРКО ПЕЦОВ
73. ДРАГОЉУБ ПОПОВИЌ
74. ДИМИТРИЈА ПОПОВСКИ
75. ЉУБОМИР ПОПОВСКИ
76. НИКОЛА-Г-ПОПОВСКИ
77. НИКОЛА-Р-ПОПОВСКИ
78. АБДУРАУФ ПРУСИ
79. НАЏИ ПУРДЕ
80. ИСМЕТ РАМАДАНИ
81. САЛИ РАМАДАНИ
82. Хисен РАМАДАНИ
83. МИТКО РИСТЕВСКИ
84. НАНО РУЖИН
85. БЛАГОЈА СИЛЈАНОСКИ
86. НАУМ СИМЈАНОВСКИ
87. ВЛАДИМИР СОКОЛОВСКИ
88. КИРИЛ СПАСОВСКИ
89. ЈОВАН СРБИНОВСКИ
90. ВЛАДИМИР СТАНКОВСКИ
91. НАЌЕ СТОЈАНОВСКИ
92. ПЕЦО СТОЈАНОВСКИ
93. ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ
94. БЛАГОЈ СТЕФАНОВСКИ
95. БЛАГОЈ СТОЈКОВСКИ
96. ЗДРАВКО СТОЈКОВСКИ
97. РИЗВАН СУЛЕЈМАНИ

98. МЕВЉАН ТАИРИ
99. ВЕЉО ТАНТАРОВ
100. ЗОРЕ ТЕМЕЛКОВСКИ
101. ПЕТАР ТАЛИМЏИОСКИ
102. НИКОЛИНА ТРАЈАНОСКА
103. ПЕТРЕ ТРАЈАНОСКИ
104. МИЛЧО ТРАЈКОВ
105. РИСТО ТРАЈКОВ
106. МИРКО ТРИПУНОСКИ
107. ДИМИТАР ТРПЕНОСКИ
108. РАМИ ТУДА
109. БЛАЖЕ ФИЛИПОВСКИ
110. СЕФЕДИН ХАРУНИ
111. ЌЕНАН ХАСИПИ
112. ЉУБОМИР ЧАДИКОВСКИ
113. СЛАВЧО ЧАПОВ
114. ВАНЧО ЧИФЛИГАНЕЦ
115. САНДЕ ЏАМБАЗОВСКИ
116. АЛИЛ ЏАФЕРОСКИ
117. ЗОРАН ШАПУРИЌ
118. ИСНИ ШАЌИРИ

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Вкупно гласале 70 пратеници. Од нив 43 се за, 20 против, 7 воздржани.

Констатирам дека Собранието го усвои амандманот на член 3 став 2.

Отворам претрес по амандманот на член 3 став 2 поднесен од пратеникот Илија Каров.

ИЛИЈА КАРОВ:

Почитуван претседателе, дами и господа пратеници, почитуван министре, јас во општата расправа подетално образложив кои се причините и што ме натерало да предложам во општата расправа седиштето на Агенцијата, на владината агенција за поттикнување на развојот на земјоделието да биде со седиште во Битола. Овој пат не би сакал тоа повторно да го елаборирам и ви благодарам многу на поддршката, на вас сите што во голем дел ја дадовте за мојот амандман, а тоа е исто и на колегата Тантаров. Така што мојот амандман нема потреба да дојде на гласање, бидејќи беше усвоен.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 4 за бришење на став 4 поднесен од пратеников Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 5 став 2 поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Овој амандман не се прифаќа.

XIV/9.-

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Господинот Каров го повлекува амандманот.

Отворам претрес по амандманот на член 8 став 1 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата. Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 10 поднесен од пратеникот Илија Каров.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

КИРО ДОКУЗОВСКИ:

Амандманот не се прифаќа.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Г-динот Каров го повлекува амандманот.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот

Молам, кој бара збор? (Никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (52)

Дали некој има против? (5)

Дали некој се воздржува од гласање? (2)

ВО салата се присутни 61 пратеник. Очигледно е дека некој не гласал.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за основање на Агенција за поттикнување на развојот на земјоделството.

XV/1.- ПЈ/ЉР

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Минуваме на точка 13-

Предлог за донеување на закон за изменување и дополнување на Законот за авторско право и сродните права, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и Извештаите на работните тела на Собранието, ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на законот за авторското право и сродните права.

Кој е за, молам, да крене рака? (58 пратеници гласа за)

Дали има некој против? (не)

Дали некој се воздржува од гласање? (не)

Констатирам дека Заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Кој е за, молам да крене рака? (58 пратеници)

Дали има некој против? /не/

Дали е некој воздржан ? (н е)

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

XV/2.-

Отворам општ претрес по Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам општиот претрес и отворам претрес по Предлогот на законот.

Дали некој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Молам, кој е за нека крене рака? (60 гласаа за)

Дали некој има против? (нема)

Дали некој се воздржува од гласање? (нема)

Очигледно дека некој не гласал во салата, а имаме доволен број пратеници.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за изменување и дополнување на Законот за авторското право и сродните права.

Минуваме на точката 14 -

Предлог за донесување на закон за ратификација на Спогодбата меѓу Македонската Влада и Египетската Влада за научна и технолошка соработка, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот, и извештаите на работните тела на Собранието, ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? /никој/

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

XV/3.-

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за ратификација на Спогодбата меѓу Македонската Влада и Египетската Влада за научна и технолошка соработка.

Кој е за предложениот заклучок, молам, да крене рака? (56)

Дали има некој против? (нема)

Дали има некој воздржан? (нема)

Констатирам дека Заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Кој е за, молам, да крене рака? (56)

Дали има некој против? (не)

Дали има некој воздржан ? (не)

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам општ претрес по Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и отворам претрес по предлогот на Законот.

Молам, кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Кој е за, молам да крене рака? (59)

Дали има некој против? (не)

Дали некој се воздржува од гласање? (не)

XV/4-

Молам, колку пратеници се присутни во салата?(61)

Очигледно двајца не гласале.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за ратификација на Спогодбата меѓу Македонската Влада и Египетската Влада за научна и технолошка соработка.

Минуваме на точката 15 -

Предлог за донесување на закон за дополнување на законот за данокот на промет за производи и услуги , со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на закон, со Предлогот на законот Мислењето на Владата и Извештаите на работните тела на Собранието, ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам, кој бара збор? (никој)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за дополнување на Законот за данокот на промет на производи и услуп ж

Кој е за, молам да крене рака? (

Предлагач се група пратеници.

Јас прашав за дискусија и отворив претрес. Предлагачи на Законот се г-дин Ајдарага Газменд, Вељо Тантаров, Славко Котевски, Живко Јанкуловски, Санде Џамбазоски, Петре Таленџиоски, Славчо Чапсн Илија Каров, Петре Трајановски, Мирко Трипуновски и Ристо Трајков.

Молам, кој е за предложениот заклучок, молам да крене рака? (26 пратеници гласа за)

Дали има некој против? (9)

XV/5.-

Дали некој се воздржува од гласање? (17)

Констатирам дека Заклучокот не е усвоен.

Минуваме на точката 16-

Предлог за донесување на закон за јави набавки.

Предлогот за донесување на закон и Извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес,

Молам кој бара збор?

За збор се јави г-ѓа Стојанова - заменик министер за финансии.

СЛАВЈАНКА СТОЈАНОВА:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, Законот за јавни набавки кој денес е на дневен ред е во прва фаза односно како предлог за донесување. Зошто се предлага овој закон, односно кои се причините за неговото донесување. Овој закон е изготвен , бидејќи оваа материја околу јавните набавки е нецелосно досега уредена. Имено, сега постои еден закон кој е донесен уште во 1985 година кој гласи: Закон за правата, обврските и одговорностите на Републичките органи во поглед на средствата во општествена сопственост-- што тие ги користат и од самиот наслов може да се види неговата неконзистентност. Поради тоа Владата во почетокот на 1996 година ја донесе Уредбата за јавни набавки со која што се направи обид може да се каже навистина и доста успешен, за да се уредат прашањата околу начинот на постапката на реализација на јавните набавки. Но, и покрај постигнатите резултати практиката укажа на потребата од уредувањето на јавните набавки со Закон, заради рационално и наменско користење на средствата за оваа намена.

XV/6.-

Основните начела врз кои се заснова овој Закон се, јавност на набавките, економичност, рационалност, функционалност и ефикасност во користењето на средствата. Сигурност и одговорност во постапката и при изборот на носителите на набавката, еднаква положба на сите субјекти, квалитет и транспарентност во процесот на набавките, како и слобода на пазарот и спречување на монополската положба.

При подготвувањето на Законот користени се досегашната Уредба и доста искуства од повеќе земји како што се законите за јавна набавка! на Франција, на Словачката Република и искуството од законот и во Обединетите Нации. Со овој закон се уредува начинот и постапката за реализација на јавните набавки и тоа за сите корисници и единките корисници на средствата на буџетот на Република Македонија. Исто така и корисниците и единките корисници на средствата на буџетите на локалната самоуправа. Понатаму, тука влегуваат и сите вон буџетски фондови на републичко и на локално ниво, сите јавни претпријатија сите агенции формирани со закон, а исто така и сите органи и организации формирани со закон или одлука заснована на одреден закон. Со овој Закон се утврдува, односно се прецизира дека под поимот јавна набавка се подразбира како набавка на стоките, но исто така и вршењето на услугите, но и набавка на опрема, купување и закуп на градежни објекти и изведување на градежни работи.

Обезбедувањето на средствата за вршење на јавни набавки се утврдени дека треба да бидат од планираните средства, од буџетите и само до тоа ниво, но исто така јавните набавки можат да се вршат и од сопствените средства на корисниците на буџетите и на единките корисници.

XV/7.-

Одредбите на овој Закон не се однесуваат на јавни набавки за кои се обезбедени средства од меѓународни институции, доколку за нивно потпишување важат посебни услови за нивно користење. Со содржината на Законот се предлага јавните набавки да се вршат од сите правни физички лица регистрирани на територијата на РМ и за меѓународните тендери можат да учествуваат странски лица и со тоа се промовира принципот на слобода на пазарот и претприемштвото, а се спречува монополската положба на поодделни правни лица. Со цел за поцелосно уредување на односите во јавните набавки, исто така и за рационално и економично трошење на средствата, што се трошат за овие намени Владата предлага, а Собранието да ја утврди потребата од донесување на овој закон.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, кој друг бара збор?

Г-ѓа Трајанова.

НИКОЛИНА ТРАЈАНОВА:

Почитуван претседателе, почитувани дами и господа пратеници

Деновиве, како всушност што и секоја година е пракса кога на крајот на изминатата година се сумираат резултатите од претходната година, беше направено тоа и кај нас, на прашањето што им беше поставано на новинарите од пишаните медиуми и од електронските медиуми кој настан ја обележи 1997 година, многумина од нив одговорија дека всушност тоа беа јавните набавки односно потресите што се случуваа во и околу јавните набавки и аферите сврзани за тоа.

XV/8.-

Всушност, токму денес ја имаме оваа тема на дневен ред. Јас во прилог на ова би сакала да истакнам неколку мои забелешки.

Денес најпосле го имаме пред нас Законот за јавните набавки. Сметам дека овој Закон доаѓа предочна, бидејќи во законскиот вакуум се направи многу штета за Македонија како на внатрешен, така и на надворешен план, имајќи предвид дека секоја година од Буџетот предвидуваме и се трошат над 150 милиони марки за јавни набавки во државата. Извршувањето на набавките односно јавните набавки, иако се врши со буџетски средства, сепак, остана монопол на поединци од власта.

На почетокот веднаш би сакала да ја истакнам важноста на овој сегмент за вкупните трошкови во државата, а особено како една од клучните алки во изградбата на пазарното стопанство. Со вршењето на набавките државата станува директен учесник на пазарот и нејзиното однесување во голема мерка има влијание на вкупните економски текови. Доколку самата држава при нејзините набавки не ги почитува основните принципи на пазарното стопанисување, а тоа се пред се обезбедување на функционирањето на слободната конкуренција, таа ги нарушува односите и ширум ги отвара вратите за злоупотреба на истите за лични цели и за ширење корупција. Се губат основните принципи за поставување на правила на игра за обезбедување услови и стимулирање на претприемачкиот дух за обезбедување на здрава конкуренција преку која успехот се постигнува единствено со ефикасно и рентабилно работење, а не преку манипулација и злоупотреба со функционерот што одлучува. Сведоци сме на бројни афери во моментов во Македонија, кои токму се случуваат со набавките извршени со државни пари. Во отсуство на законска регулатива се врши силно

XV/9.-

пореметување на пазарот, нема контрола на јавната потрошувачка, а државата е хендхепираниот учесник и не се однесува пазарно ако тоа не е регулирано.

На надворешен план исто така државата и се нанесе многу штета токму поради отсуството на оваа законска регулатива, токму во овој сегмент. Имајќи ги предвид потешкотиите што РМ ги има во обезбедувањето на странски кредити и од 20-тина милиони ДМ кога нема правила на игра секој бега од оваа држава и ние во моментов сме последни од 30 земји по странски инвестиции, а тоа дава општа лоша слика за државата. Посебно, на надворешен план клучно е тоа што законското уредување на јавните набавки е влез за Европската Унија. Тоа го пишува во агендата 2000, тоа е третиот критериум капацитетот на државата да ги инкорпорира досегашните придобивки, власта, или не знае, или не сака ова да го реализира.

Одамна во земјите со пазарно стопанство ја сфатиле важноста од прецизното регулирање на оваа материја, за да се избегнат сите негативни појави кои оставаат трајни последици врз развојот на стопанството.

Регулативите во тие држави обезбедуваат, пред се, целосна јавност на набавките т.е. целосно информирање на фирмите за намерите на државата да изврши одредена набавка. Со тоа се обезбедува рамноправност на учесниците на пазарот и се одбегнуваат можностите само одредени фирми да бидат партнери на државата.

НИКОЛИНА ТРАЈАНОВСКА:

Друг основен принцип на набавките во земјите со пазарно стопанство е обезбедување на целосна контрола која треба да покаже дали останатите принципи се почитувани. За злоупотребите на државните пари во тие земји се применуваат ригорозни казни кои не можат да ги заобиколат ни највисоките функционери. Впрочем, познати се примерите во последните години кога највисоки функционери во западните држави одговарале пред правдата за злоупотребите направени во јавните набавки.

Принципи, односно главни постулати за регулирање на оваа материја во суштина се три:

- јавност, обезбедуваше на принципи на пазарна конкуренција и контролата. Се разбира, сите три се подеднакво важни, бидејќи ако еден од нив недостасува, регулативата не функционира.

Контролата е онаа на која треба да се обрне поголемо внимание, бидејќи ако овој принцип не се остварува, а се донесува на одговорноста, тогаш субјектите кои вршат набавка нема да ги почитуваат ни првите два принципи во Европа. Иако овде се работи за сегмент од стопанска активност сепак постои многу прецизно одделно законодавство т.е. регулатива за оваа материја. Тие принципи не можат да се обезбедат во другите постоечки закони заради спецификата и важноста на проблематика што ја третираат.

Во минатиот систем за оваа дејност беа одговорни исклучително одговорните во органите на управата и со самиот закон од 1985 година беше кажано дека тој што раководи треба да постапува како добар стопанственик и целата работа се сведува на совеста на човекот, се разбира во пазарното стопанство ова е неможна ситуација, ова е немер-

XVI/2.-

лива категорија, освен политички, кога на некој се сака да му се накалеми нешто и таквите луѓе сносеа политичка одговорност кога тие луѓе беа веќе непожелни за партијата и беа сменувани. За жал, овој дух повторно го гледам во членот 2 на овој закон и ќе го цитирам членот. Членот 2 вели : " Набавувачите од член 1 на овој закон набавки- те треба да ги вршат економично и ефикасно, да обезбедуваат транспарентност во набавката и понудуваните да имаат подеднакви услови во процесот на конкурентноста". Сметам дека ова е целосно непотребно и одразува дух на еден друг систем.

Исто така, во општите одредби недостасува"член со кој се обезбедува рамноправност на субјектите за учество во јавните набавки, ова го имаше во Уредбата која досега функционира, а во законот е изоставено, всушност го нема.

Што се однесува до планирањето на јавните набавки недостасува евиденција на вкупно извршените јавни набавки. Се предвидува секој субјект да води своја евиденција , меѓутоа, не е должен таа евиденција никаде да ја доставува. Ова очигледно се должи на фактот што не постои орган на ниво на Влада што ќе ја следи оваа материја. Тоа го предвидуваат законите на земјите од Европската унија, тоа беше предвидено и со Уредбата.

Смислата на оваа Комисија е таа што таа треба да ја игра улогата на координатор помеѓу органите што вршат набавка и Владата. Во таа Комисија е потребно да влезат луѓе од надвор кои ќе вклучуваат експерти и стопанственици кои ќе обезбедат контрола на целокупниот тек на постапката на јавната набавка.

XVI/3.-

Со самиот факт што Комисијата ќе ја обавува улогата на контролор, субјектите добро ќе размислат дека дури и при пријавувањето на набавката некој ќе ги следи. Впрочем, стравот лозјето го чува. Ако правиме контрола во еднопартиски дух, тоа не е во ред. Контролата мора да биде во повеќепартиски дух со различни органи кои меѓусебно ќе се контролираат.

Кога сме кај првиот принцип-јавност, јавноста на набавките мора да биде целосно обезбедена, а за жал во овој закон тоа не се предвидува. Веќе во член 42 кај вториот метод така наречено прибираше на понуди се остава повторно на субјективно мислење на набавувачот дали набавката да биде објавена или не, што сметам дека е недопустливо. Јавноста не подразбира само што е во овој закон, објавување на намера за извршување на набавка. Европа подразбира јавност и во понатамошниот тек на извршување на набавката. На пример за набавки над одредена вредност името на оној кој го добил договорот се објавува во службените весници. Тоа е првата работа. Но, исто така, во западните земји се објавува таканаречена "црна листа" т.е. имињата на субјектите што не ги извршиле преземените обврски по договорот, а се работи за оние субјекти кои се обиделе да ја измамат државата и тоа се утврдило дека е така.

Неколку збора за постапката. За постапката при јавната набавка во секој случај за избирање на најповолен понудувач, сметам дека треба да биде попрецизно дефиниран. Овој закон има 89 членови, а францускиот закон кој ја дефинира исто оваа област има 390 члена без додатоците, а тоа не е случајно. Тоа е за да се предвидат колку е можно повеќе ситуации и ништо да не се остави на случајност.

XVI/4.-

Сметам дека Уредбата, ако се применуваше, беше подобра и обезбедуваше поголема контрола. На пример сега исклучена е можноста за активирање на специјална комисија на Владата за испитување на одделни набавки. Целта е прво, доколку Владата како најодговорна за прашањето на јавните пари ако смета дека се направени нерегуларности самата да ја расчисти ситуацијата и нејзина сопствена комисија да го испитува целиот случај. Меѓутоа, за оваа комисија да има кредибилитет во неја треба да бидат вклучени луѓе од надвор-експерти, стопансвеници само така кога Владата ќе ги објави резултатите од оваа контрола, јавноста ќе може да и верува.

Што се однесува до јавноста треба со акт на Владата да се дефинира кој набавки се врзани за безбедноста и одбраната, а не зад ова да се крие некој друг вид на набавка. Ова е посебно опасно, бидејќи најголемиот дел од набавките се во МВР и одбрана, а токму таму се аферите кои ја разбрануваат македонската јавност. Во законот се дадени предуслови за субјективно одлучување и кај јавноста и кај постапката. Па, се предвидува набавка со непосредно спогодување, потоа за цепкање на набавките. Најголемите јавни претпријатија всушност ова го практикуваат.

Големи можности за манипулација пружа формулацијата-итна набавка. Во законот има крајни нелогичности. На пример членот 54 целосно го руши принципот на анонимност при поднесувањето на понудата. Тој предвидува цитирам "пред донесувањето на понудата, понудувачот може да побара од набавувачот согласност дека наместо него некој друг субјект ќе даде гаранција и набавувачот е обврзан веднаш да му одговори дали е согласен или не". Ве молам, каде е овде... што се предвидува тоа да биде тајна.

XVI/5.-

Околу жалбите. Очигледно е дека овде се сака да се примени формата на управна постапка. Мислам дека е целосно несоодветно за оваа материја. Ќе имаме ситуација "кадија те суди, кадија те тужи". Управната постапка веќе не регулира ништо во правата на граѓаните. Исто така во Кривичниот закон потребно е да се вметне посебна глава за регулирање на овие односи.

Што се однесува до утврдувањата на одговорноста при прекршување на постапката, овој дел е очигледно целосно запоставен и тоа запоставен за двете страни кои учествуваат во набавката и на набавувачите и субјектите-испорачатели. Кај испорачателите Уредбата предвидување принцип на "црна листа", сега во законот оваа можност е изоставена. Од друга страна паричните казни предвидени за прекршителите на набавките се безмалку смешни така за брана од 100 милиони ДМ се предвидува казна од 700 ДМ. Се разбира дека неопходен услов за остварување на контрола и повикување на одговорност е измена и дополна на Кривичниот закон во кој ќе се вгради прецизна дефиниција кој дел во постапката на јавните набавки се кривично дело со предвидена казна затвор, така е праксата во западните земји.

Членот 85 сметам дека е опасен. Цитирам: "одговорноста за сторени прекршоци за повреда на одредбите од овој закон, повлекува соодветна дисциплинска и кривична одговорност". Овој член воопшто не е дефиниран, остава голема празнина за интерпретација каде треба да се подведат инкриминираните дејанија во оваа област.

Во Законот за државна ревизија кој само пред неколку дена го донесовме во овој дом никаде не се споменува контролата на јавните набавки, а место би требало да најде овде. Сегашната форма на контрола не ја извршува својата цел.

XVI/6.-

Сосема на крајот предлагам овој закон да оди во три фази заради својата огромна важност за регулирање на односите во сверата на јавните набавки како би можеле сите субјекти кои се вклучени во области да дадат придонес за подобрување и целосно обликување на предложениот законски текст.

Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, кој друг бара збор?

Има збор г-динот Панчо Минов.

ПАНЧО МИНОВ:

Почитуван претседател, дами и господа пратеници. Во се се согласувам со мојата колешка од пратеничкиот состав на ЛДП и без претензии за повторување на забелешките што таа ги даде по законот за јавни набавки сакам уште еднаш да го потенцирам моментот на нема к>ето со оваа уреденост на односите во јавните набавки на правилна и вистинска контрола, бидејќи органите за спроведување на постапките за јавни набавки фактички се во рамките на она што значи соодветни министерства, јавни претпријатија и Влада.

Познати се примерите, значи предлагачот не се ослободува од тоа што значи рамковно контролирање со сите сомнителни елементи од извршната власт, нема она што инаку многу присутно и позитивно искуство во развиените европски земји каде оваа контрола ја вршат независни од актуелната државна власт, институции. Тоа во голема мера ќе влијае на необјективноста во контролирањето на јавните набавки.

Сакам да дадам еден коментар во однос на тоа што како пратеничка група на ЛДП ние, колку што е мандатот на овој состав на

XVI/7.—

Парламентот постојано имавме континуирано барање за уредување на прашањата на јавните набавки и еве во четвртата година од мандатот се доживеа овој закон да се предложи. Во меѓувреме, сите знаете дека се случија аферите за јавни набавки оние што се обелоденија како афери, а она што не се знае само е претпоставка, а не може да има друго ако има афера, значи повеќето се на број во делот на набавките, на транспортерите и други набавки во делот на МВР, набавките со лекарствата во Министерството за здравство, најновото со набавките на оружје

во Министерството за одбрана и т.н. Јавни набавки се случуваат и во Електростопанството на Македонија и тоа врши набавка односно намена на јавни средства за 4 милиони ДМ на управната зграда во центарот на Скопје само за компарација толку изнесува и поддршката на Републичкиот Буџет за поттикнување на иницијативите за мали и средни претпријатија токму 4 милиони ДМ.

Она што ми е коментар кога ние 3 години бараме да се донесе ваков закон и сега во четвртата година, ќе Ве потсетам, кога е изборна година, фактички има големо сомневање дека и јавни набавки во 1998 година штом актуелната власт на СДСМ донесува ваков закон односно превлада најверојатно се предвидува јавни набавки во 1998 година да нема односно тие средства од јавни фондови одат во изборна година за изборите.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Дали уште некој бара збор?

Има збор г-динот Ване Наумовски.

ВАНЕ НАУМОВСКИ:

Почитуван заменик министре, почитуван претседателе, почитуван колеги, неколку збора во врска со законот кој е во прва фаза, моето

XVI/8.-

мислење го кажав и на Комисијата, сега овде ќе изнесам накратко, прво добро е што се донесува ваков закон односно ја заменува Уредбата од 1996 година која се применуваше во напите државни органи, условно речено, но не се само државните органи, тука е и локалната самоуправа како еден од корисниците на такви буџетски средства каде Уредбата требаше да се почитува.

Јас , случајно или не доаѓам од средина или од општина каде бевме сведоци на злоупотреба односно кршење на ваквата Уредба, непочитување со тоа што и самиот дефицит на локалниот буџет мината годи- на изнесуваше навистина страшна бројка. За другото нема да се задржа^ понатаму, ќе се задржам конкретно на одредбите од овој закон што ги нуди во суштина и ќе дадам мои сугестии и гледања на некои работи.

Членот 17 од овој закон каде вели, има една интересна работа каде оној што конкурира на јавната нарачка или на тендер, не може да понуди во својата понуда можност за нови вработувања. Тоа е тука напишано, јас тоа го прокоментирав и на Комисија, а сега ќе потенцирам. Доколку оној што се јавува на таков јавен повик, на таков тендер, а понуди можност за нови вработувања во смисла на проширување на дејноста доколку ја добие јавната нарачка која беше спомната .овде дека се однесува на високи суми на средства ми се чини дека и можност која му се дава со добивање на таква нарачка за нови вработувања да е еден од условите покрај цената, квалитетот, асортиманот, начинот на плаќање и т.н. кои критериуми се дадени овде. Вреди да се размисли, бидејќи е права фаза од законот.

Членот 34 став 8 , малку е интересно тука има можност за манипулирање. Вели вака: "набавувачот може да смета дека понудата е полноважна доколку истата содржи и мали недостатоци". Тука е дискутабилно што значи во една понуда што е мал, што е голем

XVI/9.-

недостаток. Ова терминолошки ми се чини дека ќе може и треба, по мое, да се корегира или отфрли.

Членот 47 една реченица вели: "во постапка со непосредно спогодување се забранува набавка за иста потреба да се реализира кај ист понудувач", што мене ми се чини дека е неодржлив овој член 47 и вреди да се преиспита. Еве практична случка непосредна спогодба, можноста за непосредно спогодување кажано е до која висина и на кое ниво може да се случи дека е на суми помали од 5 илјади ДМ набавки. Фирмата која склучила еднаш спогодба сега и се забранува со ист спогодувач ако тој спогодувач тој е понудувач ексклузивен да не речам и единствен во моментот во државата Република Македонија, ние сме мала држава, немаме широка понуда на производи или на услуги кои треба да се извршат на тој тендер, тогаш со самото забранување ми се чини се ставаме во дилема и вреди да се преиспита.

Добро во овој закон е што е дополнет , а тоа не беше спомнато до моите двајца претходници, да го имаме и дополнението што е лицитација односно отуѓување на основните средства. Тоа го имаме често во пракса лицитацијата ја вршевме по некој други, сега се дава можност во овој закон и ми се чини ваквата можност аз лицитирање е добро.

БАНЕ НАУМОСКИ: (Продолжение)

Ние, добро, тука, или како дополна, или како дадена сугестија што се дава можност во Законот повеќе пати нештото да се лицитира без да се прекине лицитацијата. Мислам дека во членот 76, тој ја регулира оваа материја, по двапати извршена лицитација со цел оттуруваше на основни средства да се прекине и наредниот, третиот пат да биде по пат на непосредно спогодување меѓу оној што отуѓува и оној што е заинтересиран да купи и да се јави како интересент.

Законот заслужува поддршка. Јас сега сакам да кажам два мои коментари кои што беа изнесени од претходните говорници, од опозиција- та, по членот 54, што е зборот "гаранција". Јас ќе речам вака: некој Законот го читал, не го разбрал. Гаранцијата се однесува на оние што ќе се јават на лицитацијата, на јавниот повик да учествуваат со 10% од средствата. Ако јас како заинтересент се јавам на таков јавен повик немам средства 10%, а 10% се бара за нарачка од над 100 илјади марки тогаш гаранција барам од пријател, другар, фирма, банка и тн.

Второ, во членот 82 јасно кажува предмет на контрола, контролата ја врши на овој закон државната ревизија. Во членот 1, 2, 3 Законот за државна ревизија што го донесе овој Парламент стои јасно таксативно наведено кој е предмет на работа на државната ревизија. Тоа се сите установи, фирми, институции на оваа држава што се финансираат од страна на буџетот односно по пат на придонеси и давачки.

Така да, друго не би коментирал, а некои работи овде се изнесоа повеќе од работа на Комисијата односно од Анкетната комисија за јавните нарачки, но кога ќе дојде тој извештај јас тогаш ќе кажам неколку работи во врска со тоа. Законот заслужува поддршка.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Има збор господин Димитар Трпеновски.

ДИМИТАР ТРПЕНОВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани колеги, навистина материјата е интересна заради тоа што има јавен карактер односно е јавен интерес. Тоа значи интерес на сите граѓани или во суштина имаме еден обид да обликуваме закон како ќе се насочуваат и како ќе се трошат народните пари. Тргувајќи од претпоставка дека секогаш туѓите пари полесно се трошат отколку сопствените што е основа по пазарната ориентација и пазарната економија или со други зборови за приватниот сектор не би зборувале за закон заради тоа што индивидуата, субјектот за неговите пари, за сопствените пари е заинтересиран сам, а ние сакаме да одредиме едни норми на однесување на субјектите во државната номенклатура, во трошењето на народните пари.

Со овој закон номинирани се корисниците односно дека тоа се сите оние кои што добиваат средства од буџетските средства, а ние знае ме како се формираат буџетските средства, од фондовите и тоа го знаеме како се анимираат со пари фондовите, агенциите основани со закон, Народната банка на РМ, Заводот за платен промет, јавните претпријатија и би додал дека треба да стои и јавните организации, бидејќи такви во законодавството постојат. Добро е тоа што е кажано дека овој закон ќе ги респектира законитостите на пазарната економија со сите елементи на пазарна економија, пазарно работење. Тука исто така се дадени и моделите на јавните набавки од кои што мене најмногу ми се допаѓа моделот на јавно огласување во дневниот печат заради тоа што тој навистина го презентира јавниот интерес на поширока основа.

Моделот непосредни спогодби се одолговлечува преку избор на понудувачи треба подобро во законот да се обработи заради тоа што

може да има и дејствија, скриени дејствија и народните пари да се трошат на неадекватен начин, а можеби и за личен интерес.

Кога се евидентирани елементите на распознавање на понудувачите мислам дека наброени се многу термини кои што не се, нема потреба од ваков корпус на терминологија заради тоа што тоа внесува конфузност и во тој контекст сакам да кажам дека добро би биле да останат како основни начела следните: јавност и транспарентност во набавките. Тоа е чиста позиција. Потоа, економичност. Кога сме рекле економичност мислиме на рационалност, па ефикасност па сигурно дека сите тие особини треба да ги има, но најважна е економичност, функционалност. Па, пак, јавност - сигурност имаме. Доволно е одговорност во постапка- та и при изборот на носителот на набавката, па слобода на пазарот и претприемаштвото. Со тоа се сме рекле. Еднаква положба на сите субјект на пазарот, спречување на монополската положба и тн. Мислам дека во основните начела треба да се номинираат оние кои што се најадекватни и не би сакал секое поединечно да го толкувам бидејќи се јасни.

Сакам да кажам нешто друго. Овде се работи за трансфер на средства, за движење на средства од буџет, фондови, агенции, нели така при набавки за потребите на овие институции кои што се номинирани во законот. Сега се поставува следното прашање. А како ќе се постапува што овие институции ги даваат на пример за изградба на школи, изградба на болници, изградба на водоводи, изградба на патишта. Зошто ова го велам? Затоа што често имаме примери да речеме Агенцијата за развој на недоволно развиените краишта или фондот за патишта ги преведе средствата за изведба на тој и тој проект на некое јавно претпријатие, па потоа јавното претпријатие на некој изведувач или ги преведе средства- та Агенцијата на некоја месна заедница или на некое претпријатие. Значи една конфузност во насочувањето на средствата, на народните средства

XVII/4.-

собрани во одреден институции на државата. Мислам дека оваа материја треба подобро да се обработи законски и нема потреба овие институции да ги насочуваат средствата на некој јавни претпријатија, месни заедници или некои други облици на организирање. Тие треба кога се донесе еден проект, за изградба на водовод, за изградба на пат во суштина да се изврши јавна лицитација, државната институција да го избере по сите критериуми на законот изведувачот и нормално да спроведе стручно и компетентно одговорност во трошењето на овие средства.

Мислам дека Законот треба исто така да се размисли малку подлабоко во обликувањето законско на контролните механизми во трошењето на буџетски, фронтовски средства.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Молам, дали уште некој бара збор? (Не)

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Пред да поминеме на гласање по заклучокот молам пратениците да влезат во салата, ако можеме, се разбира, да гласаме.

Имено ни останува уште една точка од дневниот ред од оваа седница, тоа е, Предлог за донесување закон за враќање на имотите на Македонската православна црква.

Од една од минатите седници ни остана точката пратенички прашања односно Владата не одговори на еден дел од пратениците на пратеничките прашања. Сакам да ве замолам утре да продолжиме и за да знаат министрите, претставниците на Владата во кое време да дојдат овде во салата, да го планираат денот за одговор на пратеничките прашања.

За ова сакам да Ве замолам од една практична причина што г.-едната седница ни е закажана за 21 овој месец и има многу точки

XVII/5.-

на дневниот ред, точки кои побудуваат голем интерес и која претпоставувам дека ќе трае повеќе од два дена, колку што се резервирани за оваа седница.

Затоа сакам да ве замолам утре да бидеме сите односно да има Собранието кворум да работи за да можеме да завршиме со оваа седница и со одговорот на пратеничките прашања, а идната недела да поминеме на новата седница. (Пратениците се согласуваат)

Добро, може.

Ја прекинувам седницата. Продолжуваме утре во 11,00 часот.

(Седницата прекина со работа во 18,30 часот.)